

T.C.

**ÇANAKKALE ONSEKİZ MART ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ**

**ÇANAKKALE İLİ REKREASYON ALANLARININ
SINIFLANDIRILMASINA YÖNELİK BİR SAHA ÇALIŞMASI**

Yüksek Lisans Tezi

İNCİ TURGUT

Tez Danışmanı

DR. ÖĞR. ÜYESİ SABRİ HALUK ERDEM

Çanakkale – 2019

T.C.
ÇANAKKALE ONSEKİZ MART ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TURİZM İŞLETMECİLİĞİ ANABİLİM DALI

ÇANAKKALE İLİ REKREASYON ALANLARININ SINIFLANDIRILMASINA
YÖNELİK BİR SAHA ÇALIŞMASI

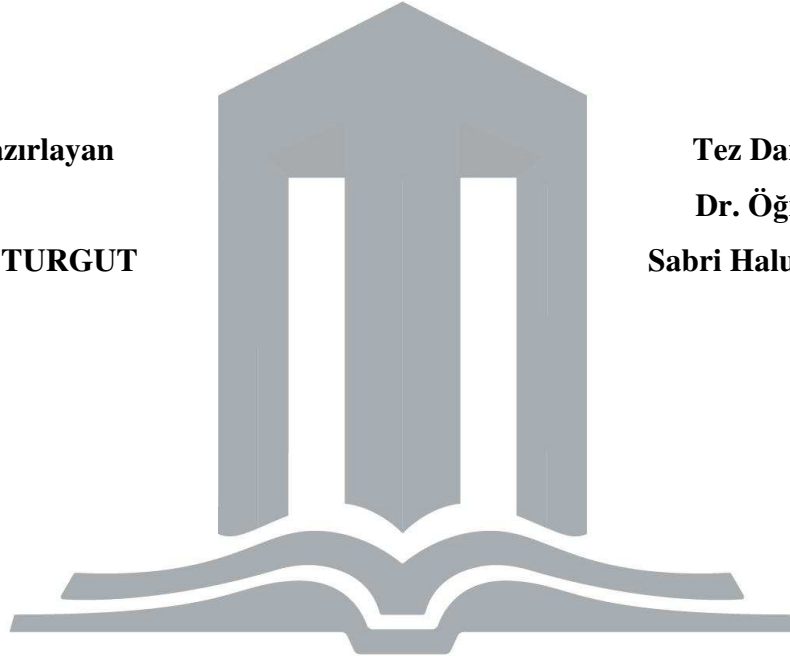
Yüksek Lisans Tezi

Hazırlayan

İnci TURGUT

Tez Danışmanı

Dr. Öğr. Üyesi
Sabri Haluk ERDEM

Çanakkale - 2019

TAAHHÜTNAME

Yüksek Lisans Tezi olarak sunduğum ‘Çanakkale İli Rekreasyon Alanlarının Sınıflandırılmasına Yönelik Bir Saha Çalışması’ adlı çalışmanın, tarafımdan, bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurmaksızın yazıldığını, özgünlüğünü ve bir başka mecraya sunulmadığını, yararlandığım eserlerin kaynakçada gösterilenlerden oluştuğunu, bunlara atıf yapılarak yararlanılmış olduğunu ve yararlandığım kaynak ve verilerde hiçbir bir çarpıtma yapmadığımı belirtir ve bunu onurumla doğrularım.

..15../01../2019

İnci TURGUT

Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü'ne

İnci Turgut'a ait Çanakkale İli Rekreasyon Alanlarının Sınıflandırılmasına Yönelik Bir Saha Çalışması adlı çalışma, jürimiz tarafından Turizm İşletmeciliği Anabilim Dalı YÜKSEK LİSANS TEZİ olarak oybirliği/oyçokluğu ile kabul edilmiştir.

Üyeler

İmza

Dr. Öğr. Üyesi Sabri Haluk ERDEM

Dr. Öğr. Üyesi Oğuz DİKER

Dr. Öğr. Üyesi Göksel Kemal GİRGİN

Doç. Dr.

Ad SOYAD

Dr. Öğr. Üyesi

Ad SOYAD

Tez No : 10227731

Tez Savunma Tarihi : 07/01/2019

ONAY

Doç. Dr. Şerif KORKMAZ
Enstitü Müdürü

15.01.2019

ÖZET

ÇANAKKALE İLİ REKREASYON ALANLARININ SINIFLANDIRILMASINA YÖNELİK BİR SAHA ÇALIŞMASI

Turistik rekreasyon alan ve faaliyetlerine son yıllarda artan katılım bu alana verilen önemin artmasına neden olmuştur. Değişen ürünler ve tüketiciyi çekme politikaları bu alanlarda çeşitlenmeyi ve daha fazla olanak sunulmasını sağlamıştır. Bu bağlamda ortaya çıkan rekreasyon kavramı içinde bulunduğu şehir için potansiyel bir gelir kapısı olmaya başlamıştır. Ayrıca turistik ihtiyaçlar nedeniyle yenilenen ve geliştirilen rekreasyon alanları yerel halk için de kullanılabilir alanlar yaratılmasını sağlamıştır.

İlgili yazında rekreasyon konusuyla ilgili çeşitli çalışmalara rastlanabilmektedir. Ancak yapılan çalışmalarda rekreasyon alanı kavramı daha çok doğal ve kültürel çekicilik alanları olarak ele alınmaktadır. Oysaki rekreasyon oldukça geniş bir kavram olmakla beraber gündelik yaşamda kullandığımız birçok alanı da içine almaktadır. Bu araştırmanın da temel amacı, saha çalışması kapsamı altında Çanakkale’de yer alan, yerel halkın ve turistlerin kullandığı rekreasyon alanlarını gözlem ve kaynak taraması yöntemi ile inceleyerek bu alanların sahip olduğu güçlü yönleri, zayıf yönleri, tehditleri ve fırsatları ortaya çıkarmaktır. Bu amaçla, Çanakkale’nin popüler rekreasyon alanlarından birincil veriler elde etmek için çeşitli gözlemler yapılmış ve ikincil veriler yardımıyla da bunların desteklenmesi sağlanmıştır. Gözlem ve kaynak taraması sonucu incelenen 35 rekreasyon alanından elde edilen veriler SWOT Analizi yardımı ile analiz edilmiştir. SWOT Analizi’nden elde edilen bulgular ışığında ise Çanakkale’deki kirlilik sorunu, ulaşım sorunu, turist çekme konusunda yaşadığı sıkıntılar, sahip olduğu alternatif turizm potansiyelini kullanamaması, yüksek fiyat politikaları, taşıma kapasitesi gibi halihazırda yaşadığı sorunlarla ilgili yapıcı önerilerde bulunulmaya çalışılmıştır. Bu doğrultuda belediyelere ve paydaşlara düşen görevlerden, ülkede ve dünyada kabul görüp Çanakkale’ye uygulanabilecek turistik örneklerden ve yer yer bilinçli turist profilinden bahsedilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Turizm, Rekreasyon, Çanakkale, SWOT Analizi

ABSTRACT

A FIELD STUDY FOR THE CLASSIFICATION OF RECREATION AREAS IN ÇANAKKALE

The increase in participation in touristic recreation areas and activities has caused the attention that is given to this field increase. Changing products and customer attraction policies has allowed diversification and in this area and provided more opportunities. Therefore, the concept of recreation has begun to become a potential income for the city it is in. In addition, recreational areas that have been renovated and developed due to touristic needs have made it possible to create useful spaces for the local people as well.

There are various studies related to recreation in the related article. However, the concept of recreation area is considered as natural and cultural attraction areas. But the concept of recreation is not only a very broad concept but also includes many areas that we use in everyday life. The main purpose of this research is to explore the strengths, weaknesses, threats and opportunities of the recreation areas that are used by local people and tourists in Çanakkale by examining them under the scope of field study with observation and source screening method. For this purpose, various observations were made in order to obtain primary data from the popular recreation areas of Çanakkale and they were supported with secondary data. The data obtained from 35 recreation areas which were examined as a result of observation and source screening were analyzed with the help of SWOT Analysis. In the light of the findings obtained from SWOT Analysis, constructive suggestions have been made on the current problems such as the pollution problem in Çanakkale, the transportation problem, the problems with attracting tourists, the inability to use the alternative tourism potential, the high price policies, the carrying capacity. In this regard, the responsibilities of the municipalities and the stakeholders and the touristic examples which can be applied to Çanakkale and accepted in the country and in the world, and the conscious tourist profile are mentioned.

Keywords: Tourism, Recreation, Çanakkale, SWOT Analysis

ÖNSÖZ

Araştırmam boyunca beni motive eden ve bana her konuda yardımcı olan saygıdeğer hocam Dr. Öğr. Üyesi Sabri Haluk ERDEM'e teşekkürlerimi sunarım.

Tez yazımında benden bilgilerini ve yardımlarını esirgemeyen Dr. Öğr. Üyesi Oğuz DİKER'e ve manevi tüm desteği için Doç. Dr. Şefik Okan MERCAN'a teşekkürlerimi bir borç bilirim.

Bana maddi ve manevi her şekilde destek veren hep yanımda olan annem Ayşe IŞIK'a ve iyi ki onları tanımışım dediğim Özge ERYÜCEL ve Erman SÖZER'e teşekkürlerimi sunarım.

İnci TURGUT

İÇİNDEKİLER

ÖZET	i
ABSTRACT	ii
ÖNSÖZ	iii
İÇİNDEKİLER	iv
TABLolar	viii
ŞEKİLLER	xv
RESİMLER	xvi
GİRİŞ	1

BİRİNCİ BÖLÜM

SERBEST ZAMAN VE REKREASYON KAVRAMI

1.1. Zaman Kavramı	2
1.2. Serbest Zaman Kavramı	3
1.3. Bireylerin Serbest Zaman Tercihlerini Etkileyen Faktörler	5
1.4. Rekreasyon Kavramı	8
1.4.1. Rekreasyonun Tarihçesi	9
1.4.1.1. Antik Çağ	9
1.4.1.2. Rönesans ve Reform	11
1.4.1.3. Sanayi Devrimi	11
1.4.2. Rekreasyonun Özellikleri	12
1.4.3. Rekreasyon Faaliyetlerinin Sınıflandırılması	13
1.4.3.1. Mekana Göre Rekreasyon Faaliyetlerinin Sınıflandırılması	15
1.4.3.2. Katılım Şekline Göre Rekreasyon Faaliyetlerinin Sınıflandırılması	17

<i>1.4.3.3. Amaca Göre Rekreasyon Faaliyetlerinin Sınıflandırılması</i>	19
<i>1.4.3.4. Milliyete Göre Rekreasyon Faaliyetlerinin Sınıflandırılması</i>	21
<i>1.3.3.5. Yaşa Göre Rekreasyon Faaliyetlerinin Sınıflandırılması</i>	23
<i>1.3.3.6. Fonksiyona Göre Rekreasyon Faaliyetlerinin Sınıflandırılması ...</i>	24

İKİNCİ BÖLÜM

TURİZM VE REKREASYON ARASINDAKİ İLİŞKİ

2.1. Turizm Kavramına Genel Bakış	29
2.2. Turizm ve Rekreasyon İlişkisi	35

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

ÇANAKKALE İLİ REKREASYON ALANLARININ SINIFLANDIRILMASINA YÖNELİK BİR SAHA ÇALIŞMASI

3.1. Araştırmanın Amacı ve Önemi	39
3.2. Araştırmanın Sınırlılıkları ve Varsayımları	40
3.3. Araştırmanın Evreni ve Örneklemi	41
3.4. Araştırmanın Yöntemi	41
3.5. Araştırma Bulguları	45
3.5.1. Gözlem ve Kaynak Taraması İle İncelenen Alanlardaki Bulgular.....	45
<i>3.5.1.1. Çimenlik Kalesi ve Nusret Mayın Gemisi</i>	45
<i>3.5.1.2. Aynalı Çarşı</i>	49
<i>3.5.1.3. Eski Kordon</i>	52
<i>3.5.1.5. Halk Bahçesi</i>	55
<i>3.5.1.5. Kepez Kordon</i>	58
<i>3.5.1.6. Kipa</i>	61
<i>3.5.1.7. 17 Burda Avm</i>	63
<i>3.5.1.8. Yelken Kulübü</i>	66

3.5.1.9. <i>Piri Reis Müzesi</i>	68
3.5.1.10. <i>Seramik Müzesi</i>	71
3.5.1.11. <i>Çanakkale'nin Evlatları İnteraktif Deneyim Sergisi</i>	73
3.5.1.12. <i>Salim Mutlu Özel Harp Anıları Koleksiyonu</i>	76
3.5.1.13. <i>Eceabat Tarihe Saygı Anıtı</i>	79
3.5.1.14. <i>Kilitbahir Kalesi, Namazgah ve Rumeli Hamidiye Tabyası</i>	82
3.5.1.15. <i>Seyit Onbaşı Heykeli</i>	86
3.5.1.16. <i>Rumeli Mecidiye Tabyası</i>	88
3.5.1.17. <i>Çanakkale Şehitler Abidesi</i>	92
3.5.1.18. <i>Sargı Yeri Şehitliği</i>	95
3.5.1.19. <i>Cape Helles Anıtı</i>	97
3.5.1.20. <i>Yahya Çavuş Şehitliği ve Ertuğrul Tabyası</i>	99
3.5.1.21. <i>Troya Antik Kenti ve Truva Atı</i>	103
3.5.1.22. <i>Assos Antik Kenti</i>	106
3.5.1.23. <i>Zeus Altarı</i>	109
3.5.1.24. <i>Bozcada Merkez</i>	111
3.5.1.25. <i>Polente Feneri ve Rüzgar Gülleri</i>	114
3.5.2. Kaynak Taraması İle İncelenen Alanlardaki Bulgular	116
3.5.2.1. <i>Arkeoloji Müzesi</i>	117
3.5.2.2. <i>Anzak Koyu</i>	118
3.5.2.3. <i>Ayazma Plajı</i>	119
3.5.2.4. <i>Gökçeada ve Köyleri</i>	120
3.5.2.5. <i>Gökçeada Yıldız Koyu</i>	122
3.5.3. SWOT Analizi İle İlgili Bulguların Analiz Edilmesi	123
SONUÇ VE ÖNERİLER	127

KAYNAKÇA	131
ÖZGEÇMİŞ	142

TABLOLAR

Tablo 1.1. Yaş Aralıklarına Göre Sahip Olunan Toplam Serbest Zaman	6
Tablo 1.2. Açık Alan Rekreasyonu Katılımcılarının Demografik Özellikleri	16
Tablo 1.3. Bireyler Tarafından Tercih Edilen Spor Çeşitleri	20
Tablo 1.4. Türkiye Hanehalkı Yurtiçi Toplam Seyahat Sayıları	22
Tablo 2.1. Turizmin İstihdama Sağladığı Doğrudan Katkı	30
Tablo 2.2. Turizmin İstihdama Doğrudan, Dolaylı ve Uyarılmış Toplam Katkısı	31
Tablo 2.3. Türkiye'nin Turizm Gelirleri	32
Tablo 2.4. Türkiye'ye Gelen Turist Sayısı	32
Tablo 2.5. Çanakkale Yerli ve Yabancı Konaklama İstatistikleri	33
Tablo 2.6. Çanakkale İlinde Bulunan Müze ve Örenyerleri Toplam Ziyaretçi Sayısı ...	33
Tablo 3.1. Mekana Göre Çimenlik Kalesi	47
Tablo 3.2. Mekana Göre Nusret Mayın Gemisi	48
Tablo 3.3. Katılım Şekline Göre Çimenlik Kalesi ve Nusret Mayın Gemisi	48
Tablo 3.4. Amaca Göre Çimenlik Kalesi ve Nusret Mayın Gemisi	48
Tablo 3.5. Milliyete Göre Çimenlik Kalesi ve Nusret Mayın Gemisi	49
Tablo 3.6. Yaşa Göre Çimenlik Kalesi ve Nusret Mayın Gemisi	49
Tablo 3.7. Fonksiyona Göre Çimenlik Kalesi ve Nusret Mayın Gemisi	49
Tablo 3.8. Mekana Göre Aynalı Çarşı	51
Tablo 3.9. Katılım Şekline Göre Aynalı Çarşı	51
Tablo 3.10. Amaca Göre Aynalı Çarşı	51
Tablo 3.11. Milliyete Göre Aynalı Çarşı	51
Tablo 3.12. Yaşa Göre Aynalı Çarşı	52
Tablo 3.13. Fonksiyona Göre Aynalı Çarşı	52
Tablo 3.14. Mekana Göre Eski Kordon	53
Tablo 3.15. Katılım Şekline Göre Eski Kordon	54

Tablo 3.16. Amaca Göre Eski Kordon	54
Tablo 3.17. Milliyete Göre Eski Kordon	54
Tablo 3.18. Yaşa Göre Eski Kordon	55
Tablo 3.19. Fonksiyona Göre Eski Kordon	55
Tablo 3.20. Mekana Göre Halk Bahçesi	57
Tablo 3.21. Katılım Şekline Göre Halk Bahçesi	57
Tablo 3.22. Amaca Göre Halk Bahçesi	57
Tablo 3.23. Milliyete Göre Halk Bahçesi	57
Tablo 3.24. Yaşa Göre Halk Bahçesi	58
Tablo 3.25. Fonksiyona Göre Halk Bahçesi	58
Tablo 3.26. Mekana Göre Kepez Kordon	59
Tablo 3.27. Katılım Şekline Göre Kepez Kordon	60
Tablo 3.28. Amaca Göre Kepez Kordon	60
Tablo 3.29. Milliyete Göre Kepez Kordon	60
Tablo 3.30. Yaşa Göre Kepez Kordon	60
Tablo 3.31. Fonksiyona Göre Kepez Kordon	61
Tablo 3.32. Mekana Göre Kipa	62
Tablo 3.33. Katılım Şekline Göre Kipa	62
Tablo 3.34. Amaca Göre Kipa	63
Tablo 3.35. Milliyete Göre Kipa	63
Tablo 3.36. Yaşa Göre Kipa	63
Tablo 3.37. Fonksiyona Göre Kipa	63
Tablo 3.38. Mekana Göre 17 Burda Avm	65
Tablo 3.39. Katılım Şekline Göre 17 Burda Avm	65
Tablo 3.40. Amaca Göre 17 Burda Avm	65
Tablo 3.41. Milliyete Göre 17 Burda Avm	65

Tablo 3.42. Yaşı Göre 17 Burda Avm	66
Tablo 3.43. Fonksiyona Göre 17 Burda Avm	66
Tablo 3.44. Mekana Göre Yelken Kulübü	67
Tablo 3.45. Katılım Şekline Göre Yelken Kulübü	67
Tablo 3.46. Amaca Göre Yelken Kulübü	68
Tablo 3.47. Milliyete Göre Yelken Kulübü	68
Tablo 3.48. Yaşı Göre Yelken Kulübü	68
Tablo 3.49. Fonksiyona Göre Yelken Kulübü	68
Tablo 3.50. Mekana Göre Piri Reis Müzesi	69
Tablo 3.51. Katılım Şekline Göre Piri Reis Müzesi	70
Tablo 3.52. Amaca Göre Piri Reis Müzesi	70
Tablo 3.53. Milliyete Göre Piri Reis Müzesi	70
Tablo 3.54. Yaşı Göre Piri Reis Müzesi	70
Tablo 3.55. Fonksiyona Göre Piri Reis Müzesi	71
Tablo 3.56. Mekana Göre Seramik Müzesi	72
Tablo 3.57. Katılım Şekline Göre Seramik Müzesi	72
Tablo 3.58. Amaca Göre Seramik Müzesi	73
Tablo 3.59. Milliyete Göre Seramik Müzesi	73
Tablo 3.60. Yaşı Göre Seramik Müzesi	73
Tablo 3.61. Fonksiyona Göre Seramik Müzesi	73
Tablo 3.62. Mekana Göre Çanakkale'nin Evlatları İnteraktif Deneyim Sergisi.....	75
Tablo 3.63. Katılım Şekline Göre Çanakkale'nin Evlatları İnteraktif Deneyim Sergisi	75
Tablo 3.64. Amaca Göre Çanakkale'nin Evlatları İnteraktif Deneyim Sergisi	75
Tablo 3.65. Milliyete Göre Çanakkale'nin Evlatları İnteraktif Deneyim Sergisi	75
Tablo 3.66. Yaşı Göre Çanakkale'nin Evlatları İnteraktif Deneyim Sergisi	76
Tablo 3.67. Fonksiyona Göre Çanakkale'nin Evlatları İnteraktif Deneyim Sergisi	76

Tablo 3.68. Mekana Göre Salim Mutlu Özel Harp Anıları Koleksiyonu	77
Tablo 3.69. Katılım Şekline Göre Salim Mutlu Özel Harp Anıları Koleksiyonu	77
Tablo 3.70. Amaca Göre Salim Mutlu Özel Harp Anıları Koleksiyonu	78
Tablo 3.71. Milliyete Göre Salim Mutlu Özel Harp Anıları Koleksiyonu	78
Tablo 3.72. Yaşa Göre Salim Mutlu Özel Harp Anıları Koleksiyonu	78
Tablo 3.73. Fonksiyona Göre Salim Mutlu Özel Harp Anıları Koleksiyonu	78
Tablo 3.74. Mekana Göre Eceabat Tarihe Saygı Anıtı	81
Tablo 3.75. Katılım Şekline Göre Eceabat Tarihe Saygı Anıtı	81
Tablo 3.76. Amaca Göre Eceabat Tarihe Saygı Anıtı	81
Tablo 3.77. Milliyete Göre Eceabat Tarihe Saygı Anıtı	81
Tablo 3.78. Yaşa Göre Eceabat Tarihe Saygı Anıtı	82
Tablo 3.79. Fonksiyona Göre Eceabat Tarihe Saygı Anıtı	82
Tablo 3.80. Mekana Göre Kilitbahir Kalesi	85
Tablo 3.81. Mekana Göre Namazgah Tabyası ve Hamidiye Tabyası	85
Tablo 3.82. Katılım Şekline Göre Kilitbahir Kalesi, Namazgah ve Hamidiye Tabyası .	85
Tablo 3.83. Amaca Göre Kilitbahir Kalesi, Namazgah ve Hamidiye Tabyası	85
Tablo 3.84. Milliyete Göre Kilitbahir Kalesi, Namazgah ve Hamidiye Tabyası	86
Tablo 3.85. Yaşa Göre Kilitbahir Kalesi, Namazgah ve Hamidiye Tabyası	86
Tablo 3.86. Fonksiyona Göre Kilitbahir Kalesi, Namazgah ve Hamidiye Tabyası	86
Tablo 3.87. Mekana Göre Seyit Onbaşı Heykeli	87
Tablo 3.88. Katılım Şekline Göre Seyit Onbaşı Heykeli	87
Tablo 3.89. Amaca Göre Seyit Onbaşı Heykeli	88
Tablo 3.90. Milliyete Göre Seyit Onbaşı Heykeli	88
Tablo 3.91. Yaşa Göre Seyit Onbaşı Heykeli	88
Tablo 3.92. Fonksiyona Göre Seyit Onbaşı Heykeli	88
Tablo 3.93. Mekana Göre Rumeli Mecidiye Tabyası	90

Tablo 3.94. Katılım Şekline Göre Rumeli Mecidiye Tabyası	90
Tablo 3.95. Amaca Göre Rumeli Mecidiye Tabyası	91
Tablo 3.96. Milliyete Göre Rumeli Mecidiye Tabyası	91
Tablo 3.97. Yaşa Göre Rumeli Mecidiye Tabyası	91
Tablo 3.98. Fonksiyona Göre Rumeli Mecidiye Tabyası	91
Tablo 3.99. Mekana Göre Çanakkale Şehitler Abidesi	93
Tablo 3.100. Katılım Şekline Göre Çanakkale Şehitler Abidesi	93
Tablo 3.101. Amaca Göre Çanakkale Şehitler Abidesi	94
Tablo 3.102. Milliyete Göre Çanakkale Şehitler Abidesi	94
Tablo 3.103. Yaşa Göre Çanakkale Şehitler Abidesi	94
Tablo 3.104. Fonksiyona Göre Çanakkale Şehitler Abidesi	95
Tablo 3.105. Mekana Göre Sargı Yeri Şehitliği	96
Tablo 3.106. Katılım Şekline Göre Sargı Yeri Şehitliği	96
Tablo 3.107. Amaca Göre Sargı Yeri Şehitliği	96
Tablo 3.108. Milliyete Göre Sargı Yeri Şehitliği	96
Tablo 3.109. Yaşa Göre Sargı Yeri Şehitliği	97
Tablo 3.110. Fonksiyona Göre Sargı Yeri Şehitliği	97
Tablo 3.111. Mekana Göre Cape Helles Anıtı	98
Tablo 3.112. Katılım Şekline Göre Cape Helles Anıtı	98
Tablo 3.113. Amaca Göre Cape Helles Anıtı	99
Tablo 3.114. Milliyete Göre Cape Helles Anıtı	99
Tablo 3.115. Yaşa Göre Cape Helles Anıtı	99
Tablo 3.116. Fonksiyona Göre Cape Helles Anıtı	99
Tablo 3.117. Mekana Göre Yahya Çavuş Şehitliği	101
Tablo 3.118. Mekana Göre Ertuğrul Tabyası	101
Tablo 3.119. Katılım Şekline Göre Yahya Çavuş Şehitliği ve Ertuğrul Tabyası	102

Tablo 3.120. Amaca Göre Yahya Çavuş Şehitliği ve Ertuğrul Tabyası	102
Tablo 3.121. Milliyete Göre Yahya Çavuş Şehitliği ve Ertuğrul Tabyası	102
Tablo 3.122. Yaşa Göre Yahya Çavuş Şehitliği ve Ertuğrul Tabyası	102
Tablo 3.123. Fonksiyona Göre Yahya Çavuş Şehitliği ve Ertuğrul Tabyası	103
Tablo 3.124. Mekana Göre Troya Antik Kenti	104
Tablo 3.125. Mekana Göre Truva Atı	105
Tablo 3.126. Katılım Şekline Göre Troya Antik Kenti ve Truva Atı	105
Tablo 3.127. Amaca Göre Troya Antik Kenti ve Truva Atı	105
Tablo 3.128. Milliyete Göre Troya Antik Kenti ve Truva Atı	106
Tablo 3.129. Yaşa Göre Troya Antik Kenti ve Truva Atı	106
Tablo 3.130. Fonksiyona Göre Troya Antik Kenti ve Truva Atı	106
Tablo 3.131. Mekana Göre Assos Antik Kenti	108
Tablo 3.132. Katılım Şekline Göre Assos Antik Kenti	108
Tablo 3.133. Amaca Göre Assos Antik Kenti	108
Tablo 3.134. Milliyete Göre Assos Antik Kenti	108
Tablo 3.135. Yaşa Göre Assos Antik Kenti	109
Tablo 3.136. Fonksiyona Göre Assos Antik Kenti	109
Tablo 3.137. Mekana Göre Zeus Altarı	110
Tablo 3.138. Katılım Şekline Göre Zeus Altarı	110
Tablo 3.139. Amaca Göre Zeus Altarı	110
Tablo 3.140. Milliyete Göre Zeus Altarı	111
Tablo 3.141. Yaşa Göre Zeus Altarı	111
Tablo 3.142. Fonksiyona Göre Zeus Altarı	111
Tablo 3.143. Mekana Göre Bozcaada Merkez	113
Tablo 3.144. Katılım Şekline Göre Bozcaada Merkez	113
Tablo 3.145. Amaca Göre Bozcaada Merkez	113

Tablo 3.146. Milliyete Göre Bozcaada Merkez	113
Tablo 3.147. Yaşa Göre Bozcaada Merkez	114
Tablo 3.148. Fonksiyona Göre Bozcaada Merkez	114
Tablo 3.149. Mekana Göre Polente Feneri ve Rüzgar Gülleri	115
Tablo 3.150. Katılım Şekline Göre Polente Feneri ve Rüzgar Gülleri	115
Tablo 3.151. Amaca Göre Polente Feneri ve Rüzgar Gülleri	116
Tablo 3.152. Milliyete Göre Polente Feneri ve Rüzgar Gülleri	116
Tablo 3.153. Yaşa Göre Polente Feneri ve Rüzgar Gülleri	116
Tablo 3.154. Fonksiyona Göre Polente Feneri ve Rüzgar Gülleri	116

ŞEKİLLER

Şekil 1.1. Zaman Çeşitleri	2
Şekil 1.2. Aristo'nun Üç Seviyeli Serbest Zaman Paradigması	3
Şekil 1.3. Maslow'un İhtiyaçlar Hiyerarşisi ile Khaldun'un Arzular Hiyerarşisi	4
Şekil 1.4. Sanayi Devriminde Rekreatyonel Açidan Sınıf Farklılıkları	12
Şekil 1.5. Rekreatyon Faaliyetlerinin Sınıflandırılması	14
Şekil 2.1. Rekreatyon ve Turizm İlişkisi	36
Şekil 3.1. SWOT Analizi Basamakları	44

RESİMLER

Resim 3.1. Çimenlik Kalesi ve Nusret Mayın Gemisi	47
Resim 3.2. Aynalı Çarşı	50
Resim 3.3. Eski Kordon	53
Resim 3.4. Halk Bahçesi	56
Resim 3.5. Kepez Kordon	59
Resim 3.6. Kipa	62
Resim 3.7. 17 Burda Avm	64
Resim 3.8. Yelken Kulübü	67
Resim 3.9. Piri Reis Müzesi	69
Resim 3.10. Seramik Müzesi	72
Resim 3.11. Çanakkale'nin Evlatları İnteraktif Deneyim Sergisi	74
Resim 3.12. Salim Mutlu Özel Harp Anıları Koleksiyonu	77
Resim 3.13. Eceabat Tarihe Saygı Anıtı ve Çevresi	80
Resim 3.14. Askerlerin Büstleri	80
Resim 3.15. Kilitbahir Kalesi	84
Resim 3.16. Namazgah Tabyası ve Hamidiye Tabyası	84
Resim 3.17. Seyit Onbaşı Heykeli	87
Resim 3.18. Rumeli Mecidiye Tabyası ve Seyit Onbaşı Heykeli	90
Resim 3.19. Çanakkale Şehitler Abidesi	93
Resim 3.20. Sargı Yeri Şehitliği	95
Resim 3.21. Cape Helles Anıtı	98
Resim 3.22. Yahya Çavuş Şehitliği ve Ertuğrul Tabyası	101
Resim 3.23. Troya Antik Kenti	104
Resim 3.24. Truva Atı	104
Resim 3.25. Assos Antik Kenti	107

Resim 3.26. Zeus Altarı	110
Resim 3.27. Bozcaada Merkez	112
Resim 3.28. Rüzgar Gülleri	115
Resim 3.29. Arkeoloji Müzesi	117
Resim 3.30. Anzak Koyu ve Tören Alanı	118
Resim 3.31. Ayazma Plajı	120
Resim 3.32. Gökçeada	121
Resim 3.33. Yıldız Koyu	122

GİRİŞ

Sanayi Devrimi'nin yaşanmasından, insanların yaptığı işleri makinelerin yapmaya başlamasından bu yana bireyler fazladan serbest zamana sahip olmaya başlamışlardır. Bu sanayileşen toplumdan kurtulmak ve biraz da olsa gerek fiziksel gerek psikolojik olarak rahatlayabilmek için bireyler bu serbest zamanlarını istekleri ve imkanları doğrultusunda çeşitli aktivitelerle doldurmaya başlamışlardır. Bu ihtiyaç ve beklentiler kaçınılmaz bir şekilde rekreasyon alanlarının ve faaliyetlerinin doğmasını sağlamıştır. İlk zamanlarda çok sınırlı olan ve sadece elit kesimlerin katılabildiği rekreasyon faaliyetleri zaman içinde her kesime hitap etmeye başlamıştır. Rekreasyon çok geniş bir kavram olmakla beraber tarih, doğa, eğlence, spor, deniz, müzik, sanat ve tiyatro gibi birbirinden farklı birçok kavramı da içinde barındırmaktadır. Yaş, mekan, eğitim ve gelir düzeyi fark etmeksizin her bireye hitap edebilecek alanlar ve faaliyetler bulunmaktadır. Günümüzde bireylerin beklentileri ve istekleri farklılaşmış ve çeşitlenmiştir. Çünkü bireylerin farklılaşan ilgi alanları, beklentileri ve yetenekleri rekreasyon alan ve faaliyetlerinin de çeşitlenmesini neden olmuştur. Bu durum bireylerin seçtikleri ve yaşadıkları destinasyon üzerinde de oldukça etkili olmaya başlamış ve artık destinasyonun birçok özelliğine bakar olmuşlardır.

Rekreasyon alanı denilen unsur sadece turistik bir olgu değildir. Aynı zamanda bölgede yaşayan yerli halkın da karşılanması gereken serbest zaman ihtiyaçları bulunmaktadır. Bu yüzden bir bölgedeki rekreasyon alanlarının hem gelen turistlerin hem de yerli halkın ihtiyaçlarını karşılayacak özelliklere sahip olması oldukça önemlidir. Bu çalışmada, Çanakkale'de yaşayan yerli halk ve turistler tarafından kullanılan önemli rekreasyon alanları incelenerek, bu rekreasyon alanlarının sahip olduğu potansiyelin ortaya çıkarılması sağlanmıştır. Böylece Çanakkale'deki rekreasyon alanlarının güçlü yönleri, zayıf yönleri, fırsatları ve tehditleri belirlenmiştir. Çanakkale'yi ele almaktaki asıl amaç ise Çanakkale gibi gerek doğal gerekse yapay birçok rekreasyon alanına sahip ama küçük kalmış bu şehrin var olan destinasyon potansiyelini rekreasyon alanları aracılığıyla inceleyebilmektir.

BİRİNCİ BÖLÜM

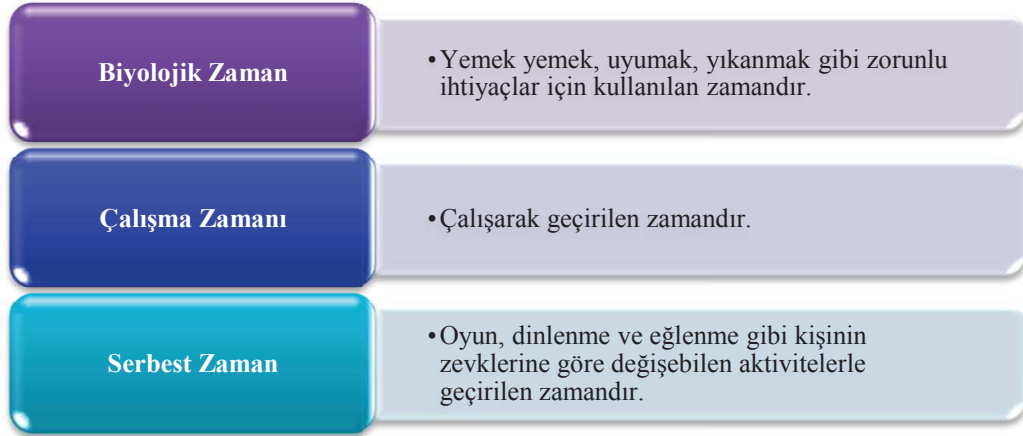
SERBEST ZAMAN VE REKREASYON KAVRAMI

1.1. Zaman Kavramı

Zaman, varoluşun ve geçmiş, gelecek ve şimdiki zamanda olan bütün olayların sonsuz bir şekilde devam etmesi sürecidir (Oxford, 2018). Zaman hayattır ve zamanı boşa geçirmek, hayatı boşa geçirmek anlamını taşımaktadır. İnsanlar zamanı psikolojik yönden farklı olarak algırlar. Olayların birbirleriyle zincirlenmesi, geçmiş anıların etkisi ve geleceğe yönelik arzu ve istekler saatle ölçülen gerçek zamanın insan tarafından daha kısa veya daha uzun algılanmasına yol açabilir (Karaküçük, 1999: 2). Örneğin, resim çizmek gibi sevdiği bir işi yapan insan için zaman hızlı akarken, yaptığı işi sevmeyen ve bundan zevk almayan biri için zaman geçmek bilmeyebilir.

Zaman, genel olarak değerlendirilme ve kullanılma şekillerine göre biyolojik zaman, çalışma zamanı ve serbest zaman olmak üzere 3'e ayrılır (Hacıoğlu vd., 2009: 15). Şekil 1.1.'de zaman çeşitleri ayrıntılı bir şekilde görülmektedir.

Şekil 1.1. Zaman Çeşitleri

Kaynak: Hacıoğlu, Necdet; Ayhan Gökdeniz; Yakup Dinç. *Boş Zaman ve Rekreatyon Yönetimi: Örnek Animasyon Uygulamaları*, Detay Yayıncılık, Ankara 2009.

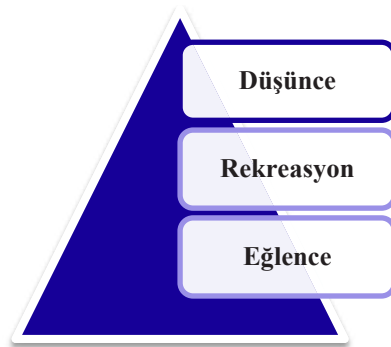
Gelişmiş ülkelerde bireyler, serbest zaman kullanımı bakımından çok daha bilinçli olarak yetişmektedirler. Bu bağlamda zamanın verimli ve etkili kullanılmasında en büyük sorumluluk aile ve okula düşmektedir. Ayrıca zamanın verimsiz kullanılması sadece bireyin kendisini değil çevresindeki bütün insanları da etkileyebilmektedir (Köktaş, 2004: 15).

1.2. Serbest Zaman Kavramı

Serbest zaman kelimesinin kökeni Latince ‘‘serbest bırakma’’ ve ‘‘izin verme’’ anlamına gelen ‘‘licere’’ kelimesinden gelmektedir (Torkildsen, 1999: 73; Öz, 2014: 3; Russell, 2013: 10; Hacıoğlu vd., 2009: 17). Bununla birlikte serbest zaman, ‘‘fırsat özgürlüğü’’, ‘‘fırsat seçimi’’ ve ‘‘işten arda kalan zaman’’ olarak da literatürde geçmektedir (Wichasin, 2007: 21). Serbest zaman geniş bir kavramdır ve araştırmacılar tarafından birçok tanımı mevcuttur. Edexcel (2014: 12) serbest zamanı, iş, okul, uyku, yemek, yıkanma ve temizlenme gibi ev işleri sonrasında kalan zaman olarak tanımlamaktadır. Kelly (1990: 16) için serbest zaman, tatminin niteliği için görece özgür olarak seçilen etkinliklerdir. Jenny (1956: 16) ise mesleki zamandan bağımsız, kişinin kendisinin kullandığı ve eğlendiği zamanın serbest zaman olduğunu belirtmiştir. Kılbaş (2010: 4)’a göre ise serbest zaman, kişinin çalışmadığı, yaşam zorunluluklarının ve biçimsel görevlerinin dışında kalan ve kendi isteği yönünde harcayabileceği zamandır. Bu zaman dilimini kişi istekleri ve iradesi doğrultusunda istediği şekilde değerlendirebilir.

Serbest zamanı anlamaya yönelik ilk girişimin M.Ö.300’lü yıllar civarında gerçekleştiği varsayılmaktadır. Serbest zaman, Antik Yunanlıların ilgisini çekmeye başlamıştı ve Aristo insanların serbest zamanlarını kategorize edilebileceği bir paradigma, bir model ortaya attı. Aristoteles’in bu paradigması serbest zamanı üç seviyeye ayırmaktaydı: düşünce, rekreasyon ve eğlence (Cordes, 2013: 2). Bu seviyeler Şekil 1.2.’de sırayla görülmektedir.

Şekil 1.2. Aristo'nun Üç Seviyeli Serbest Zaman Paradigması

Kaynak: Cordes, A. Kathleen. *Applications in Recreation & Leisure*, Sagamore Publishing, Illinois 2013.

Yaklaşık 600 yıl önce ise dünyanın bambaşka bir yerinde bir araştırmacı, serbest zaman isteğinin insanın beş temel arzusundan biri olduğunu ileri sürdü. Bu bilim adamı

sosyolojinin babası sayılan Khaldun adında bir tarihçiydi. Khaldun, bu beş arzuyu piramidin en üst noktasına doğru yükselen bir şekilde sıraladı. Daha yakın bir geçmişte ise Maslow insan hayatındaki bazı faaliyetlerin önemini vurguladı (Cordes, 2013: 3). Maslow'un insan davranışları hakkındaki yorumuna göre insan denen varlık daima arzular. Fakat neler isteyip istemediği o anda sahip olduklarına bağlıdır. İhtiyaçlardan biri karşılandığında yerini hemen başka bir ihtiyaç alır ve bu böyle sonsuz bir döngüde devam eder. Bu ihtiyaçların önem durumlarına göre öncelikleri değişebilmektedir (Karaküçük, 1995: 16). Bu hiyerarşisinin temelinde insan ihtiyaçlarının basitten karmaşığa doğru geçtiği görülmektedir. Hiyerarşide bir üst basamağa geçmek için bulunulan basamaktaki ihtiyacın karşılanması gerekmektedir (Akova ve Çakmak, 2015: 30). Maslow'un bu hiyerarşisi Şekil 1.3.'te görüldüğü gibi Khaldun piramidiyle benzerlikler de göstermektedir.

Şekil 1.3. Maslow'un İhtiyaçlar Hiyerarşisi ile Khaldun'un Arzular Hiyerarşisinin Karşılaştırması

Kaynak: Cordes, A. Kathleen. *Applications in Recreation & Leisure*, Sagamore Publishing, Illinois 2013.

Bunca düşünce ve görüşe rağmen, serbest zaman olgusu asıl dönüm noktasını sanayi devriminde yaşamıştır (Karaküçük, 1999: 26; Öz, 2014: 6; Demir ve Demir, 2006:

37; Yıldız, 2015: 24-31). Bu dönemde insanoğlunun yaşam tarzının artık iyice değiştiğini görürüz. Bunun nedeni ise sanayide makineleşmenin artmasıyla birlikte giderek daha fazla işi makinelerin yapmaya başlamasıdır. İşler artık fiziksel değil daha fazla zihinsel etkinlik gerektirmeye başlamıştır (Köktaş, 2004: 29). Ayrıca sanayileşme ile birlikte ekonomik olarak güçlü olmak isteyen toplumlardaki bireyler daha yoğun ve hızlı bir çalışma temposu içinde çalışmaya başlamışlardır (Bahar, 2015: 149-155). Bu yorucu çalışmalar sonucunda ise insanlar serbest zamanlarını en iyi şekilde değerlendirme ve zinde olarak yeniden çalışmaya başlamak için bu konuyla ilgili farkındalık kazanmaya başlamışlardır. Bu da insanların artık serbest zamanı ihtiyaç olarak görmeye başlamalarına neden olmuştur.

1.3. Bireylerin Serbest Zaman Tercihlerini Etkileyen Faktörler

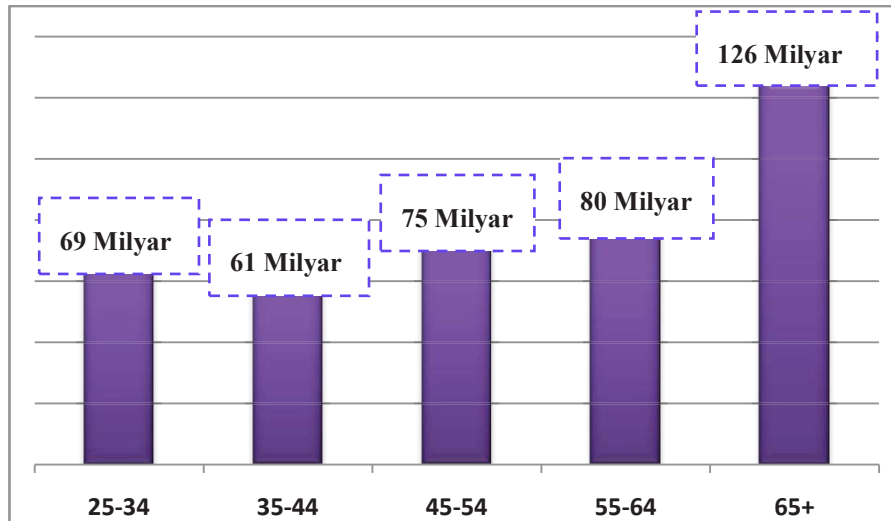
Gelişmiş sanayi toplumlarında, bireylerin genel ekonomik düzeyi ve gelişen hayat kaliteleri bireylerin ilgi alanlarını da etkilemektedir. “Yaşam kalitesi” kavramı kararların birçoğunda büyük bir etkiye sahiptir. Bireylerin istedikleri işleri, satın aldıkları ürünleri, yaşamak istedikleri yerleri, aile yapılarını ve boyutlarını ve diğer şeylerin yanı sıra serbest zamanlarında ne yapmak istediklerini de etkiler. Serbest zamanın önemini vurgulayan yaygın görüşe göre, iyi bir ruh hali, memnuniyet ve tatmini daha çok artırır. Ruh hali fiziksel ve sosyal ortamın durumundan yüksek ölçüde etkilenir. Ayrıca bireyin önünde yapılacak aktiviteler için engeller olup olmaması da bireylerin tercihlerinde etkilidir (Aslan, 2002: 12). Toplumdaki farklı grupların serbest zaman katılımını ve aktivitelerini etkileyen çeşitli faktörlerin farkına varmak serbest zaman yönetiminde oldukça önemlidir. Bu aktiviteler günümüzde artık oldukça fazla ve çeşitlidir. İşte bireylerin serbest zaman aktivitelerinde tercihleri etkileyen bazı faktörler (Youell, 1994: 4):

Gelir: Kişi, bir tüketici olarak, yalnızca serbest zaman seçimini yaparken sosyo-kültürel faktörlerden değil sosyo-ekonomik faktörlerden de etkilenmektedir. Yani sahip olunan bütçe satın alma düzeyini etkileyen en önemli şeydir. Ayrıca kişinin mesleği gelir düzeyini etkiler ve iyi bir gelire sahipseniz de rekreasyon etkinliklerine katılma olasılığınız o kadar fazla olur (Aslan, 2002: 14). Düşük bir gelire sahipseniz doğal olarak serbest zamanınızda çokta bir etkinlik yapamazsınız. Özellikle yüksek fiyatlı ve harcama gerektiren serbest zaman aktivitelerine katılmanın ilk şartı harcanabilir bir gelire sahip olmaktır. Bireyler temel ihtiyaçlarını karşıladıktan sonra gelirlerinin arta kalan kısmı ile serbest zaman faaliyetlerine katılabilmektedirler (Demir ve Demir, 2006: 38). Mesela prestijli mesleklerde çalışan bireyler daha çok deniz sporları, tenis ve golf gibi faaliyetlerle

uğraşırken düşük statüye sahip bireyler daha çok televizyon izlemek ve kitap okumak gibi fazla harcama gerektirmeyen aktivitelerle serbest zamanlarını değerlendirirler (Aslan, 2002: 56). Tüm bunların yanı sıra tatile ya da etkinliğe gidilecek ülkenin parasının bulunduğu ülkedeki karşılığı da oldukça önemlidir. İnsanlar Japon Yen'i pahalı olduğundan dolayı Japonya'ya gitmek yerine Türkiye ve İspanya gibi daha çok harcama yapabilecekleri destinasyonları tercih edebilirler. Ama günümüzde birçok işletme düşük gelirli kesim için de çeşitli imkanlar ve kampanyalar sunmaktadır (Nagle, 2005: 10).

Mevcut Serbest Zaman: Serbest zaman olmazsa serbest zaman aktivitesi de olmaz. Bir aktivitenin yapılabilmesi için öncelikle o aktiviteye yetecek kadar serbest zamana da sahip olmalıyız. Sahip olunan bu serbest zamanların giderek artması da bireyleri bu zamanları değerlendirmek için alışveriş yapmaya veya serbest zamanlarını dolduracak yeni ürünler aramaya itmeye başlamıştır (Aslan, 2000: 27). Lynch (2016: 7) tarafından yapılan araştırmalar, çokta şaşırtıcı olmayan bir şekilde en çok serbest zamana sahip olan bireylerin nüfusun daha yaşlı kesimi olduğunu göstermektedir. 2015 yılında yapılan bir araştırmaya göre Tablo 1.1.'de de görüldüğü üzere 65 yaş ve üzeri emekliler yıllık olarak toplam 126 milyar saati serbest zaman olarak değerlendirerek geçirmişlerdir.

Tablo 1.1. Yaş Aralıklarına Göre Sahip Olunan Toplam Serbest Zaman (Bir Yıllık)

Kaynak: Merrill Lynch. *Leisure in Retirement: Beyond the Bucket List*, Bank of America Corporation, Amerika 2016.

Ayrıca tam zamanlı çalışan kadınların aynı meslektaşlarındaki erkeklere oranla serbest zamanları daha az olmaktadır. Bunun en büyük sebebi ise kadınların iş dışındaki hayatlarında ev işleriyle ve çocuk bakımıyla da ilgileniyor olmalarıdır (Youell, 1994: 4).

Ulaşım: Yaşanılan yer ve bu yerin tercih edilecek rekreasyon alanlarına mesafesi ve ulaşım imkanları bireylerin tercihleri bakımından oldukça önemlidir. Bazen tren yolculuğu gibi seyahatlerde sırf o yolculuğun kendisi için bile seyahat tercihi yapılabilmektedir. Buna örnek olarak son zamanlarda ülkemizde oldukça popülerleşmiş Doğu Ekspresi verilebilir. Ayrıca son yıllarda Amerika’da ve diğer ülkelerde araba sahibi olan insan sayısı çok hızlı bir şekilde artmaktadır (www.statista.com, 2018). Bununla birlikte, yine de dünyanın birçok yerinde özellikle kırsal kesimlerde kendi arabasına sahip olmayan ve araçlara ulaşım sıkıntısı çeken insanlarda vardır. Bu da serbest zaman aktivitelerine katılımı büyük oranda etkilemektedir (Youell, 1994: 4).

Kültür ve Nüfus: Yaş, medeni durum, cinsiyet, eğitim, yetenek, kültür, sosyal sınıf ve kişilik gibi faktörler serbest zaman katılımını ve kişinin tercihlerini etkilemektedir (Youell, 1994: 4). Toplumsal yapı, kültür ve birey birbirleriyle çok yakın ilişkilidirler. Bireylerin kişiliği sadece sosyalleşme aracılığıyla değil, aile değerleri ve normları, cinsiyet, gelenek, dil, din ve kanunlar tarafından da şekillenir. Yani birey doğrudan veya dolaylı olarak kültürü ve sosyal çevresi ile etkileşim içindedir (Aslan, 2002: 13-14). Bireyin içinde yaşadığı doğal çevreden başlayarak ebeveynlerin tutumu, eğitim kuruluşları, yaşanılan yerin özellikleri, kırsalda veya şehirde yaşamak bunların hepsi bireye farklı tutumlar kazandırır (Aslan, 2000: 46).

Sağlanan İmkanlar: Eğer makul fiyatlarla yüksek kalitede hizmet imkanları sağlayan bir yerde yaşıyorsanız bu size birçok fırsata kaçırmadan ulaşabilmenizi sağlar (Youell, 1994: 5). Yani bireyin yaşam standartları ve imkanları oldukça önemlidir. Mesela birey yaşadığı yerin yakınında kreş ya da disko olmasını isteyebilir. Böyle yerlere yakın oturması serbest zamanlarını istediği şeylerle geçirebilmesini sağlar (Nagle, 2005: 10). Bu da bireyin tercihlerine çeşitlilik katar ve daha çok imkandan yararlanmasını sağlar. Kırsal kesimlerden kentsel kesime gelindiğinde serbest zaman faaliyetleri her zaman daha fazladır. Ayrıca toplumsal baskı olmadan bütün imkanlardan bireylerin yararlanması da daha kolay olmaktadır (Aslan, 2000: 237).

Toplumdaki Uzun Süreli Değişiklikler: 80 yaş üzerindeki nüfusun artması, boşanma oranlarındaki artış, tek ebeveynli ailelerin sayısındaki artış, teknolojik imkanlar, çevreye verilen önemin artması ve değişen istihdam şekli gibi etkenler geleceğin etkili bir şekilde planlanabilmesi için serbest zamana verilen önemin artmasını gerektirecektir (Youell, 1994: 5).

1.4. Rekreasyon Kavramı

Modern toplumda artan serbest zaman ve bireylerin değişen ihtiyaçları farklı kavramları da hayatımıza sokmuştur. Bunlardan en önemlisi ve en bilineni rekreasyon kavramıdır. Bu kavram, kitap okumak, resim çizmek ve televizyon izlemek gibi ev temelli aktivitelerin yanı sıra bir veya daha fazla günü dışarıda geçiren yürüyüş ve gezi gibi aktiviteleri de içermektedir (Nagle, 2005: 4).

Rekreasyon kelimesinin kökeni Latince ‘sağlığın yenilenmesi’ anlamına gelen ‘recreatio’ kelimesinden gelmektedir. Bu nedenle geleneksel olarak bu terim, bireyi restore eden ya da yeniden yaratan bir süreç olarak görülmektedir (Torkildsen, 1999: 48). Türkçe karşılığı ise daha çok ‘boş zaman veya serbest zaman değerlendirme’ olarak kullanılmaktadır (Sevil vd., 2012: 6; Karaküçük, 1999: 56).

Profesyonel ve mesleki anlamda ise rekreasyonla ilgili farklı araştırmacıların çok çeşitli tanımları bulunmaktadır. İşte bunlardan bazıları; Cordes (2013: 7)’e göre rekreasyon, ilgili bireye eğlenceli ve anlamlı gelen serbest zaman aktivitelerine katılmaktır. Tütüncü (2012: 248-252) rekreasyonu, insanın yaşam kalitesini artırmak için serbest ve boş zamanında doğaya zarar vermeden, kendi istemi ve gönüllü olarak yaptığı faaliyetleri kapsayan multidisipliner bir çalışma alanı olarak tanımlar. Nagle (2005: 4) ise rekreasyonu, bir kişinin serbest zamanlarında kişisel zevk veya keyfince gönüllü olarak üstlendiği tüm faaliyetler olarak tanımlamaktadır. Tribe (2004: 26) göre ise rekreasyon, kitap okumak, televizyon izlemek gibi ev içi aktivitelerle, spor yapmak, tiyatroya gitmek, sinemaya gitmek ve gezmek gibi ev dışı rekreasyonel aktiviteleri içeren serbest zamanlarda uğraşılan işlerdir. Karaküçük (1999: 59)’e göre ise, insanın yoğun çalışma yükü, rutin hayat tarzı veya olumsuz çevresel etkilerden tehlikeye giren veya olumsuz etkilenen bedeni ve ruhi sağlığını tekrar elde etmek, korumak veya devam ettirmek aynı zamanda zevk ve haz almak amacıyla, kişisel doyum sağlayacak, tamamen çalışma ve zorunlu ihtiyaçlar için ayrılan zaman dışında kalan bağımsız ve bağlantısız serbest zaman içinde, isteğe bağlı ve gönüllü olarak ferdi veya grup içinde seçerek yaptığı etkinliklere rekreasyon denir. Cushman ve Allan (1990: 2) rekreasyonu, serbest zamanların tamamıyla deneyimlenmesi ve tadını çıkarmak için bir etkinlik olarak görmekle birlikte sosyal amaçları organize eden sosyal bir kurum olarak da görmektedir. Fairchild (1970) ise rekreasyonu, gecikmiş bir ödül ya da acil ihtiyaç olarak, bireysel veya grup halinde, serbest ve özgürce, zorlamayla

değil tamamen kendi isteklerimiz doğrultusunda serbest zamanlarda yapılan herhangi bir etkinlik olarak tanımlanmaktadır.

1.4.1. Rekreasyonun Tarihçesi

Bu başlık altında rekreasyonun zaman içinde ve dünyanın farklı yerlerinde geçirdiği değişimlerden ve rekreasyon kavramının ortaya çıkışından bahsedilmektedir.

1.4.1.1. Antik Çağ

Antik zamanlarda eğlence fırsatlarının çok az olduğu ve iş ve serbest zaman kavramları arasındaki ayrımın oldukça bulanık olduğu açıktır. O zamanlar var olan serbest zaman fırsatları daha çok dini veya ruhani kutlama ve festivallerle ilgiliydi. Antik Mısır Uygarlığı, üst sınıfların okçuluk, dans, müzik ve tiyatro gibi aktivitelerle eğlenceli zaman geçirmelerini sağlayan ilkel bir sosyal yapı sergilemekteydi. Bu antik zamanlarda yapılan yolculuklar ticari ya da dini amaçlı olmak üzere iki çeşide sahiptiler. Bunun birlikte M.Ö. 776 yılında gerçekleşen ilk Olimpiyat Oyunları ile eğlence amaçlı bazı seyahatler yapıldığına dair kanıtlar da vardır (Youell, 1994: 8).

Yunan Uygarlığı: Yunanlılar, özellikle Antik Yunan felsefecileri iş ve serbest zaman arasındaki netliği ayırt etmeye ilk başlayanlardır. Plato ve Aristo'nun yazılarının ve felsefelerinin bir sonucu olarak, serbest zaman kavramından oldukça etkilenmişlerdir. Plato serbest zamanların müzik, tiyatro, spor, vatandaşlık ve eğitim gibi değerli etkinliklerle geçirilmesi gerektiğini düşünmekteydi. Ayrıca düşünme, felsefe ve kendini geliştirmenin mutluluk için gerekli olduğunu savunmuştur (Torkildsen, 1999: 66). Serbest zamanın mantıklı kullanımını övmektedirler ve iş ve oyun arasındaki dengenin sağlıklı bir toplum ve sağlıklı bir bireye giden yol olduğu fikrini destekliyorlardı. Ancak serbest zaman etkinliklerinden bu dönemde daha çok halkın zengin ve aristokrat kesimi yararlanıyordu. Spor günlük yaşamın bir parçası olmuştu ve arp, flüt, şiir ve tiyatro sunuları üzerine yarışmalar sunan bardik veya müzikal etkinlikler de vardı (McLean ve Hurd, 2012: 39). Spora verilen bu önem birçok kelimenin Antik Yunanlılar ile ilişkilendirilmesine de sebep oldu (stadyum, dekatlon, spor salonu gibi) (Youell, 1994: 8). Heykellerde ve şiirlerde cesaret kutlanırdı, güç ve güzellik tanrıların hediyesi olarak görülürdü. Ayrıca Olimpiyat Oyunları, spor salonları, geniş bahçeler ve festivaller için açık hava amfi tiyatroları sahip oldukları serbest zaman çeşitliliğini gözler önüne sermektedir (Torkildsen, 1999: 66-67).

Romalılar: Yunan şehir devletleri gibi erken dönemdeki Roma da güçlü ve milliyetçi bir devlettir. Roma vatandaşı, toplumunu savunmak ve savaşlarda savaşmak zorundaydı. Vatandaşlar, vücudu güçlü ve ruhu cesur tutmaya yönelik spora ve jimnastiklere katılırdı (McLean ve Hurd, 2012: 40). Roma mühendisleri fiziksel gelişme ve savaşa hazırlık için pratik yapmak isteyen şehir nüfusuna kamu tesisleri inşa etti (Youell, 1994: 8). Romalılar, Yunanlılardan bile daha sistematik plancılar ve inşaatçılardı. Kasabaları genelde hamamlar, açık hava tiyatroları, amfi tiyatrolar, halk meclisleri, stadyumlar için forumlar ve bazen parklar ve bahçeler için hükümler içeriyordu. Yunan palaestra modelinde güreş odaları içeren jimnastik salonları, filozoflar için sohbet alanları ve kışın kötü hava koşullarına rağmen kış aylarında oyunlar yapılabilecek koloniler gibi binalar geliştirdiler. Başka bir etkinlik ise düzenlenen çeşitli festivallerdi. Roma tanrılarının ibadetiyle bağlantılı olarak düzenlenen birçok oyun daha sonra yıllık festival halini aldı. Bu oyunlar, rahiplik tarafından dikkatli bir şekilde denetlenir ve kamu maliyeleri tarafından sık sık yüksek maliyetle desteklenirdi. Roma oyunlarından en önemlileri, Roma panteonunun başı olan tanrı Jüpiter onuruna düzenlenen askeri zaferleri kutlayan oyunlardı (McLean ve Hurd, 2012: 40). Roma oyunları, çeşitli silahları kullanarak, gladyatörler arasında, ayak üzerinde, at sırtında veya savaş arabalarında ölümle savaşan yarışmalar içeriyordu. Roma arenalarında yapay olarak inşa edilmiş göllerde bile deniz savaşları yapılırdı. Bunlar dışında Romalılar tarafından geliştirilen geniş yol ağı, seyahatin daha hızlı ve daha kolay olmasını sağladı. Ticaret için imparatorlukta seyahat etmek, arkadaşlarını ve akrabaları ziyaret etmek ve daha başka yerlerde geziler yapmak nadir değildi (Youell, 1994: 8).

Ortaçağ: Bu dönem halkın serbest zaman faaliyetlerine çok katılamadığı bir zamandı. Hristiyanlığın yükselişi serbest zaman faaliyetlerini ibadet ve dini bayramlarla sınırlamaktaydı. Kilisenin belirlediği ‘‘kutsal günler’’ halkın çoğunluğunun serbest zaman geçirme kaynağıydı. Dinsel amaçlarla yapılan seyahatler kutsal tapınaklara yapılan haclarla popülerlik kazandı (Youell, 1994: 9). Orta çağdaki hayat, soylular için bile zordu. Ayrıcalıklı kesim için müzik, dans ve kumar gibi aktiviteler devam etmekteydi. Kumar, kraliyet tarafından yasaklanmış olmasına rağmen oldukça popülerdi. Şövalyeler hükümdarlar tarafından savaşmakla yükümlüydüler; savaş aralarında en çok yaptıkları aktiviteler avcılık ve şahinle avlanmaktır. Çünkü avcılık yeteneği, ortaçağ hükümdarı ve asilzadenin bir erdemi olarak görülüyordu (McLean ve Hurd, 2012: 43). Ayrıca lordların leydileri davet ettikleri savaş turnuvaları da düzenlemekteydi (Sevil vd., 2012: 8).

1.4.1.2. Rönesans ve Reform

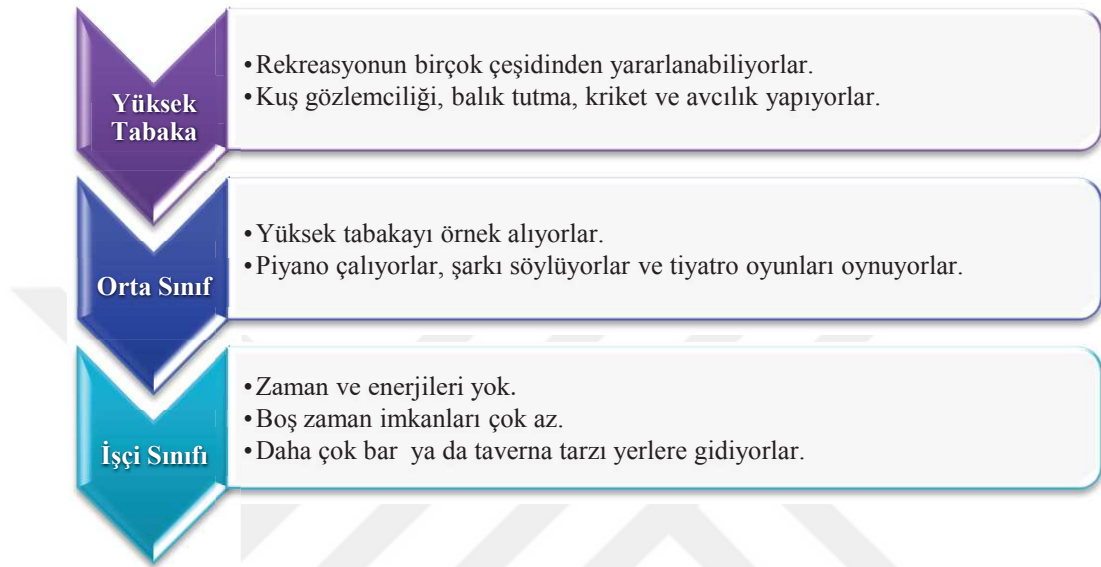
Rönesans, Ortaçağ dünyasıyla modern çağ arasında bir geçişi başlatmış oldu. Rönesans terimi, yeniden doğuş anlamına gelir ve bu dönemde gelişen antik Yunan ve Roma'nın bilim, felsefe ve sanatındaki canlanmayı tanımlar. Daha geniş anlamda, düşünce ve ifade özgürlüğünün daha rasyonel ve bilimsel bir yaşam görüşünün ve Avrupa'da ticaretin ve seyahatin yaygınlaşmasıdır (McLean ve Hurd, 2012: 44). Rönesans, boş vakitlerin sadece ayrıcalıklı sınıflara ait olmadığını gösterdi; Ortaçağ'da olan sıkı din ilişkilerinin azalması, müzik, tiyatro ve dans gibi eğlence faaliyetlerinin kitlelere açılması anlamına da geliyordu. Halk hem dini hem de laik festivallerin tadını çıkarttı. Daha önce sadece manastırlarda, üniversitelerde ve aristokrat evlerde okuyanlar yararlanabilirken, basımın gelişimi ile edebiyat daha geniş bir kitleye ulaştı (Torkildsen, 1999: 71). Özellikle İtalya ve Fransa 'da heykeltıraşlar, müzisyenler, dansçılar ve oyun yazarları soylular tarafından koruma altına alındı. Dans ve tiyatro daha karmaşık ve detaylı bir hale geldi (McLean ve Hurd, 2012: 44). Kral Henry döneminde çıkan Temyiz Yasası (1533) Papa'nın haklarını kaldırdı ve Üstünlük Yasası ile İngiltere Kralı'nın İngiltere Kilisesi'nin başı olduğu ilan edildi. Katolik Kilisesi'ndeki tüm dini evlerin ve manastırların satışı ya da yıkımı, bugünkü İngiltere'nin turizm endüstrisi üzerinde oldukça etkisi olmuştur (Torkildsen, 1999: 70).

1.4.1.3. Sanayi Devrimi

1700'lü yıllarda İngiltere'den başlayıp, 1800'lerin başında Avrupa'nın diğer bölgelerine ve Kuzey Amerika'ya yayılan sanayileşmenin gelişmesi serbest zaman kavramında büyük değişiklikler meydana getirdi. Ortaçağda yaygınlaşan sanayileşme, elektrikle çalışan makinelerin kullanımına bağlı olarak birçok ürünün üretiminde büyük bir artış yarattı (Russell, 2013: 16). Bilimin ilerlemesi insanların daha uzun ve sağlıklı yaşamalarına imkan verdi (Mowatt, 2017: 397-405). Elbette ki bu, halkın çalışma şekli ve çalışma saatleri üzerinde önemli değişikliklere sebep oldu. Zaman, çalışan için önemli bir faktör olmuştu ve ayrıca kadınlar ve erkekler günün büyük bir kısmı ayrı da kalıyorlardı (Russell 2013:, 16). İşçi sınıfının rekreasyon için zamanları ve enerjileri yoktu. Haftanın 6 günü 12 saat çalışıyorlardı. Hatta mavi yakalı işçiler bile serbest zaman konusunda sıkıntı yaşıyorlardı. Makinelerle çalışan işçilerin çoğu çok sert koşullar altında çalıştırılıyordu ve işler zamanla monotonluk kazanmaya başladı. 10 yaşın altındaki birçok çocuk çok az ücrete günde 14 saat çalıştırılıyordu (Leith vd., 2008: 70-77). Ayrıca kırsal kesimlerden

kente yapılan dengesiz göçler birçok olumsuz duruma da neden oldu. Bu da kalkınmakta olan ülkelerde uyum sorunlarına ve yeni ideolojilerin benimsenmesine sebep oldu (Köktaş, 2004: 34). Şekil 1.4.'de görüldüğü üzere halk işçi sınıfı, orta sınıf ve yüksek tabaka olmak üzere üçe ayrıldı.

Şekil 1.4. Sanayi Devriminde Rekreatsyonel Açıdan Sınıf Farklılıkları

Kaynak: <https://cdsbeo-www-schools.azurewebsites.net>, 05.03.2018.

Bazı insanlar sanayileşme yoluyla büyük servet kazanmışlardı. 1900'li yıllara gelindiğinde Birleşik Devletlerde yaklaşık 3000 milyoner vardı. Bu zengin kesim serbest zamanlarını at yarışlarına katılma, şaşalı partilerde eğlenme ve yatçılık gibi lüks eğlencelerle geçiriyorlardı (Russell, 2013: 16).

1.4.2. Rekreatsyonun Özellikleri

Rekreasyonun çok farklı çeşitleri olduğu için özellikleri konusunda ortak bir karara varılması zordur. Ancak araştırmacılar tarafından kabul görmüş, genele indirgenmiş bazı özellikleri bulunmaktadır. İşte bu ortak özelliklerden bazıları şunlardır (Akyürek, 2016: 14-17; Öz, 2014: 7; Koçyiğit ve Yıldız, 2014: 214-215; Sevil vd., 2012: 10-11; Hacıoğlu vd., 2009: 31-33; Kabaş, 2007: 31; Özel, 2004: 28; Karaküçük, 1999: 67-73):

- Rekreatsyon faaliyetlerinin seçimi gönüllü olmalıdır. Yani kişi kendi isteği doğrultusunda zorlama olmadan rekreasyon faaliyetlerine katılmalıdır.

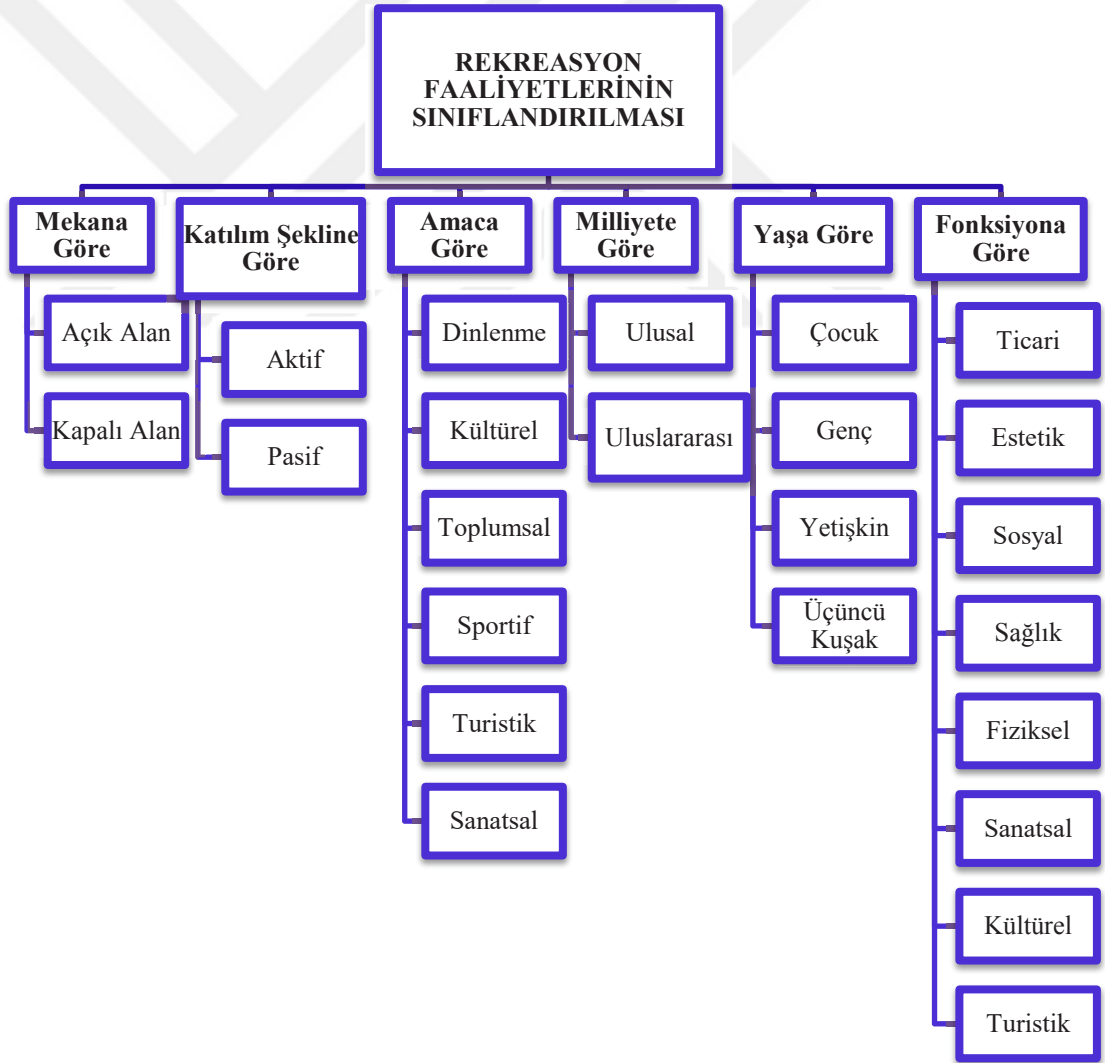
- Rekreasyon, rekreatif etkinliklere katılma sonucu ortaya çıkan bir deneyimdir. Yani bir faaliyettir. Bu faaliyetler kişiyi özgür hissettirir. Bunlar basketbol oynamak, yüzmek ve trekking gibi çok çeşitli etkinlikler olabilir.
- Rekreasyon, bireylerin serbest zamanları için bir gereksinim, bir ihtiyaçtır.
- Her yaştan, her cinsiyetten ve her meslekten insanlar rekreasyon faaliyetlerine katılabilir. Seçimler tamamen bireyin zevkine ve imkanlarına kalmaktadır. Etkinliklere devam edip etmemekte tamamen bireyin tercihiine bağlıdır.
- Rekreasyon, kişilerin herhangi bir işle meşgul olmadıkları serbest zamanlarında gerçekleştirdikleri bir faaliyettir.
- Rekreasyon bünyesinde oyun, eğlence ve dinlenme gibi çok çeşitli alanlarda etkinlikler barındırır.
- Rekreatif faaliyetler, bireyin her serbest zamanında, açık ve kapalı alan fark etmeksizin, her mevsim gerçekleştirilebilmektedir.
- Rekreasyon faaliyetleri, bireyin yaratıcılığını geliştirmesine, deneyim kazanmasına ve yeni şeyler öğrenmesine yardımcı olur. Kişiyi mutluluk ve haz verir.
- Rekreasyon, bir faaliyet yapılırken, bunun yanında iki veya daha fazla faaliyete de ilgi duyma ve gerçekleştirme imkanı verir. Örneğin; profesyonel olarak yüzmeye ile ilgilenen bir kişinin dalgıçlık veya sörf gibi etkinliklere de ilgi duyması gibi.
- Rekreasyon faaliyetleri, insan sağlığına ve psikolojisine iyi gelmektedir. Çünkü hem dinlendiren hem de bazı çeşitleriyle sağlığına iyi gelen bir etkinliktir.
- Rekreasyon toplumsal bir olgudur bu yüzden merkezi ve yerel yönetimlere de büyük sorumluluk düşmektedir.

1.4.3. Rekreasyon Faaliyetlerinin Sınıflandırılması

Rekreasyon kavramı sanayileşmenin ortaya çıkardığı bir kavram olduğu için özellikle kentsel nüfusu çok olan şehirlerde rekreasyon türleri ve bunlara katılım oranı oldukça yüksektir (Özel, 2004: 29). Kişilerin bu faaliyetleri çok hareketli etkinliklerden oluşabileceği gibi gayet dinlendirici ve durgun etkinliklerden de oluşabilmektedir. Aynı zamanda kişinin birden fazla rekreasyon faaliyetiyle ilgilenebiliyor oluşu çok farklı rekreasyon türlerinin ortaya çıkmasında en büyük etkenlerden biridir. (Altuntaş, 1990: 36).

Rekreasyon türleri çok farklı yaklaşımlarla ve bakış açılarıyla değerlendirilebilmekte ve sınıflandırılabilir. Rekreasyon faaliyetleri sınıflandırılırken amaç, fonksiyon, mekan, milliyet, yaş ve katılma şekli gibi çok çeşitli kriterlere bakılmaktadır (Argan, 2007: 33; Özel, 2004: 30). Hatta rekreasyon faaliyetlerinin çok yönlü olmasından dolayı bazı rekreasyon faaliyetleri birden fazla sınıflandırmaya da girebilmektedir (Öz, 2014: 8). Örneğin; kitap okumak hem kapalı alan rekreasyonu hem de pasif bir rekreasyon çeşididir. Bu yüzden rekreasyon faaliyetlerini sınıflandırırken kesin çizgiler çizmek pek mümkün değildir (Gümüş, 2016: 15; Öz, 2014: 8; Argan, 2007: 33; Özel, 2004: 30). Ancak genel bir fikir vermesi açısından araştırmacılar tarafından oluşturulmuş sınıflandırma Şekil 1.5.'te verilmektedir.

Şekil 1.5. Rekreasyon Faaliyetlerinin Sınıflandırılması

Kaynak: Argan, Metin. *Eğlence Pazarlaması*, Detay Yayıncılık, Ankara 2017.

1.4.3.1. Mekana Göre Rekreasyon Faaliyetlerinin Sınıflandırılması

Serbest zaman faaliyetleri yapıldıkları mekanlara göre açık alan ve kapalı alan rekreasyonu olmak üzere ikiye ayrılmaktadır.

Açık Alan Rekreasyonu: Bell ve arkadaşlarına (2007: 6)'a göre açık alan rekreasyonu, insanların günlük veya haftasonu rutinlerinin bir parçası olarak doğaya ve yeşil alanlara ulaşabildikleri dış mekanlarda gerçekleşen faaliyetleri ifade etmektedir. Hacıoğlu (2009: 37)'na göre ise açık alan rekreasyonu, açık alanda gerçekleştirilen her türlü serbest zaman değerlendirme etkinlikleridir. Açık alan rekreasyon alanları, ormanları, sahilleri, gölleri, nehirleri, dağları ve günümüzde milli park olarak belirlenmiş veya benzer şekilde korunan diğer muhteşem yerleri içermektedir. Oturup dinlemek veya manzara seyretmek gibi pasif aktivitelerden kaymak, dağ bisikleti sürmek veya binicilik gibi aktif faaliyetlere kadar çok farklı çeşitlilikler gösterebilmektedir. Bu aktiviteler tek başına yapılabileceği gibi ailelerle veya arkadaş gruplarıyla kalabalık olarak da gerçekleştirilebilir (Bell vd., 2007: 5). İşte bu aktivitelerden bazıları (Hacıoğlu vd., 2009: 37-38; Cordell vd., 1999: 220-321):

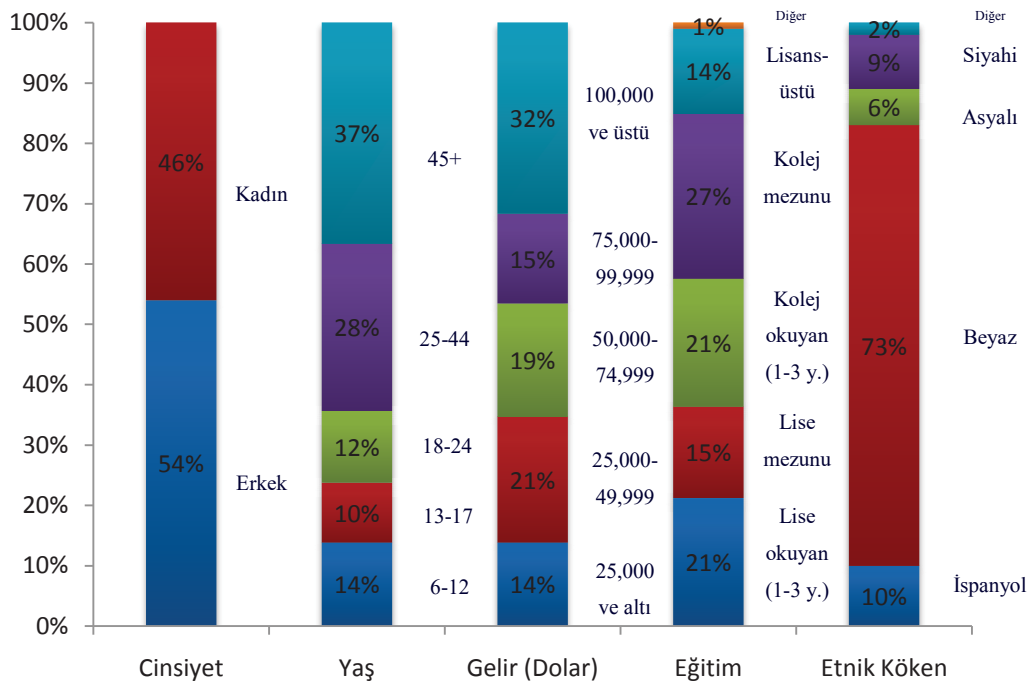
- Açık alanda yapılan her türlü sportif faaliyetler; kayak, futbol, basketbol, tenis, tırmanma, golf, dalış,
- Açık alanda yapılan her türlü sanatsal etkinlikler; konserler, sergiler, festivaller,
- Kamp yapmak, avcılık, piknik,
- Bahçe uğraşları,
- Doğa gezileri ve yürüyüşleri,
- Ata binmek, balık tutmak gibi.

Açık alan rekreasyonunun tarihi çok eskilere dayanmaktadır (Bell vd., 2007: 5). Avcılık ve şahinle avlanma antik çağlardan günümüze kadar monarşi için önemli rekreasyon çeşitleri olmuştur (Bell, 1997: 2). Ayrıca geçmişte gelişen demiryolu ağı aracılığıyla kıyı kesimleri ve dağları ziyaret eden orta sınıfın rekreasyonun gelişiminde çok büyük bir etkisi olmuştur. ABD'de 19. yüzyılda gerçekleşen milli park hareketi ile Milli Parklar ve Ulusal Anıtlar tarafından korunan birçok alanın farkına varıldı ve bu alanlar 20. yüzyılın başlarında yoğun bir şekilde ziyaret edildi. II. Dünya Savaşı'ndan sonra "Misyon 66" olarak bilinen bir programın oluşturulmasıyla otopark, yol, ziyaretçi merkezleri gibi birçok rekreasyon altyapısı geliştirildi. Birçok ülke bunların yanında yerel parklara ve her

gün ulaşılabilen alanlara da odaklandı. İskandinavya’da ise ‘‘herkesin hakkı’’ geleneği ile bu yerlerin kırsal alan için ulaşılabılır olması sağlandı. (Bell vd., 2007: 5).

Günümüzde ise açık alan rekreasyonu ve onun bir dalı olan doğa turizmi, tatil ve tatil aktivitelerinde hızla büyüyen alanlardandır. Çoğu batılı ülkenin nüfusu kentleştikçe ve toprakla daha az ilişki kurar hale geldikçe doğayla ve vahşi manzaralarla tekrardan bir bağlantı kurmak istemektedir. İnsanların zamanlarını nasıl harcadıkları yıldan yıla değişiyor ama hep aynı şeyi içeriyor; şehirden kaçma, doğaya yakın olma, kendini rahatlatma ve eğlenme şansı (Bell, 1997: 1). Outdoor Foundation 2017 verilerine göre açık alan rekreasyonunu tercih eden bireylerin demografik özellikleri Tablo 1.2.’de verilmektedir.

**Tablo 1.2. Açık Alan Rekreasyonu Katılımcılarının Demografik Özellikleri
(6 Yaş ve Üzeri)**

Kaynak: The Outdoor Foundation. Outdoor Participation Report, The Outdoor Foundation, Washington 2017.

Yine Outdoor Foundation ‘ın 2017 verilerine göre katılımcılar tarafından tercih edilen en popüler açık hava etkinlikleri sırasıyla şunlardır:

1. Koşu, tempolu koşu ve patika koşuları
2. Tatlı su, tuzlu su ve yapay sinek oltacılığı
3. Yol ve dağ bisikletçiliği

4. Yürüyüş
5. Kamp yapmak

Kapalı Alan Rekreasyonu: Hacıoğlu (2009: 38)'na göre, kapalı alan rekreasyonu toplumun kullanımına ayrılmış kapalı mekanlardaki ve evlerdeki serbest zaman değerlendirme etkinlikleridir. Açık alan rekreasyonları hava koşullarıyla ve doğayla yakından ilgili iken kapalı alan rekreasyonunun bunlarla bir ilgisi yoktur. Bu da kapalı alan rekreasyonlarının her zaman gerçekleştirilebilmesine olanak sağlamaktadır (Sevil vd., 2012: 16). Ayrıca bu tip rekreasyonlar için yapılacak etkinliğe uygun olarak önceden hazırlanmış bir ortam gerekmektedir (Altuntaş, 1990: 44). İşte kapalı alan rekreasyon faaliyetlerinden bazıları (Öz, 2014: 9; Hacıoğlu vd., 2009: 38):

- Kulüp ve derneklerdeki kapalı mekan etkinlikleri,
- Kapalı alanlardaki sergiler, defileler, konserler, tiyatrolar,
- Kapalı alanlarda yapılan her türlü sportif aktiviteler; buz pateni, basketbol, yoga, satranç, badminton,
- Çeşitli kurslara katılmak,
- Sauna, hamam ve kaplıca gibi sağlık etkinlikleri,
- Ev içi rekreasyon etkinlikleri; televizyon ve film izlemek, kitap okumak, müzik dinlemek, akraba ve arkadaş ziyaretleri ve evlerde yapılan çeşitli kutlamalar örnek verilebilir.

1.4.3.2. Katılım Şekline Göre Rekreasyon Faaliyetlerinin Sınıflandırılması

Serbest zaman faaliyetleri katılım şekillerine göre aktif (etken) ve pasif (edilgen) olmak üzere ikiye ayrılmaktadır.

Aktif (Etken) Rekreasyon: EPA (2016: 1) aktif rekreasyonu, özel tesislerin, kursların, alanların ya da ekipmanların kullanımını gerektiren bireysel veya takım faaliyetleri olarak ifade etmektedir. Hacıoğlu (2009: 39) ise aktif rekreasyonu, insanların aktif rol aldıkları serbest zaman değerlendirme etkinlikleri olarak tanımlamaktadır. Kalbimizi daha hızlı attıran güçlü fiziksel aktiviteler aktif rekreasyon çeşitlerindendir. Aktif rekreasyon faaliyetleri hareketli aktiviteler içerdiği için kalp ve damar sağlığına da iyi gelmektedir. Bu etkinlikleri gerçekleştirirken hem vücudumuzdaki birçok kası kullanırız hem de eğlenceli zaman geçiririz (Corbin vd., 2007: 55). Beyzbol, futbol, okçuluk, tenis, ata binmek ve birçok adrenalin içeren spor aktivitelerinin yanı sıra seyahat etmek, müzik

aleti çalmak ve gösterilerde aktif rol oynamak da aktif rekreasyon faaliyetlerine örnek gösterilebilir (EPA, 2016: 2; Akyürek, 2016: 20). Ayrıca 2017 yılında Sport Commision tarafından Avustralya’da ve 2015 yılında Sport Nz tarafından Yeni Zelanda’da yayınlanmış anketlere göre yetişkinler arasında en çok tercih edilen aktif rekreasyon çeşidi ise yürüyüş olmuştur.

Aktif rekreasyon, yerel ekonominin kalkınması ve bireyin fiziksel, psikolojik ve sosyal olarak gelişmesi gibi ekonomik ve sosyal faydalar sağlamaktadır. İşte aktif rekreasyon aktivitelerinin sağladığı bazı faydalar (EPA, 2016: 3):

- Artan yatırımlar,
- Gelişmiş toplum salığı,
- Yüksek yaşam kalitesi,
- Kentsel canlanma,
- Büyüyen yerel ekonomi,
- Emlak değerlerinde artış,
- Turizm fırsatları bunlardan bazılarıdır.

Pasif (Edilgen) Rekreasyon: Argan (2007: 34) pasif rekreasyonu, insanların daha çok seyirci olarak katıldıkları etkinlikler olarak tanımlamaktadır. Pasif rekreasyon, doğal yaşam üzerinde bir etkisi olmayan genel aktiviteleri ve hobileri içermektedir (Western Reserve Land Conservancy, 2014). Müzik dinlemek, film veya gösteri izlemek, fotoğraf çekmek, piknik yapmak ve balık tutmak pasif rekreasyon çeşitlerine örnektir (Akyürek, 2016: 20; Argan, 2007: 34; Özel, 2004: 32).

Pasif ve aktif rekreasyon yerel ekonomik kalkınma, toplum salığının iyileştirilmesi gibi bazı ortak faydalar sağlarken, pasif eğlence olanakları doğal kaynakların korunması ve ekosistemin restorasyonu gibi bazı benzersiz avantajlar da sunmaktadır. İşte pasif rekreasyonun sağladığı bazı faydalar (EPA, 2016: 5):

- Doğal kaynakların korunması,
- Geri kazanılabilen ekosistem hizmetleri,
- Geri kazanılabilen hayvan ve bitki yetiştirme ortamları,
- Yerel ekonomik kalkınma,
- Ve turizm fırsatları bunlardan bazılarıdır.

1.4.3.3. Amaca Göre Rekreatyon Faaliyetlerinin Sınıflandırılması

Amaca göre rekreatyon çeşitleri dinlenme, kültürel, toplumsal, sportif, turistik ve sanatsal olmak üzere altıya ayrılmaktadır.

Dinlenme Amaçlı Rekreatyon: Dinlenme amaçlı rekreatyon, günlük koşuşturma ve iş hayatının stresinden uzaklaşmak, beden ve ruh sağlığının korunması için serbest zamanın çeşitli rahatlatıcı ve dinlendirici aktivitelerle değerlendirilmesidir (Birol, 2014: 46; Özel, 2004: 31; Karaküçük, 1999: 74). Rekreatyon, dinlenme, yenilenme veya iş sonrası stres ve yorgunluk atma ile bedensel aşınmaları ve sinir gerilimlerini ortadan kaldıran bir fonksiyon üstlenmiştir (Birol, 2014: 13) Dinlenme amaçlı rekreatyonlarda genellikle şehirden uzak ormanlık alanlar tercih edilmektedir. Bunlara en güzel örnek önemli kırsal rekreatyon alanlarından olan “orman içi dinlenme yerleri” gösterilebilir. Gürültüden uzak bu alanlar dinlenme amacıyla rekreatyonu tercih eden bireylerin gözde yerlerinden sayılabilmektedir (Akyüz vd., 2014: 885).

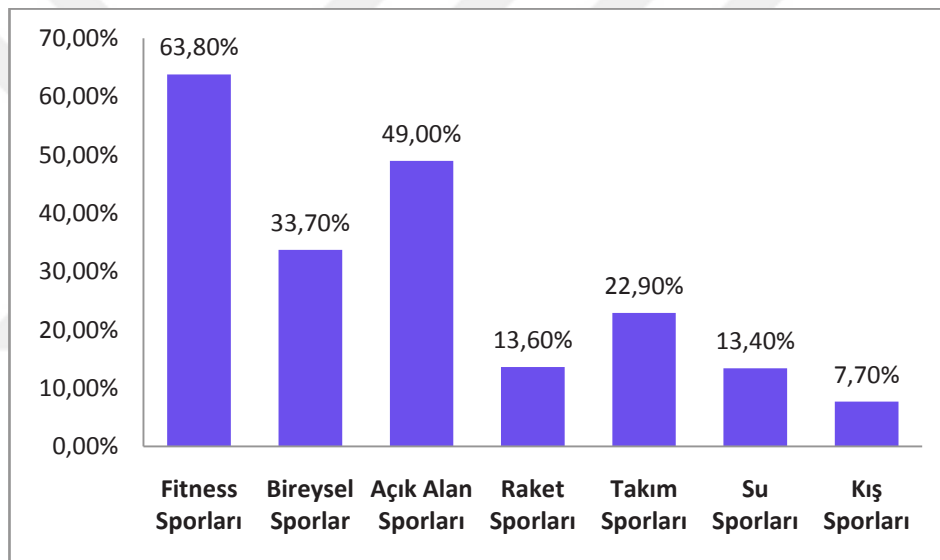
Kültürel Amaçlı Yapılan Rekreatyon: Bireyin serbest zamanını tarihi yerler ve müzeler gezerek veya bilgi ve becerilerini arttıracak faaliyetlerle değerlendirmesidir (Akyürek, 2016: 30; Karaküçük, 1999: 75). Kültürel rekreatyon faaliyetlerinden bazıları şunlardır (Akyürek, 2016: 30; Hacıoğlu vd., 2009: 41):

- Çeşitli kurslara katılmak,
- Turistik geziler,
- Sergi, festival, tiyatro ve bale gibi etkinliklere aktif veya pasif olarak katılmak,
- Araştırma ve öğrenme amaçlı kütüphane etkinlikleri,
- Sosyal etkinlikler (geleneksel festivaller, yemek şölenleri),
- Çeşitli eğitsel oyunlar gibi.

Toplumsal Amaçlı Yapılan Rekreatyon: Rekreatyon faaliyetleri, bireyin yaşamındaki birçok sıkıntıdan kurtulmasını ve bireyin kendisini geliştirmesini sağlayarak, başka bireylerle ilişkilerini ve sosyo-kültürel uyumlarını olumlu yönde etkilemektedir (Tütüncü ve Aydın, 2014: 118). Bundan yola çıkarak toplumsal rekreatyonu, toplumsal ilişkiler kurmak için ve bunları geliştirmek amacıyla serbest zamanın değerlendirmesi olarak tanımlayabiliriz (Karaküçük, 1999: 75).

Sportif Amaçla Yapılan Rekreasyon: Spor, vücudun büyük kaslarını kullanan fiziksel aktivitelerdir. Satranç ve kart oyunları da birer spor olmasına rağmen vücuttaki kasları kullanmadığımız için bilinen tipik sporlardan biraz farklıdır (Corbin vd., 2007: 52-63). Sportif rekreasyon ise bu etkinliklere aktif olarak ya da izleyici olarak katılarak serbest zamanı değerlendirmeyi ifade etmektedir (Argan, 2007: 34 Özel, 2004: 31; Karaküçük, 1999: 75). Futbol, basketbol, badminton, masa tenisi, yüzme, bowling, kayak, balık tutmak ve okçuluk sportif rekreasyona örnek olarak gösterilebilir (Kelly, 1990: 192-193; Jenny, 1956: 58-73). Bireyler tarafından 2017 yılında en çok tercih edilen sporlar ise Tablo 1.3.'te gösterilmektedir.

Tablo 1.3. Bireyler Tarafından Tercih Edilen Spor Çeşitleri (2017 Yılı Verileri)

Kaynak: *The Physical Activity Council. 2018 Participation Report, The Physical Activity Council, USA 2018.*

Ayrıca yine The Physical Activity Council'in 2018 verilerine göre gençken tercih edilen spor faaliyetlerinin ilerleyen yaşlarda tercih edilen spor faaliyetlerden oldukça farklı olduğu da görülmektedir. Her kuşağın ve neslin serbest zamanlarında tercih ettiği spor faaliyetleri birbirinden farklılaşmaktadır.

Turistik Amaçla Yapılan Rekreasyon: Turizm tek başına rekreasyonun önemli bir alanını oluşturmaktadır. Turizm, dinlenme ve eğlenme gibi çeşitli amaçlarla serbest zamanı değerlendirme ihtiyacından ortaya çıkmış bir kavramdır (Borhan ve Erkmén, 2009: 21-22). İnsanların bulundukları yerden başka bir yere serbest zamanlarını değerlendirmek için gidip turizm olayına katılması ise turizm amaçlı rekreasyondur (Dalkılıç, 2017: 24).

Örnek olarak turistik amaçlı seyahatlere çıkmak ve turistik turlara katılmak verilebilir (Hacıoğlu vd., 2009: 42).

Sanatsal Amaçla Yapılan Rekreasyon: Sanat ve rekreasyonun çok eski zamanlara dayanan bir ilişkiye sahip olduğu söylenebilir. Güzel sanatlar antik zamanlarda bile bir ifade biçimi olarak kullanılırdı. Mesela, Avrupa'nın büyük katedralleri derin bir dinin ve kültürün ürünüdür. Ayrıca Japonların çay seremonileri de Japon kültürünün inceliğini ve zarafetini ifade etmektedir. Michelangelo'nun Davut heykeli Rönesans hümanizminden ortaya çıkmışken, Stravinsky ya da Benjamin Britten folklorik unsurların uyum ve uyumsuzluklarıyla müziklerini bestelemişlerdir. Bütün bunlar sanatın ve toplumun bir arada olduğunun ve sanatın bir ifade biçimi olduğunun en büyük kanıtlarıdır (Kelly, 1990: 227).

Sanatsal amaçlı rekreasyonu kısaca tanımlamak gerekirse, bireyin serbest zamanını sanat dallarından biri veya birkaçı ile geçirmesidir (Karaküçük, 1999: 75). İşte sanatsal rekreasyon için bazı örnekler (Kelly, 1990: 230-231):

- Performans sanatları (opera, tiyatro, bale, müzik gösterileri),
- Çizim ve yağlıboya,
- Heykel ve çini,
- Şiir, hikaye veya roman yazmak örnek olarak gösterilebilir.

1.4.3.4. Milliyete Göre Rekreasyon Faaliyetlerinin Sınıflandırılması

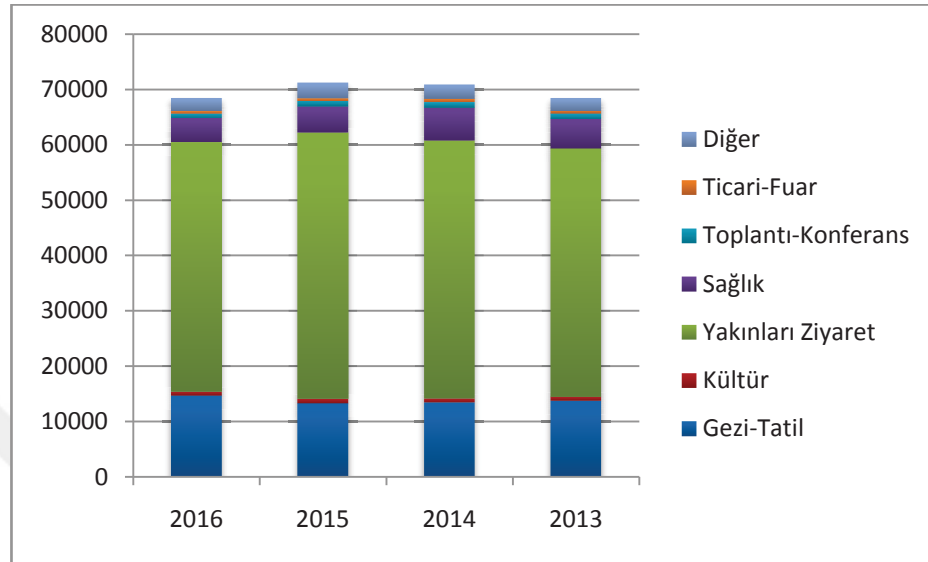
Milliyete göre rekreasyon çeşitleri ulusal ve uluslararası olmak üzere ikiye ayrılmaktadır.

Ulusal Rekreasyon (Domestic Recreation): Ulusal rekreasyon kısaca ülke sınırları içindeki kişi ve kuruluşların katıldığı serbest zaman değerlendirme etkinlikleri olarak tanımlanabilir (Hacıoğlu, 2009: 38).

Rekreasyon ve turizm dünyanın en büyük faaliyetlerinden biridir. Daha çok uluslararası turizm ve rekreasyon faaliyetleri ön plana çıkmış olsa da ulusal yani yerli turizm ve rekreasyon da en az onun kadar önemlidir. Çünkü ulusal turizm toplam turizmin %86'sını oluşturmaktadır (Skanavis ve Sakellari, 2011: 235). Genel olarak bakıldığında yerli turist sayısı bölge nüfusundan azdır. Fakat çoğu ülkenin yılda en az birden fazla milli tatile katıldığı ve etkinliklerden yararlandığı görülmektedir. İskandinav ülkeleri, Kanada ve Avustralya gibi bu tatillerden en çok yararlanan ülkelere bakıldığında

bunların genellikle zengin ve iç turizm açısından gelişmiş ülkeler oldukları görülmektedir (Bigano vd., 2007: 149). Aşağıda Tablo 1.4.'te Türkiye'de hanehalkı yurtiçi seyahat istatistikleri ve hanehalkının hangi amaç ve etkinlik için seyahat ettiği verilmektedir.

Tablo 1.4. Türkiye Hanehalkı Yurtiçi Toplam Seyahat Sayıları (Yıllık)

Kaynak: TÜİK. *Hanehalkı Yurtiçi Turizm İstatistikleri*, TÜİK, Ankara 2017.

Yukarda yer alan 4 yıllık verilere bakıldığında Türkiye'deki bireylerin daha çok akraba ve arkadaş gibi yakınlarını ziyaret etmek amacıyla seyahat ettikleri ve serbest zamanlarını böyle değerlendirdikleri görülmektedir. Rekreatyon faaliyetlerinin seçiminde kültür, yaş ve cinsiyet gibi etkenlerin büyük önemi olduğu düşünüldüğünde gelişmekte olan bir ülke için oldukça olağan bir sonuç olduğu söylenebilir.

Uluslararası Rekreatyon (International Recreation): Uluslararası rekreatyon, ülke içi ve ülke sınırları dışındaki kişi veya kuruluşların katıldıkları serbest zaman değerlendirme etkinlikleridir (Hacıoğlu, 2009: 38). Rekreatyon faaliyetleri başlarda sadece evle ve yakın çevreyle sınırlıyken günümüzde, bir taraftan bireylerin serbest zamanlarının artması ve bir taraftan ulaşımın gelişmesi sayesinde tercih edilen alanların giderek genişlemesini sağlamıştır. Zamanla şehir içi rekreatyon gelişmiş ve şehirler arası seyahatler artmış daha sonrasında ise bambaşka ülkelere rahatlıkla gidebilme olanağı sağlamıştır (Altuntaş, 1990: 39).

Dünya Turizm Örgütü (UNWTO)'nın 2016 yılı verilerine göre en çok turist çeken kıtanın Avrupa kıtası olduğu ve ardından Asya kıtasının geldiği görülmektedir. Bunun dışında en çok seyahat eden milletin ise Almanlar olduğu belirtilmiştir (UNWTO, 2017;

Bigano, 2007: 150-151). Ayrıca yine UNWTO'nın raporuna göre turistler tarafından en çok tercih edilen ilk beş destinasyon ise şöyledir:

1. Fransa
2. Amerika
3. İspanya
4. Çin
5. İtalya

1.3.3.5. Yaşa Göre Rekreasyon Faaliyetlerinin Sınıflandırılması

Yaşa göre rekreasyon çeşitleri çocuk, genç, yetişkin ve üçüncü yaş olmak üzere dört şekilde sınıflandırılmaktadır.

Çocuk ve Genç Rekreasyonu: Çocuklar ve gençler için spor, oyun, hobi ve benzer rekreasyon faaliyeti fırsatları sağlamak onların kendilerine olan güvenlerinin ve sosyal ilişkilerinin gelişmesine ve daha sağlıklı olmalarına yardımcı olmaktadır. Çocukluk oldukça kritik bir dönemdir bu yüzden zihinsel ve fiziksel sağlıklarının gelişimi açısından oldukça kalıcı etkilere sahiptir. Ailelerin çocukların ve gençlerin spor ve rekreasyon faaliyetlerine yönelik tutumları üstünde oldukça büyük etkileri vardır. Serbest zamanlarını daha olumlu faaliyetlerle geçiren çocuklar ve gençler hayatlarındaki zor zamanları daha rahat atlatabilmektedirler ayrıca bu faaliyetler arkadaşlarıyla ilişki kurmalarına ve yeni arkadaşlar edinmelerine de oldukça yardımcı olmaktadır. Fiziksel sağlığa yararlarının yanında risk alma, takım çalışması, koordinasyon ve disiplin becerilerini geliştirme fırsatı da sunar. Sanat ve drama gibi rekreatif faaliyetler ise çocukların duygularını yaratıcı bir şekilde ifade etmelerine yardımcı olur (NSW, 2008: 1).

Yetişkin Rekreasyonu: Bu dönem için öncelikle bireylerin hangi tip rekreasyon faaliyetlerine ilgi gösterdikleri bilinmelidir. Bunu anlamak içinde bireyin genç yetişkinlik mi yoksa orta yetişkinlik döneminde mi olduğunu öğrenmek gerekmektedir (Akyürek, 2016: 23). Bireylerin yirmi ile otuz beş yaşları arasındaki süre genç-yetişkin olarak adlandırılır. Bu dönemde birey ergenlikten yavaş yavaş çıkmıştır ve evlilik ve iş kariyeri gibi konular daha çok önem kazanmıştır. Otuz beş ile altmışlı yaşlara kadar olan süre ise orta yetişkin dönemi olarak ele alınır. Bu dönemde ise yetişkin birey daha üretken ve yaratıcıdır. Birden çok yaratıcı faaliyetle ilgilenebilir. Kısaca yetişkinlik döneminde bireyin yaşına ve isteklerine bakılarak o doğrultuda rekreasyon faaliyetleri seçilebilir (Akyürek, 2016: 22; Gürses ve Kılavuz, 2011: 153-166).

Üçün Yaş Rekreatyonu: Yaşlı bireyler de kendi ayakları üzerinde bağımsız kalabilen ve üretken bireyler olmalıdırlar. Toplum zamanla değişiyor ve ebeveynler artık çocuklarıyla birlikte yaşlanan geleneksel aile modellerine pek de uymuyorlar. Dahası yaş ilerledikçe bireylerin sosyal çevresi emeklilik, taşınma ve ölüm gibi sebeplerden dolayı oldukça küçülmektedir. Bu ilişkilerin yerine yenilerini koymakta oldukça zorlaşmaktadır. Emeklilerin serbest zaman etkinliklerine katılma konusunda oldukça çekingen olmaları da onları iyice yalnızlaştırmaktadır. Bu durum fiziksel sağlıklarını da oldukça etkilemektedir. Bu hareketsiz yaşamın sonucunda tansiyon, düşük bağışıklık sistemi ve erken ölüm gibi birçok riskle karşı karşıya kalmaktadırlar. Bu yüzden yaşlı bireyler resim, kitap okumak gibi daha az hareket içeren aktivitelerin yanı sıra özellikle sağlıklarına iyi gelmesi açısından yürümek, merdiven çıkmak, koşmak gibi onları çokta zorlamayacak çeşitli spor etkinlikleriyle serbest zamanlarını geçirebilirler (Woldeyohannes, 2016: 7).

1.3.3.6. Fonksiyona Göre Rekreatyon Faaliyetlerinin Sınıflandırılması

Fonksiyonlarına göre rekreatyon faaliyetleri ticari, estetik, sosyal, sağlık, fiziksel, sanatsal, kültürel ve turistik rekreatyon olmak üzere sekize ayrılmaktadır.

Ticari Rekreatyon: Ticari rekreatyon, kar elde etme niyeti ile serbest zaman deneyimlerinin sağlanmasıdır. Yani serbest zaman süreci içinde eğer ziyaretçiler yaptıkları ziyaretlerde özel sektörün sağladığı imkan ve olanaklar için ödeme yaparlarsa bu ticari rekreatyona girmektedir (Crossley vd., 2018: 9). Kamu ve özel sektör olarak kendi içinde ayrılabilir (Crossley vd., 2018: 9; Wray ve Booth, 2010). Ticari rekreatyon genellikle ticari turizm olarak ya da sadece turizm etiketi altında sınıflandırılmaktadır. Ticari rekreatyona örnek olarak tatil köyleri, sinema salonları, havayolları, spor kulüpleri, bowling salonları, dans stüdyoları, restoranlar, seyahat acentaları, casinolar ve tema parkları verilebilir (Crossley vd., 2018: 11-12).

Ticari rekreatyon büyük ölçüde ekonomik, sosyal ve kişisel etkiye sahiptir (Wray ve Booth, 2010: 8). 2016 yılı itibarıyla dünya turizminin doğrudan veya dolaylı etkisiyle 284 milyon istihdam sağlamıştır. 2026 yılına gelindiğinde ise tahminen dünya çapındaki istihdamın yaklaşık %11'lik kısmı turizmden sağlanacaktır. Ayrıca 2026'ya kadar Gayri Safi Yurtiçi Hasılası'na katkısının %9,8'den %10,8 çıkması beklenmektedir (Crossle vd., 2018: 3).

Estetik Rekreatyon: Estetik rekreatyon, çeşitli sanat etkinliklerini izlemek için eğitim ve kültür düzeyi yüksek bireylerin katıldığı etkinliklerdir (Öz, 2014: 10; Sevil vd.,

2012: 17; Hacıoğlu vd., 2009: 39; Argan, 2007: 35; Altuntaş, 1990: 39). Genellikle etkin ve hareketli rekreasyon türlerinden hoşlanmayan bireyler tercih etmektedir (Karaküçük 1999: 76). Müzik gruplarını dinlemek, resim sergilerini gezmek, operaya gitmek ve çeşitli sanat etkinliklerine katılmak örnek olarak gösterilebilir (Dalkılıç, 2017: 23; Öz, 2014: 10).

Sosyal Rekreasyon: Bireylerin birlikte sağlıklı sosyal ilişki kurmalarını sağlayan ve bunları geliştirmelerine yardımcı olan aktiviteleri içerir (Argan, 2007: 35; Karaküçük, 1999: 76). Sosyal rekreasyon, çocuklara ve yetişkinlere hatta cinsiyete göre bile farklılık gösterebilir. Bir erkek öğle yemeğinden sonra kütüphaneye gitmeyi tercih ederken kadın evinin salonunda dinlenmeyi isteyebilir ya da kız çocukları erkeklerle oyun oynamayı eğlenceli bulmayabilir (Jenny, 1956: 144). Ayrıca sosyal rekreasyon faaliyetleri bireylerin gelir düzeyine ve çevresine göre de oldukça farklılaşabilmektedir (Altuntaş, 1990: 38).

Sosyal rekreasyonda farklı cinsiyetlerdeki bireyler dans, müzik, sanat ve oyun gibi çeşitli aktivitelerle sosyalleşebilmektedirler. Yani sosyal rekreasyon bireye en büyük katkısını bireyin sosyal hayatında gösterir. Bireyin sağlıklı ilişkiler kurmasını sağlar, depresyon seviyesini azaltır ve bireyin yaşam kalitesini artırır (Schwarzenegger, 2005: 11-22). Birlikte oynanan oyunlar, partiler, dans etkinlikleri ve geziler sosyal rekreasyona örnek verilebilir (Jenny, 1956: 144).

Sağlık Rekreasyonu: Sağlık, sadece bir hastalığın bulunmayışı değil bedensel ve zihinsel olarak da bireyin iyi olması durumudur. İnsanların uzun ve sağlıklı yaşama istekleri onları serbest zamanlarında çeşitli rekreasyon faaliyetlerine yönlendirmektedir. Bu kapsamda rekreasyon koruyucu sağlık hizmetleri ve rehabilitasyon hizmetleri olarak ikiye ayrılmaktadır. Koruyucu sağlık hizmetleri sağlıklı bireylere yapılırken, rehabilitasyon hizmetleri ise engelli veya sağlık sorunu olan bireyler için uygulanmaktadır (Akyürek, 2016: 27-28; Tütüncü, 2012: 248-252). Yerel hükümetler tarafından sağlanan park alanları ve patikalar, eğlence ve su sporları merkezleri, spor alanları ve oyun alanları, kulüp odaları ve toplum tesisleri, kronik hastalıkları hafifletmek ve genel sağlık ve yaşam kalitesi ile ilgili toplum algılarını geliştirmek için önemli bir rol oynamaktadır (Department of Sport and Recreation, 2016: 3).

Fiziksel Rekreasyon: Fiziksel rekreasyon kavramı daha çok sporla ilişkili olsa da çok farklı serbest zaman ve rekreasyon aktiviteleri içerebilmektedir. Yürüyüş, yüzme, tenis, bisiklete binmek, golf ve bahçecilik fiziksel rekreasyon faaliyetlerine örnek olarak gösterilebilir. Fiziksel rekreasyonun bireye gerek fiziksel gerek sosyal birçok faydası

bulunmaktadır. Özellikle gençlerin ruhsal salığı ve bağımlılıklardan korunması açısından oldukça önem teşkil etmektedir (Hutchinson, 2011: 3). İşte fiziksel rekreasyonun faydalarından bazıları (Humberstone ve Konstantaki, 2016: 5; Hutchinson, 2011: 7):

- Bireyin toplumsal kimliğini kazanmasına yardımcı olur.
- Suç oranını azaltır.
- Bireyin yaşam kalitesini geliştirir.
- Bireyin zihinsel salığına ve ruh durumuna iyi gelir.
- Bireyi fiziksel açıdan daha sağlıklı hale getirir.
- Bireyin kendine olan güvenini artırır.
- Sosyal ilişkileri geliştirir.

Sanatsal Rekreasyon: Sanatsal rekreasyon kısaca insanların sanatsal görüş ve becerilerini geliştirici aktivitelerdir (Argan, 2007: 35). Sanatsal rekreasyon, bireyi sanatsal açıdan geliştirir ve fiziksel, zihinsel ve duygusal olarak bireyin kendini yenilemesine yardımcı olur. Tercih edilen etkinlikler bireysel farklılıklara ve yeteneklere göre farklılık gösterebilir. Ayrıca kullanılan materyaller de tercih edilen sanatsal aktiviteye göre değişiklik gösterir (Jenny, 1956: 110). Resim yapmak, bir müzik enstürmanı çalmak, dansla veya tiyatroyla ilgilenmek veya sanatsal herhangi bir faaliyetle ilgilenmek sanatsal rekreasyona örnek verilebilir (Bresler, 2007).

Kültürel Rekreasyon: Kültürel rekreasyon, katılımcıların bilgi ve becerilerini geliştirmeye yönelik her türlü serbest zaman aktiviteleridir (Dalkılıç, 2017: 24; Hacıoğlu vd., 2009: 41). Gün geçtikçe kültürel rekreasyon faaliyetlerinin tüketimi gerek kırsal gerek şehirde oldukça fazlaşmaya başlamıştır (Beyers, 2007: 25-27). Kültürel sanat kaynaklarına müzeler, tarihi yerler, eski sanat eserleri, kütüphaneler örnek olarak gösterilebilir (Dalkılıç, 2017: 24).

Turistik Rekreasyon: Turizm genel olarak 100 milden daha uzak bir yerde konaklamak ya da geceleme olarak tanımlanmaktadır (Kelly, 1990: 265). Turistik rekreasyon ise bireylerin turizm olaylarına katılması olarak tanımlanabilir (Argan, 2007: 35). Turistik rekreasyonlara katılımı etkileyen yaş, aile çevresi, eğitim, zaman demografik özellikler gibi birçok faktör bulunmaktadır. Bu yüzden turistik faaliyetlerin seçimi kişinin zevklerine ve beklentilerine göre farklılık gösterebilmektedir (Kelly, 1990: 269). Çeşitli geziler, doğal ve tarihi yerleri görmek için şehir değiştirmek ya da otellerde konaklayıp

buralarda sunulan animasyon hizmetlerinden yararlanmak turistik rekreasyona örnek verilebilir (Akyürek, 2016: 30).

İKİNCİ BÖLÜM

TURİZM VE REKREASYON ARASINDAKİ İLİŞKİ

Turizm, dünya çapında turistlerin ihtiyaçlarını karşılamak ve hizmet etmek için bir grup dinamikten oluşmuş bir endüstridir. İster seyahat eden kesim olsun isterse hizmet eden kesim hepsi turizmin içinde yer almakta ve bunun içinde yer alan kesimin hayatları farklı şekillerde etkilenmektedir. Turizm aktiviteleri ve bununla birlikte ortaya çıkmış rekreasyonel aktiviteler gibi birçok aktivite de ülkenin ekonomisine katkı sağlamakta, yeni işler sağlayarak istihdamı arttırmakta ve yeni ürünler üretilmesini sağlamaktadır (Cook vd., 2015: 5).

Seyahat, turizm ve rekreasyon, bu üç kavramda serbest zamanın bir ürünüdür ve serbest zamanın makineleşmeyle artması bu aktivitelerin zaman içerisinde olumlu yönde etkilenmesini sağlamıştır (Erdoğan, 2003: 38). Tarih boyunca insanlar, genellikle ekonomik nedenler sebebiyle seyahat etmişlerdir. Ancak günümüzde daha çok zevk amaçlı seyahat eden insanların sayısı her geçen gün artmaktadır. Gelişen ve değişen turizm etkinlikleri ve bununla beraber ortaya çıkan farklı rekreasyon imkanları insanların artan bu talebinin bir sonucu olarak ortaya çıkmıştır (Ahıpaşaoğlu ve Arıkan, 2005: 39). Turistin seyahat ettiği yerde, konforlu hissetmeye, temiz ve rahatlamış olmaya, iletişime ve alışverişe ihtiyacı vardır. Bu da çeşitli aktivitelerle mümkündür. Bu aktiviteler aynı zamanda turizm deneyimini destekleyerek turistin tatmin düzeyini arttırabilmektedir (Kastarlık ve Barber 2012: 33). Bu yüzden turizm ve rekreasyon arasındaki ilişki ortak bir yaşam ilişkisi oluşturmaktadır. Turizm ve rekreasyon gibi birbirleriyle iç içe geçmiş bu iki kavram arasındaki ilişki zaman geçtikçe daha çok ilgi çekmiş ve araştırma konusu olmaya başlamıştır (Karaküçük, 1999: 185).

Araştırmanın bu bölümünde turizm hakkında bir fikir oluşması sağlanıp turizmin tanımından, kısa bir tarihçesinden ve istatistiki verilerinden bahsedilecektir. Daha sonra ise turizm ve rekreasyon arasındaki ilişki olumlu ve olumsuz yönleriyle birlikte irdelenecektir. Böylece turizm ve rekreasyon gibi birbirini tamamlayan bu iki kavram arasında var olan ilişki hakkında bilgi sahibi olunması sağlanacaktır.

2.1. Turizm Kavramına Genel Bakış

Turizm kavramında asıl anlaşılması gereken şey hareket ve geri dönüş olayıdır. Çünkü gidilen yerde sürekli kalınmadan geçici bir kalış ve sonrasında yaşanılan yere geri dönme olayı söz konusudur (Usta, 2012: 1). Turizmin tanımını anlamak teorikte de pratikte de çok önemlidir. Çünkü pratikte turizmin sayısız verilerini ve bilgilerini daha iyi anlamamızı sağlarken teorikte turizmin karakterini ve boyutunu bize göstermektedir (Hall, 2005: 15). Turizm kavramı Latince ‘‘tornus’’ kelimesinde türemiş ve ‘‘tour’’ ve ‘‘touring’’ sözcükleri de buradan ortaya çıkmıştır. Turizm kelimesinin kullanılma şekli, aktiviteler ve bunlara katılan gruplarla birlikte de evrimleşmiştir (Cook, 2016: 5). Tam olarak günümüzdeki anlamıyla kullanılmaya ise 18. yüzyılda başlamıştır (Sezgin, 2001: 13; Hazar, 2010: 3; Karakaş ve Topdal, 2011: 4; Usta, 2012: 1).

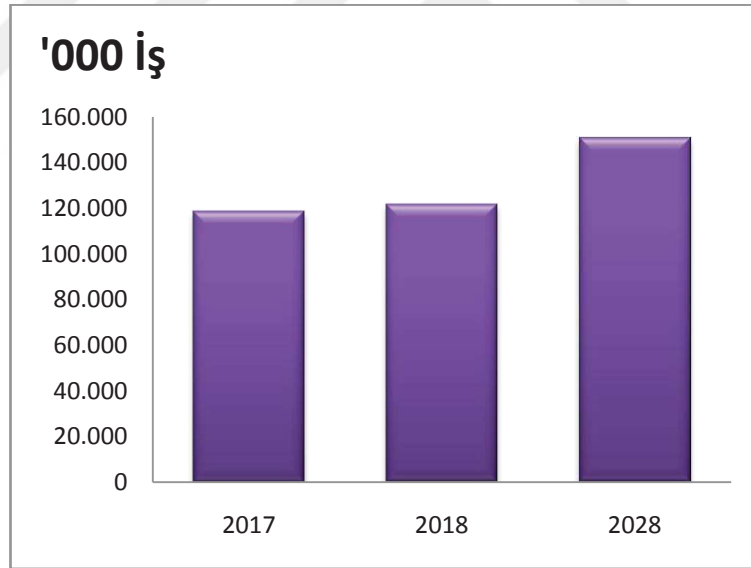
Turizmin birçok tanımı olmasına rağmen Dünya Turizm Örgütü (Holden, 2003: 3; Bonarou, 2011: 1; UNWTO, 2018)’nün tanımına göre turizm, insanların kişisel veya resmi sebeplerle alışılmış çevrelerinin dışında bir şehre veya yere hareket etmelerini gerektiren sosyal kültürel ve ekonomik bir olgudur. Nagle (1999: 1) ise turizmi, başka bir ülkeye veya bölgeye 24 saatten fazla yapılan tatil, spor, sağlık, eğitim, dini, iş ve arkadaş ve aile ziyaretlerini içeren tüm geçici ziyaretler olarak tanımlamaktadır. Cooper vd (1998: 8) turizmi, birçok hayattan ve çok farklı ekonomik aktivitelerden etkilenen çok boyutlu, çok yönlü bir kavram olarak tanımlamaktadır. Cook vd. (2016: 5)’ e göre turizm, İnsanların kendi ev ve iş yerlerinin dışındaki yerlere seyahat etmesi, seyahatleri sırasında gerçekleştirdikleri eylemler ve bu konudaki ihtiyaçlarını karşılayabilmek için gerekli olan tesislerin yaratılmasını içeren faaliyetlerdir.

Turizm, savaş bölgeleri ve siyasi istikrarsızlıkların yaşandığı yerler haricinde her yerde görülebilen bir olgudur. Hatta savaş bölgeleri bile konaklama, restoranlar ve ulaşım gibi imkanları kullanan gazeteciler, yazarlar ve heyecan arayan insanları çekebilmektedir. Tam olarak günümüzde turizm kavramı gibi olmasa da seyahat ve turizm kavramı çok eskilere dayanmaktadır. Sümerliler ticaret için, Mısırlılar ticaret ve politika için, Yunanlılar ise ticaret, fetih, din, sağlık ve zevk için çeşitli yerlere antik zamanlarda bile seyahat ederlerdi (Robinson vd., 2013: 4). Modern turizm kavramı ise Batı Avrupa’nın kentleşmesinin bir sonucu olarak ortaya çıkmış ve yaygınlaşmıştır. Önceleri rekreatif aktiviteler daha çok kiliseye gitmek gibi ruhani şeyler içeriyordu. 1750’ler Avrupa’daki kentsel yerleşimler büyümeye başlayınca toprak sahiplerine olan bağlar gittikçe azalmaya

başladı. İnsanlar yığınlar halinde doğdukları yerlerin dışına, şehirlere göç etmeye başladılar. Fabrikalarda çalışmaya başlayan işçiler daha çok para kazanmaya ve uzun çalışma saatlerine rağmen iş dışında kendilerine ayırabilecekleri zamana sahip olmaya başladılar. Bu sosyal ve ekonomik değişimler II. Dünya Savaşı'ndan sonra da devam etmeye başladı. 20. yüzyılın son çeyreği ve 21. yüzyılın ilk yarısında ise turizmdeki talep ve arz arasındaki ilişki büyük oranda insanların tutum, algı, beklenti ve değerlerinin dinamiğine dayanarak değişmeye başladı (Mason, 2011: 14-17).

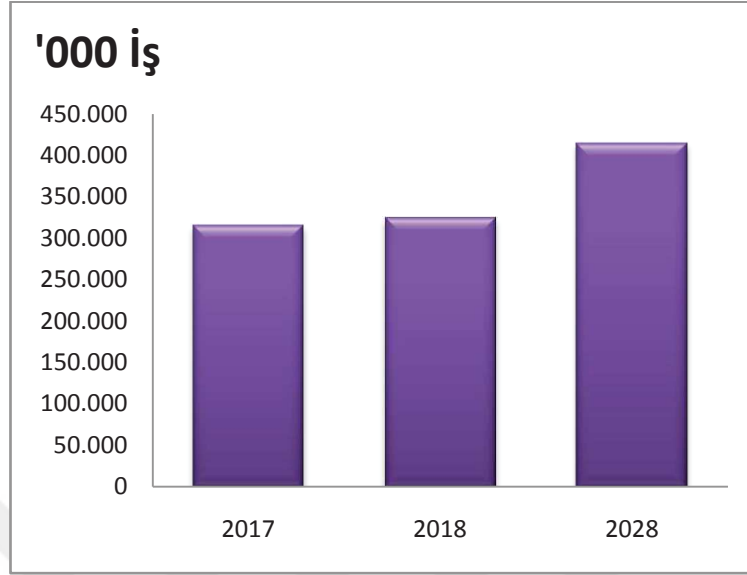
Turizm, 21. yüzyılın ikinci yarısında, önemsiz ve yerel bir aktiviteden küresel ekonominin %6'sını oluşturan ve 8 trilyon dolar kazandıran bir ekonomi devine dönüştürmüştür (Weaver ve Lawton, 2002: 3-4). 2018 yılında ise doğrudan 121,356,000 (toplam istihdamın %3.8), doğrudan, dolaylı ve uyarılmış olarak ise toplamda 322,666,000 (toplam istihdamın %10.1) iş olanağı sağlamıştır (World Travel & Tourism Council, 2018: 4). Bu veriler Tablo 2.1'de sırasıyla görülmektedir.

Tablo 2.1 Turizmin İstihdama Sağladığı Doğrudan Katkı (Dünya Geneline)

Kaynak: World Travel & Tourism Council. *Travel & Tourism Economic Impact World*, World Travel & Tourism Council, Birleşik Krallık 2018.

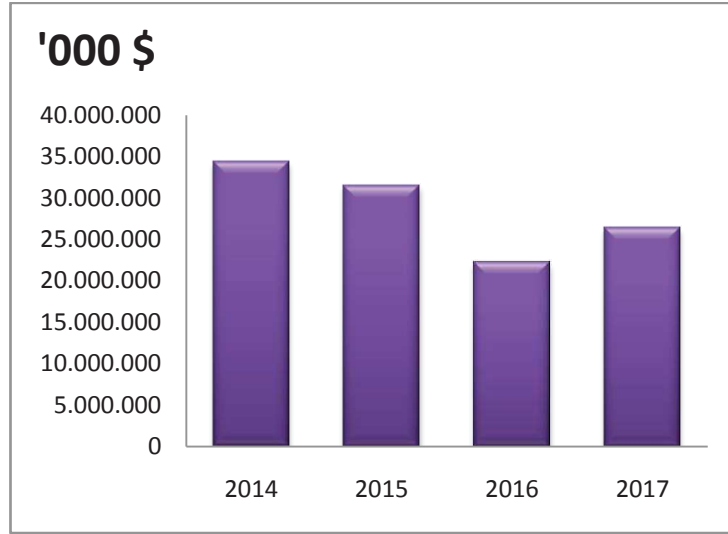
Tablo 2.2 Turizmin İstihdama Sağladığı Doğrudan, Dolaylı ve Uyarılmış Toplam Katkısı (Dünya Geneline)

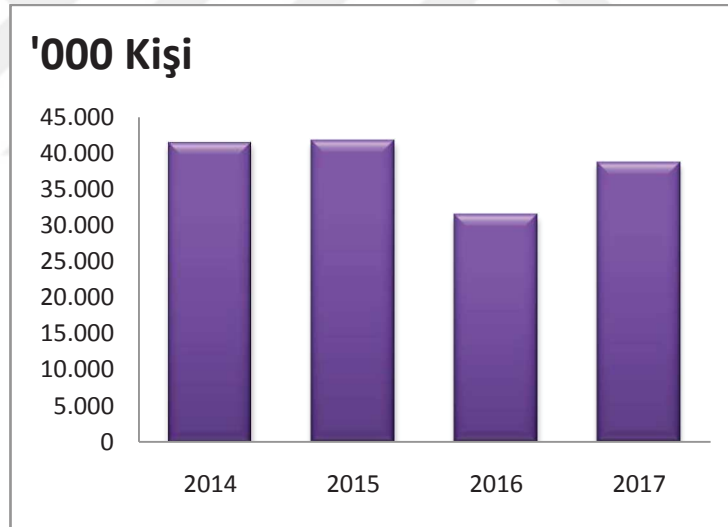
Kaynak: World Travel & Tourism Council. *Travel & Tourism Economic Impact World*, World Travel & Tourism Council, Birleşik Krallık 2018.

Yabancı ziyaretçilerin bir ülkeye harcadığı para da turizmin doğrudan sağladığı katkılardan biridir. 2017 yılında toplam ziyaretçilerden 1,494.2 milyar Amerikan Doları gelir elde edilmiştir. Bu oranın 2018 yılında ise %3,9 artması beklenmektedir. Ayrıca dünya genelinde turist sayısının 1,395,660,000 olması beklenmektedir (World Travel & Tourism Council, 2018: 5). Bu rakamların hepsi turizmin özellikle ekonomi açısından ne kadar önemli olduğunu iyi bir şekilde göstermektedir. Tablo 2.2’de turizmin istihdama olan katkısının yıllar geçtikçe arttığı açıkça görülmektedir. Ayrıca turizm sektörü çoğu yerin turizm ağına dahil edilerek küreselleşmesini de sağlamıştır (Weaver ve Lawton, 2002: 4).

Türkiye’ye baktığımızda ise Tablo 2.3’te de görüldüğü üzere turizmin ekonomik anlamda ülke ekonomisine oldukça büyük bir katkı sağladığı görülmektedir. Türkiye İstatistik Kurumu’nun 2017 verilerine göre iç turizmden ve dış turizmden toplam 26.283.656.000 dolar turizm geliri elde edilmiştir. Yine Tablo 2.4’te yer alan 2017 verilerine baktığımızda ise ülkemizi ziyaret eden toplam turist sayısının 38,620,346 kişi olduğu görülmektedir (TÜİK, 2018).

Tablo 2.3 Türkiye'nin Turizm Gelirleri

Kaynak: TÜİK. Turizm Geliri, Gideri ve Ortalama Gece Sayısı, TÜİK, Ankara 2018.

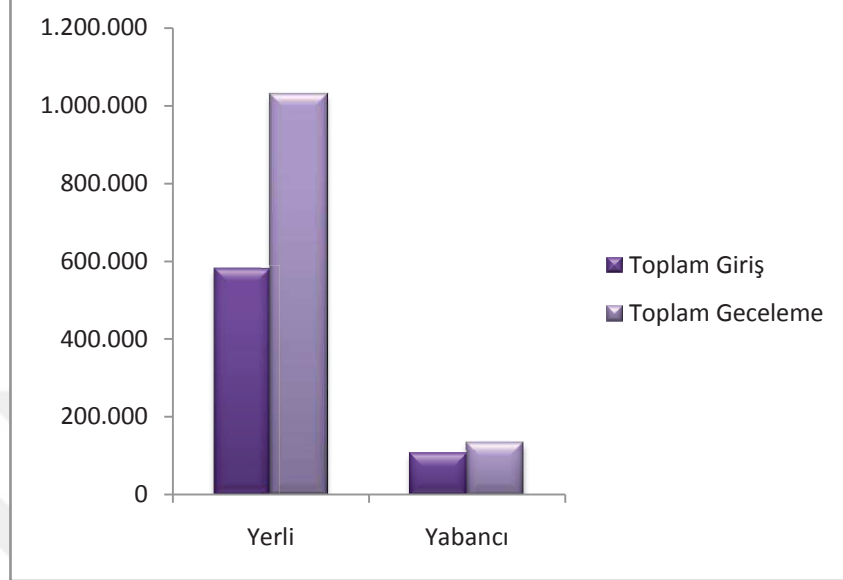
Tablo 2.4 Türkiye'ye Gelen Turist Sayısı

Kaynak: TÜİK. Turizm Geliri, Gideri ve Ortalama Gece Sayısı, TÜİK, Ankara 2018.

Daha özele inip Çanakkale'nin turizm verilerine baktığımızda ise karşımıza iki önemli istatistik çıkmaktadır. Bunlardan biri yerli ve yabancı turistlerin konaklama istatistiği bir diğeri ise öğrenyeri ve müzelerin ziyaretçi sayılarıdır. Çanakkale İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü'nün 2017 verilerine göre Tablo 2.5 görüldüğü üzere Çanakkale'ye toplam 578.387 yerli turist giriş yapmış ve toplamda 1.027.773 gün gecelemişlerdir. Çanakkale'ye gelen 103.975 yabancı turist toplam geceleme sayısı ise 132.022'dir. Yine

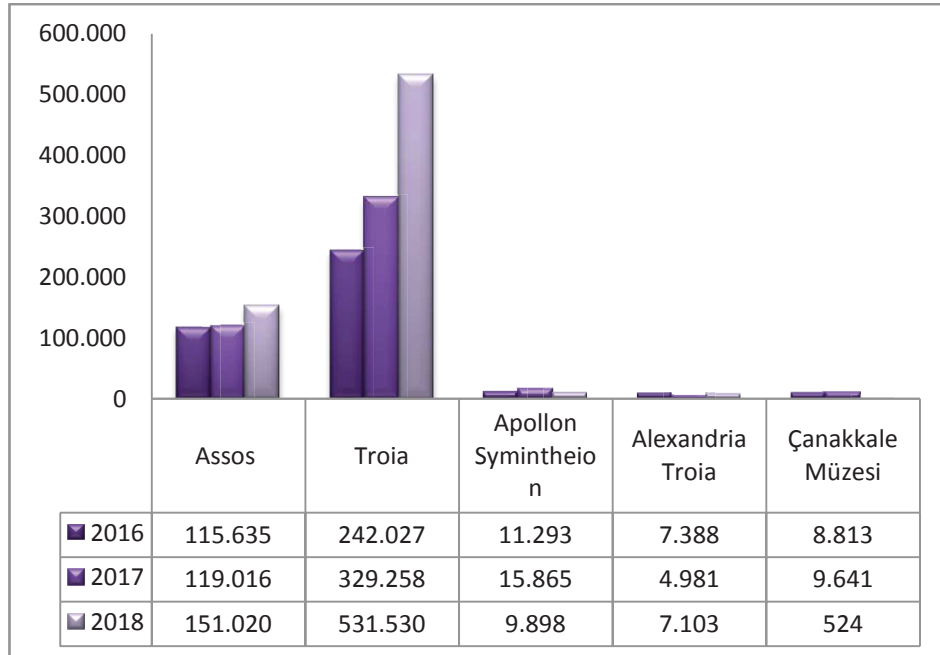
İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü verilerine bakıldığında Çanakkale genelindeki ortalama geceleme sayısının 1,28 olduğu görülmektedir.

Tablo 2.5 Çanakkale Yerli ve Yabancı Konaklama İstatistikleri

Kaynak: Çanakkale İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü. Yerli ve Yabancı Konaklama İstatistiği, Çanakkale İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, Çanakkale 2018.

Tablo 2.6 Çanakkale İlinde Bulunan Müze ve Örenyerleri Toplam Ziyaretçi Sayısı

Kaynak: Çanakkale İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü. Çanakkale İlinde Bulunan Müze ve Örenyerleri Toplam Ziyaretçi Sayıları, Çanakkale İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, Çanakkale 2018.

Çanakkale'deki örenyeri ve müzelerin ziyaretçi sayılarına geldiğimizde ise yıldan yıla oldukça dalgalanan rakamlar karşımıza çıkmaktadır. Ancak Tablo 2.6'da yer alan verilere baktığımızda Troia Örenyeri'nin her dönem en çok ziyaret edilen rekreasyon alanı olduğu ve onun ardından Assos Örenyeri'nin geldiği görülmektedir. 2018 yılında Troia Örenyeri'ni toplam 531.530 kişi ziyaret etmiştir. Assos Örenyeri ise 2018 yılında toplam 151.020 ziyaretçi ağırlamıştır (Tablo 2.6).

Turizm, ev sahibi topluluklara hem ekonomik hem de ekonomik olmayan birçok fayda sağlayabilmektedir. Bölge, yerel halk ve daha birçok unsur farklı şekillerde turizmden etkilenebilmektedir. Tüm bu bilgilere bakıldığında turizmin ekonomik etkilerinin yanında sosyo-kültürel ve fiziksel anlamda da olumlu etkilerinin olduğu özellikle belirtilmelidir. Bunlar seyahat eden bireylerin dinlenmesine ve rahatlamasına katkı, eğitimsel fayda, diğer insanları ve kültürleri daha iyi anlayabilme, turistlerin ruhsal dinginliği gibi çok çeşitli olabilmektedir. İşte turizmin bu olumlu etkilerinden bazıları (Goeldner ve Ritchie, 2009: 31-32; Kozak vd., 2011: 73-100):

- Gerek vasıflı gerek vasıfsız bireylere iş imkanı sağlamak,
- Döviz artışı sağlamak,
- Gelir artışı sağlamak,
- Ulusal ürünlerin önem kazanmasını sağlamak,
- Yerel ticaretin ve endüstrinin gelişmesini sağlamak,
- Bölgedeki gelişmelerin diğer alanlara yayılmasını sağlamak,
- Eğitimsel ve kültürel ufku genişleterek öz değer gelişmesini sağlamak,
- Bireylerin gelirini ve yaşam standartlarını arttırarak bireylere daha kaliteli bir yaşam sağlamak,
- Kültürlerin ve geleneklerin korunmasını sağlamak,
- Yerel halk tarafından da kullanılabilen rekreasyon imkanları sağlamak,
- Dil engelini, sosyo-kültürel engeli, sınıf engelini, ırkçılık engelini, politik ve dini engelleri ortadan kaldırmak,
- Destinasyonun olumlu imaja sahip olmasını sağlamak ise turizmin sağladığı bu katkıların sadece bir kısmıdır.

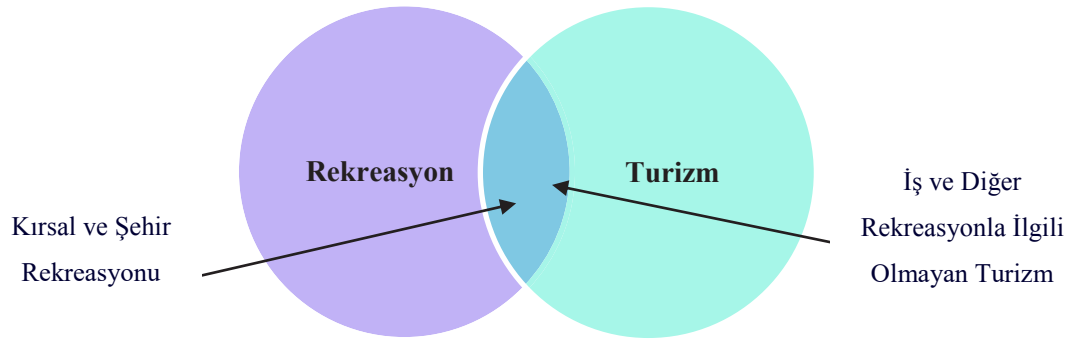
2.2. Turizm ve Rekreasyon İlişkisi

Turizm, artık modern toplumlarda üzerine oldukça düşülen bir insan davranışı olmuştur. Turizm olayının yanında sunulan konaklama ve rekreasyon gibi hizmetler turizm gelirinin büyük bir paydasını oluşturmaya başlamıştır (Köktaş, 2009: 34). Genel olarak bakıldığında turizm kavramı işletmeler tarafından çok dar anlamda ele alınsa da o kadar basit bir kavram değildir. Seyahat denilen oldu seyahatin yanında kampa gitme, balık tutmak ve spor yapmak gibi birçok aktiveyi de ilgilendiren bir kavramdır (Erdoğan, 2003: 39).

Turizm ve rekreasyon arasındaki ilişkiye girmeden önce bu iki kavramı daha iyi anlayabilmek için bunları birbirinden ayıran farklılıklara bakmak gerekmektedir. Rekreasyon faaliyetleri sadece serbest zamanlarda gerçekleştirilen aktivitelerden oluşmazken turizm kavramı serbest zaman ve çalışma zamanı ile yakından ilgilidir. Bunun dışında turizmdeki yer değiştirme ve zaman faktörü bu iki kavramı birbirinden ayırmada yardımcı olan en önemli etkenlerdendir. Turizmde yaşanan yer dışına çıkıp çeşitli otel, pansiyon ve karavan gibi yerlerde konaklamak zorunluyken rekreasyonda böyle bir zorunluluk yoktur. Yine rekreasyon faaliyetlerinde uzun veya kısa fark etmeksizin her türlü dinlenme, eğlenme ve spor etkinlikleri rekreasyon sayılabilirken turizmde bu durum ülkeden ülkeye farklılıklar gösterebilmektedir (Köktaş, 2004: 34-35).

Turizm ve rekreasyon arasındaki ilişki tam olarak belirgin olmasa da talep yönünden bakıldığında birbirinden ayırt edilemeyecek kadar iç içe geçmiş iki kavramdır. Günümüzde artık gelişmiş birçok ülkede rekreasyon olgusu turizm çatısı altında yer almaktadır (Hacıoğlu vd., 2009: 53). Çünkü turizm amacıyla yer değiştirildiğinde rekreasyon alanlarına ve faaliyetlerine katılmak için özel bir çaba harcamak zorunda kalınmamaktadır. Turizm ve rekreasyon arasındaki bu birbirini tamamlayan ilişki Şekil 2.1.'de görülmektedir. Ama yine de bazı rekreasyon faaliyetleri turizm kapsamına girerken bazıları bunun dışında kalabilmektedir. Örneğin, iş turizmi gibi turizm türleri doğrudan serbest zamanla ilgili olmadığından iş ile yürütülen aktiviteler olarak karşımıza çıkmaktadır (Argan 2009: 422-423).

Şekil 2.1. Rekreasyon ve Turizm İlişkisi

Kaynak: Hacıoğlu, Necdet, Ayhan Gökdeniz, Yakup Dinç. *Boş Zaman ve Rekreasyon Yönetimi*, Detay Yayıncılık, Ankara 2009.

Rekreasyon kavramı sanayileşmeyle artan serbest zamanın bir ürünü olarak ortaya çıkmıştır. İçinde her türlü eğlenme, dinlenme, gezme ve spor imkanlarını barındırmaktadır. Turizmde bu imkanların var olmasını sağlayan en büyük etmendir. Zaman içinde rekreasyon ve turizm tercihleriyle ilgili değişen talepler sadece serbest zamanla birlikte artan gelirle ilgili değil değişen ihtiyaçlarla da ilgilidir (Verbeke, 1982: 35). Serbest zaman, gelir, eğitim düzeyi ve iş olanakları turizm ve rekreasyon kavramının ikisini de yakından etkileyen şeylerdir (Akyürek, 2016: 39).

Turizm olayına katılmak aynı zamanda turistik bir rekreasyon faaliyetinde yer almak anlamına gelmektedir. Çünkü turizm, rekreasyonel faaliyetlerin yapılabileceği yerlere seyahat etmek demektir (Basset, 1987: 551). Gelir atışı, nüfus artışı, yaşam standartlarının iyiye gitmesi, teknoloji sayesinde artan serbest zaman ve ulaşım imkanlarının artık çok daha kolay hale gelmesi gibi unsurlar rekreasyon etkinliklerinin gelişmesinde oldukça etkili olmuştur (Köktaş, 2004: 34-35). Zaten destinasyon açısından bakıldığında rekreatif alanların ve faaliyetlerin fazla olduğu yerlerde turizm talebinin de oldukça yüksek olduğu görülmektedir (Sandıkçı ve Günay, 2012: 2). Bu yüzden turizm ve rekreasyon arasında ortak bir ilişki olduğu su götürmez bir gerçektir (Hazar, 1999: 33; Hacıoğlu vd., 2009: 51; Akın ve Taş, 2015: 248). Kısaca turizm, dinlenme, eğlenme ve kendini geliştirme özellikleriyle rekreasyonun çok önemli bir yanını oluşturmaktadır (Karaküçük, 1999: 208).

Turizm ve rekreasyon bireylerin yaşam standartlarını arttırarak tatmin olmalarını da sağlamaktadır. Bu iki kavramında amacı ve sağladıkları fayda aynıdır (Karaküçük, 1999: 185). Günümüzde turizm destinasyonları yeni rekreasyon faaliyetleri oluşturarak ya da var

olanı geliştirerek bölgenin imajını ve çekiciliğini arttırmaya oldukça önem vermeye başlamışlardır (Akyürek, 2017: 165). Rekreasyon alanlarına gerekli önemi göstermeyen turizm destinasyonlarından bazıları pazarlamaya ve harcanan paraya rağmen popülerliğini yitirebilmektedir (Soininen, 2015: 15). Çünkü bir bölgenin rekreasyon imkanlarının gelişmesi o bölgenin daha çekici olmasını böylece daha çok turistlerin gelerek iç turizmi geliştirmesini sağlamaktadır (Hazar, 2009: 39). Bu da hem bölgenin gelişmesini hem de yerel halkın gelirinin artmasına imkan sağlamaktadır. Bu yüzden yerel halklar turizm olayına genelde olumlu bakmaktadır. Ayrıca gelen turistlere yeterli imkan sağlamak için geliştirilen rekreasyon alanları yerel halkın da yaşam kalitesinin artmasını sağlamış olmaktadır (Karaküçük, 1999: 208-209).

Turizm ve rekreasyon kavramı çevreyle de oldukça ilişkili bir kavramdır. Eğer bir yerde turizm gelişirse o bölgedeki kültürel ve doğal rekreatif alanlar koruma altına alınır ve geliştirilir (Cook vd., 2016: 299). Turizm, rekreasyona ve onu korumaya ticari anlam katan bir olgu değildir. Oluşturulan koruma ve rekreasyon faaliyetlerinden daha geniş ve daha etkili bir kavramdır; turizmin varlığı onları da gerekli kılar (Erdoğan, 2003: 40). Özellikle doğal ve kültürel rekreasyon alanlarının bulunduğu yerler turist çeken en önemli yerlerdendir. Bu alanlarda sadece doğayla veya kültürle iç içe olmayıp spor, yürüyüş ve yüzme gibi birçok rekreasyon faaliyeti gerçekleştirme imkanı da sağlanmış olmaktadır (Akyürek, 2016: 56). Zaten turizm içinde yer alan rekreasyon aktiviteleri daha çok gidilen doğal ve kültürel alanlarda yapılan yan etkinlikler olarak karşımıza çıkmaktadır (Argan, 2009: 423). Türkiye’de de Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü’nün 2016 verilerine göre milli parkların, tabiat anıtlarının ve tabiat parklarının bulunduğu yaklaşık 1543 kadar doğal alan koruma altındadır. Kazdağı, Troya Tarihi Milli Parkı, Gelibolu Yarımadası Milli Parkı ve Ayazma Pınarı Tabiat Parkı gibi Çanakkale’de yer alan ve turistler tarafından tercih edilen birçok turistik doğal rekreasyon alanı da bunların içinde yer almaktadır (Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü, 2016). UNESCO’nun Dünya Mirası Listesi’nde ise Türkiye’den Truva Arkeolojik Alanı, Çatalhöyük, Efes ve Ani Arkeolojik Alanı gibi turistler tarafından çokça ziyaret edilen birçok kültürel alan bulunmaktadır (www.unesco.org.tr).

Turizm olarak bilinen birçok kavram aslında rekreasyon kavramının içine girmektedir. Çünkü seyahat kavramı rekreasyonun çok önemli bir bileşenini oluşturmaktadır. Özellikle açık havada yapılan rekreasyon faaliyetlerinde turizm ve

rekreasyon mekan, zaman ve ekonomik açıdan birçok ortak kaynağı kullanmaktadır (Hacıoğlu vd, 2009: 52-53). Bir turist gittiği yerdeki otellerde konaklama yapar, yemek yer, alışveriş yapar ve bölge halkıyla iletişime geçip çeşitli imkanlardan yararlanır (Bahar ve Kozak, 2012: 40-41). Yani bir destinasyonun turizm olgusunu gerçekleştirebilmesi için çekicilik ve ulaşım olanakları dışında ziyaretçilerin istek ve ihtiyaçlarını karşılayacak rekreasyon tesislerine de sahip olmaya ihtiyacı vardır. (Öztürk, 2013: 10). Bu tür rekreatif işletmeler gelen turistin kalış süresini uzatmasında önemli bir etkiye sahiptir (Hazar, 2009: 39). Ayrıca gelen her turist aynı gelir ve zevke sahip olamayacağı için çoğu kesme hitap edecek imkanlar sağlamak da gerekmektedir (Ebrahimzadeh ve Daraei, 2014: 48). Yine aynı şekilde etkinlikler, bireylere bir topluluğa ait olma duygusu sağlayarak yerel halkın yaşam kalitesinin arttırır ve turistlere serbest zaman deneyimi sunar. Bu yüzden konser, festival, sergi ve tiyatro gibi etkinlikler de turizmin ve rekreasyonun ortak fayda sağladığı unsurlardandır (Maneenetr vd., 2014: 772-776). FIFA World Cup ve Olimpiyat Oyunları turistleri çeken en geniş ve en büyük rekreasyon etkinliklerine örnek olarak gösterilebilir (Etiosa, 2012: 8-11). Tüm bu imkanlar aslında rekreasyon kavramının sağladığı imkanlardır. Çünkü öncelikle bir yerde turizm olabilmesi için turistlerin serbest zamanlarını geçirebilecekleri yerlere ve faaliyetlere sahip olması gerekmektedir (Öztürk, 2013: 10). Zaten günümüzde turizmin öneminin farkına varan ulusal ve uluslararası işletmeler rekreasyon faaliyetlerini çeşitlendirme ve geliştirme yoluna gitmektedir (Özdemir, 2008: 7).

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

ÇANAKKALE İLİ REKREASYON ALANLARININ SINIFLANDIRILMASINA YÖNELİK BİR SAHA ÇALIŞMASI

3.1. Araştırmanın Amacı ve Önemi

Bireyler, serbest zamanları ve gelirleri arttıkça bu zamanı eğlenme, dinlenme, sanat, alışveriş vb. aktivitelerle doldurma eğilimi geliştirmeye başlamışlardır. Bu durum bireylerin ihtiyaçlarının ve isteklerinin değişmesini de beraberinde getirdiği için tatil tercihleri de bundan etkilenmiştir. Bu yüzden gidilen tatillerde konaklanan işletmelerdeki yemek ve uyuma ihtiyaçları dışında çeşitli ve değişik aktivite beklentileri de artmıştır. Turistler temel ihtiyaçları dışında arta kalan zamanı en verimli şekilde geçirmek istemeye başlamışlardır. Bu sebeple, bu çalışmada, Çanakkale’den seçilmiş bazı rekreasyon alanları saha çalışması yoluyla incelenerek, Çanakkale ilinin rekreasyon potansiyelinin güçlü ve zayıf yönlerinin, fırsatlarının ve tehditlerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusundan araştırmanın temel soruları şunlardır:

- Çanakkale ili rekreasyon alanları mekana göre açık alan mı yoksa kapalı alan mı olma özelliği göstermektedir?
- Çanakkale ili rekreasyon alanları katılım şekline göre aktif mi yoksa pasif mi özellik göstermektedir?
- Çanakkale ili rekreasyon alanları dinlenme, kültürel, toplumsal, sportif, turistik ve sanatsal amaçlardan hangisine veya hangilerine sahiptir?
- Çanakkale ili rekreasyon alanları ulusal mı yoksa uluslararası milliyetlere mi daha çok hitap etmektedir?
- Çanakkale ili rekreasyon alanları çocuk, genç, yetişkin ve üçüncü kuşak bireylerden hangisine veya hangilerine daha çok hitap etmektedir?
- Çanakkale ili rekreasyon alanları ticari, estetik, sosyal, sağlık, fiziksel, sanatsal, kültürel ve turistik fonksiyonlardan hangisine veya hangilerine sahiptir?
- Çanakkale ili rekreasyonel açıdan hangi güçlü yönlere, zayıf yönlere, fırsatlara ve tehditlere sahiptir?

Türkiye’de rekreasyon, henüz öneminin farkına varılmamış çok yeni bir kavramdır. Oteller bile son birkaç senedir bunun farkına varıp rekreasyon alan ve faaliyetlerini çeşitlendirmeye ve geliştirmeye başlamışlardır. Oysaki turistik bir destinasyonun turist çekebilmesi için kültürel ve tarihi alanlar, rekreasyon faaliyetleri, alışveriş merkezleri ve yeme-içme imkanları gibi birçok faktörü bir araya getirmesi gerekmektedir. Rekreasyon kavramı genel olarak serbest zamanın geçirildiği tarihi ve kültürel alanlar gibi daha genel mekanları akla getirmektedir. Ancak bir içecek tüketmek için gidilen küçük bir kafe ya da gezintiye çıkılan bir sahil bile rekreasyon alanı olarak ele alınabilir. Bu çalışma, geniş çapta Çanakkale ili rekreasyon alanlarını ele alması ve Çanakkale ilinin bu alandaki güçlü ve zayıf yönlerini, fırsatlarını ve tehditlerini belirleyerek farkındalık yaratabilecek olması açısından önem taşımaktadır.

3.2. Araştırmanın Sınırlılıkları ve Varsayımları

Araştırma yapılırken, yapılmak istenen ancak çeşitli nedenlerle vazgeçilmek zorunda kalınan şeyler sınırlılık olarak ele alınmaktadır. Bazen araştırmacının kontrolü dışından bazen de maliyet gibi nedenlerden dolayı gerçekleştirilemeyen şeyler olabilmektedir. Bu yüzden araştırmada yer alan sınırlılıkların belirlenmesi oldukça önemlidir (Karasar, 2012: 73).

Bu araştırmanın içerisinde de bazı sınırlılıklar bulunmaktadır. Bunlardan bir kısmı inceleme yönteminden bir kısmı ise incelenen evrendeki bazı zorluklardan kaynaklanmıştır. Araştırmada gözlem tekniğine başvurulmuştur. Bu da incelenen alanların belli kıstaslar doğrultusunda incelenmesini zorunlu kılmıştır. Gözlem tekniğinde gidilen yerlerin gezilmek zorunda olması da maliyet ve zaman açısından bazı sınırlılıklar yaratmıştır. Ayrıca araştırmada Çanakkale’deki bazı rekreasyon alanlarına turizm sezonu dışında ulaşım oldukça zor olduğundan dolayı gözlem yoluyla incelenemeyen rekreasyon alanlarından önemli ve turistik olanlar sadece kaynak taraması yardımıyla incelenmek zorunda kalmıştır.

Bilimsel bir araştırmada bazı noktaların bazen kanıtlanmaya gerek görülmeden doğru olarak kabul edilmesi gerekebilmektedir. Bu noktaların koşulsuzca kabul edilmesine varsayım denmektedir. Araştırmacı, kanıtlanması güç olan durumlarda kişisel tercihini kullanarak araştırmada bazı dayanaklar belirleyebilmektedir (Karasar, 2012: 71-72). Bu araştırma da ise gözlem tekniğinin araştırmanın önemli bir kısmını oluşturmasından dolayı araştırmacının iyi bir gözlemci olduğu varsayımında bulunulmuştur.

3.3. Araştırmanın Evreni ve Örneklemi

Bilimsel bir araştırmada, değişkenlerin dahil olduğu evrenin kesin bir şekilde belirlenmesi oldukça önemlidir. Wani (2002: 1)'ye göre evren ya da diğer bir adıyla popülasyon, insanlara ve nesnelere, kurumlar, bölgeler ve gelirler gibi insan dışı varlıklara atıfta bulunan bir kavramdır. Kısaca benzer özellikleri taşıyan bireylerin veya öğelerin oluşturduğu bir bütündür (Şimşek, 2012: 110). Ancak sadece evreni belirlemek ve bunun üzerinden çalışmayı yürütmek pek de mümkün olmamaktadır. Çünkü evren denilen olgu araştırmacının hepsine ulaşmasını imkansız kılacak kadar büyüktür. Bu sorunu çözebilmek adına da örneklem kavramı ortaya konmuştur. Bütün bir evreni incelemek yerine evreni temsil etme gücüne sahip sınırlı sayıda bireyin, olayın veya olgunun araştırmaya dahil edilmesi araştırmacıya büyük bir kolaylık sağlamaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2004: 76).

Bu araştırmanın evreni, araştırmanın amacına uygun olarak Çanakkale içerisinde yer alan rekreasyon alanları olarak belirlenmiştir. Evren olarak Çanakkale kentinin seçilmesindeki amaç ise sahip olduğu doğal ve kültürel çevreyle büyük bir rekreasyon potansiyeline sahip olmasıdır. Araştırmanın gözlem ve kaynak taraması teknikleri ile incelenen örneklemine ise bütün rekreasyon alanlarının incelenemeyecek olmasından fakat önemli rekreasyon alanlarının da es geçilmemek istenmesinden dolayı amaçlı örnekleme yöntemi ile ulaşılmıştır. Amaçlı örnekleme yöntemi Neuman (1997: 206)'a göre, genellikle bilirkişilerin kendi yargıları ile seçtiği veya belirli bir amaç doğrultusunda kişinin kendisinin örnekleme karar verdiği olasılıksız örnekleme yöntemlerinden biri olarak tanımlanmaktadır. Bu evren ve örneklem kapsamında, araştırmanın amacına uygun olarak belirlenen 30 rekreasyon alanı gözlem ve kaynak taraması tekniği ile 5 rekreasyon alanı da sınırlılıklar nedeniyle sadece kaynak taraması tekniği ile araştırmaya dahil edilmiştir.

3.4. Araştırmanın Yöntemi

Rekreasyon henüz yeni gelişen bir sektör olduğundan dolayı ilgili yazında yapılan araştırmalar sonucunda bu alanda yapılan çalışmaların oldukça az olduğu görülmüştür. Özellikle Çanakkale ile ilgili bu alanda kapsamlı bir araştırmaya rastlanmamıştır. Bu doğrultuda gerekli bilgilerin elde edilebilmesi için nitel bir araştırma yapılmasının uygun olacağına ve istenilen verilerin daha doğru bir şekilde elde edilmesinin sağlanacağına karar verilmiştir. Çünkü araştırmada özellikle Çanakkale'deki rekreasyon alanlarının ortaya çıkarılması ve incelenmesi amaçlanmıştır.

Nitel araştırma Kurtuluş (2010: 35)'a göre, anlamlı bir şekilde sayılarla ifade edilemeyen verilerin toplanması, analiz edilmesi ve yorumlanmasını içeren bir araştırma türüdür. Nitel araştırmaların amacı genelde sayısal veriler elde etmekten çok incelen konu hakkında bilgi edinilmesini sağlamaktır (Kurtuluş, 2010: 35). Bu tür araştırmaların en önemli özelliği ise nicel araştırmaların ölçemediği sosyal yaşam hakkında varsayımlarda bulunulabilmesini sağlamasıdır. (Güler vd., 2015: 40; Seggie ve Bayyurt, 2015: 12). Birçok insan nitel araştırmaları okumaktan daha çok zevk almaktadır. Çünkü nitel araştırmalar genellikle zengin içeriğe, eğlenceli detaylara ve resmi olmayan alışılmışın dışında bir özelliğe sahip olmaktadır (Neuman, 1997: 328).

Nitel araştırma yapan sosyal bilimciler, ikincil verilerden ziyade araştırma yerinde birinci elden veri toplamayı sıklıkla tercih ederler. Saha çalışması genellikle problem çözümünde hipotez üretmek ya da bir kavram öğrenirken anlaşılır ve net örnekler sağlamak için kullanılır (Martorella, 1996: 48). Saha çalışmasının tek bir tanımını bulmak oldukça zordur çünkü sabit bir takım tekniğin uygulanmasından ziyade araştırmaya yönelik bir eylemdir (Neuman, 1997: 348). Neuman (1997: 348) saha çalışmasını, istenilen bilgiyi elde etmek ve bu bilgiler üzerinde düşünmek için herhangi bir tekniğin kullanılabileceği bir faaliyet şemsiyesi olarak tanımlamaktadır. Saha çalışmasının amacı ise bir sonuca ulaşmak veya önerilerde bulunmak için yeterli ve uygun kanıtın toplanmasını sağlamaktır (University of New England, 2013: 1). Saha çalışması yapan araştırmacılar, insanları laboratuvara getirmek veya önceden hazırlanmış bir anketi doldurtmak yerine kendileri birinci elden o dünyaya dahil olurlar. Ayrıca sistematik gözlemin aksine saha çalışmasında sıklıkla kullanılan katılımcı gözlemde önceden belirlenmiş davranışlara rastlanmaz (Judd vd., 1991: 299).

Araştırmanın veri toplama sürecinde birden çok bilginin değerlendirilmesinden dolayı ve veriler arası karmaşıklık olmaması için iki farklı aşamadan yararlanılarak veriler ayrı ayrı başlıklar altında incelenmiştir. İlk aşama, araştırma alanlarında yapılan gözlemler ve konuyla ilgili kaynakların taranmasından oluşmaktadır. Gözlenen rekreasyon alanlarında incelenen yerlerin içinde bulunduğu ve bazı durumlarda görevlilerle veya esnafla iletişime geçildiği için katılımcı gözlem yöntemine başvurulmuştur. Marshall ve Rossman (2006: 98)'a göre gözlem, araştırma için seçilen sosyal ortamdaki olayların, davranışların veya nesnelerin sistematik olarak kaydedilmesini içeren bir tekniktir. Nitel araştırmalarda bilgi ve veri toplama yöntemi olarak sıkça kullanılmaktadır. Gözlem

metodunda gözlenen alanların ayrıntılı, yargısız ve somut tasvirleri yapılır. Bu tür incelemeler genellikle insanların yaşadıkları, çalıştıkları veya dinlendikleri sıradan ve doğal yerlerde yapılır (Baker, 1994: 241). Gözlem metodu, katılımcı gözlem ve katılımsız gözlem olmak üzere ikiye ayrılabilir. Katılımcı gözlem, araştırmacının ortama katıldığı ve araştırdığı yerlerde sosyal çevreyle etkileşimlere girdiği gözlem çeşididir. Gözlemci, gözlenenlerle birlikte olup onlardan biri gibi davranmaya çalışır (Karasar, 2012: 220; Seggie ve Bayyurt, 2015: 220). Katılımsız gözlem ise gözlenenin gözlemciden haberi olmadığı hatta görmediği gözlem çeşididir. Doğru sonuçlar alabilmek adına daha çok psikolojik araştırmalarda tercih edilmektedir (Karasar, 2012: 158).

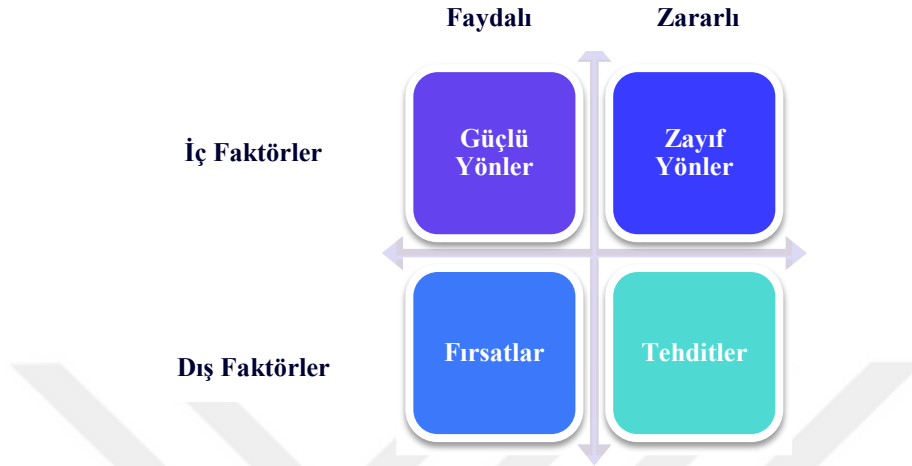
Kaynak taraması ise Kay-Neuman (1997: 89)'a göre, bilginin biriktiği ve başkalarının hangi çalışmaları yaptığının öğrenildiği ve bunlar üzerinden varsayımlarda bulunulan bir yöntem olarak tanımlanmaktadır. Bilimsel araştırmalar doğası gereği başkalarıyla paylaşılan araştırmalardır. Bu tür araştırmalar sonuçlarını birbirleriyle paylaşan ve bir topluluk olarak bilgi edinilen kolektif çabaların bir sonucudur (Neuman, 1994: 241).

Çanakkale'deki rekreasyon alanları, Argan (2007: 34)'ın rekreasyon faaliyetlerini sınıflandırdığı tablodan yararlanılarak; mekana göre, katılım şekline göre, amaca göre, milliyete göre, yaşa göre ve fonksiyonlarına göre olmak üzere altı başlık altında gözlem ve kaynak taraması yoluyla incelenmiştir. Gözlemler bu başlıklardan ve bunların alt başlıklarından oluşan bir gözlem formu hazırlanarak gerçekleştirilmiştir. Gidilen yerlerde yapılan gözlemler ve sonradan gerçekleştirilen kaynak taramaları sonucu bu alanlara uygun notlar düşülmüştür. İlk aşamada gözlem ve kaynak tarama gibi iki farklı veri toplama yöntemi kullanıldığından dolayı veri çeşitlendirmesine gidildiği söylenebilir. Veri çeşitlendirmesi, farklı bakış açıları kazanabilmek adına farklı verilerin veya yöntemlerin karıştırılması olarak tanımlanabilmektedir. Özellikle nitel araştırmalarda yöntemlerden birinin yetersiz kalabildiği durumlarda oldukça faydalı olabilmektedir (Olsen, 2004: 3-4).

İkinci aşamada ise SWOT analizinden yararlanılarak Çanakkale'deki rekreasyon alanlarının geneli hakkında güçlü ve zayıf yönlerin, fırsatların ve tehditlerin belirlenmesi amaçlanmıştır. SWOT analizi, güçlü ve zayıf yönlerin, büyüme ve iyileştirme fırsatlarının, dış çevrenin sunduğu tehditlerin belirlendiği bir analiz yöntemidir (Harrison, 2010: 92). Gelecekte daha iyi büyüebilmek için ürünlerin, hizmetlerin ve pazarın performansını ölçebilen en iyi yöntemlerden biridir (FME, 2013: 6). SWOT analizi dört basamaktan

meydana gelmektedir (Gürel ve Tat: 2017: 997-998). Bu basamaklar; güçlü yönler, zayıf yönler, fırsatlar ve tehditlerdir (Şekil 3.1).

Şekil 3.1 SWOT Analizi Basamakları

Kaynak: FME. *SWOT Analysis: Strategy Skills, Free Management E-Books*, 2013.

Güçlü Yönler: Güç kavramı bir unsuru diğerlerinden ayıran daha özel kılan özelliklerdir. Güç, bir şeyin başka bir şeyle kıyaslandığında daha avantajlı olduğu anlamına gelir. Bu yüzden olumlu, avantajlı ve yaratıcı bir özelliği ifade eder.

Zayıf Yönler: Zayıflık, gerekli olan yeterliliğe ve özelliğe sahip olmamak anlamına gelir. Zayıflık, bir şeyin başka bir şeyle kıyaslandığında avantajlı olmadığı tam tersine dezavantajlı olduğu anlamına gelir. Bu yüzden zayıflık unsuru olumsuz bir özelliktir.

Fırsatlar: Fırsat, etkinlikler için uygun bir durum olduğu anlamına gelir. Bir faaliyetin gerçekleşebilmesi için bir avantaj bir itici güçtür. Bu yüzden olumlu özelliğe sahip bir kavramdır.

Tehditler: Tehdit, bir etkinliğin gerçekleşmesini tehlikeye atan durumları ifade eder. Dezavantajlı bir özelliğe sahiptir. Kaçınılması gereken olumsuz durumları ifade eder.

Son olarak ise gözlem ve kaynak taraması sonucunda elde edilen bilgiler ışığında SWOT analizi uygulanarak Çanakkale'nin rekreasyon potansiyeli belirlenmiş ve bu doğrultuda yapıcı önerilerde bulunulmuştur.

3.5. Araştırma Bulguları

Bu araştırmada Çanakkale'deki yerel halk ve turistler için önemli olan rekreasyon alanları incelenerek, SWOT Analizi yardımıyla rekreasyon alanlarının genel olarak güçlü ve zayıf yönlerinin, fırsatlarının ve tehditlerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Böylece Çanakkale'nin rekreasyon anlamında sahip olduğu olumlu veya olumsuz özellikler belirlenerek önerilerde bulunulacak ve bu anlamda farkındalık yaratılması sağlanacaktır. Bu nedenle yapılan araştırmada Çanakkale'de önemli görülen rekreasyon alanları Argan (2007: 34)'ın rekreasyon faaliyetlerini sınıflandırdığı tablodan yararlanılarak belirli kriterler doğrultusunda gözlem yoluyla incelenmiş ve gözlem tekniğinin eksik kaldığı yerlerde ise kaynak taraması yoluyla eksikliklerin giderilmesi sağlanmıştır. Gözlem süresince kişisel deneyimlerden, varsayımlardan, alanlarda yer alan bilgilendirici yazılardan ve yetkili kişilerin görüşlerinden çokça yararlanılmıştır. Gözlem ve kaynak taraması teknikleri sonucunda elde edilen veriler ise SWOT Analizi yardımı ile çözümlenmeye çalışılmıştır.

3.5.1. Gözlem ve Kaynak Taraması İle İncelenen Alanlardaki Bulgular

Bu kısımda gözlem ve kaynak taraması ile incelenen alanlardan elde edilen bulgular yer almaktadır. Gözlem tekniğinden yararlanılarak Çanakkale'de 30 rekreasyon alanı incelenmiş ve eksik görülen yerlerde ise kaynak taramasına başvurulmuştur. Araştırmanın gözlem kısmındaki rekreasyon alanları Argan (2017: 33) 'ın "Rekreasyon Faaliyetlerinin Sınıflandırılması" adlı tablodan yararlanılarak incelenmiştir. Ayrıca gidilen alanlardan çekilen fotoğraflarla araştırmanın gözlem kısmı desteklenmeye çalışılmıştır.

3.5.1.1. Çimenlik Kalesi ve Nusret Mayın Gemisi (Gözlem Tarihi: 03.08.2018)

Çimenlik Kalesi'nin eski adı Kala-i Sultaniye'dir. Kale iç kale ve dış kale olmak üzere iki kaleden meydana gelmektedir. Özellikle 18 Mart 1915 günü İngiliz gemisi Queen Elizabeth'in ağır saldırıları sonucu oldukça hasar görmüştür (Mutluay, 2009: 36). Günümüzde ise kale askeri müze olarak kullanılmaktadır (Tombul, 2015: 24).

Kalenin içinden Nusret Mayın Gemisi'nin maketine ve geminin içindeki müzeye geçiş yapılabilmektedir. Geminin orijinali oldukça hasarlı olduğundan dolayı Çanakkale'ye getirilmemiş ve Tarsus'ta Osmanlı Parkı içerisinde onarılıp, ziyaret açılmıştır (Mutluay, 2009: 36; Karpuzoğlu, 2010: 45). Çimenlik Kalesi ve Nusret Mayın Gemisi, Çanakkale Merkez'de yer alan eski kordonun en uç kısmında bulunmaktadır. Şehir içinden kaleye ve

gemiye otobüs ve özel araçlarla ulaşım imkanı vardır. Ayrıca en yakın otobüs durağına yürüme mesafesinde bulunmaktalar. Çanakkale Savaşı'ndan kalma tarihi parçalara sahip olduğundan kale içine araçla girilmesi yasaktır. Bu yüzden araç park etme konusunda sıkıntılar yaşanabilmektedir. Kalenin giriş kısmının yan taraflarında Çanakkale Denetimli Serbestlik Müdürlüğü ve Çanakkale Deniz Müzesi Komutanlığı bulunmaktadır. Hemen yakınlarında ise gerek yerel halkın gerekse turistlerin oturabileceği çay bahçeleri bulunmaktadır. Eski kordonun bu kesimine turistler daha çok Çimenlik Kalesi'ni ve Nusret Mayın Gemisi'ni gezmek için gelmektedir. Kaleye ve gemiye giriş ise tamamen ücretsizdir.

Çimenlik Kalesi'nin ve Nusret Mayın Gemisi'nin yakınlarında 3 ve 2 yıldızlı birçok otele ve çeşitli pansiyonlara rahatlıkla ulaşılabilir. Bu otellerin hepsi yürüme mesafesindedir. Kalenin hemen yan tarafında gelen turistlerin veya yerel halkın bir şeyler içebileceği yerler mevcuttur. Onun dışında kalenin hemen çıkış kısmının karşısında bir adet pastane bulunmaktadır. Ayrıca yine karşısındaki caddede birçok ufak dönerci, tantunici ve hamburgerci gibi çeşitli yeme-içme yerleri mevcuttur. Yakınlarında herhangi bir alışveriş merkezi bulunmamaktadır ancak birçok butik hediyelik dükkana rastlanabilmektedir. Yürüme mesafesinde hemen iskelenin karşısında bir turist bilgilendirme ofisi de bulunmaktadır. Çimenlik Kalesi'nin ve Nusret Mayın Gemisi'nin çok yakınlarında olmasa da yine yürüme mesafesi denilebilecek mesafelerde yan yana birçok bankanın şubesi ve bu bankaların bankamatikleri yer almaktadır. Yine uzak yürüme mesafesinde bir adet PTT, bir adet devlet hastanesi, döviz büroları ve eczaneler bulunmaktadır. Hemen kalenin çıkışında ise günlük ihtiyaçlar için birkaç adet bakkal bulunmaktadır.

Resim 3.1. Çimenlik Kalesi ve Nusret Mayın Gemisi

Mekana Göre: Çimenlik Kalesi açık ve kapalı olmak üzere iki farklı alana sahiptir. Açık alan olan bahçesinde Çanakkale Savaşı'ndan kalma savaş malzemeleri, toplar, ve çeşitli objeler bulunmaktadır. Kalenin duvarlarında Çanakkale Savaşı'ndan kalma top izleri hala durmaktadır. Ayrıca alan içinde isteyen ziyaretçilerin oturabilmeleri için oturma yerleri de mevcuttur. Kalenin bahçesinden Çanakkale Boğazı ve karşı yakadaki Kilitbahir Kalesi çok rahat bir şekilde görülebilmektedir. Kalenin iç kısmında ise yine çeşitli savaş malzemelerine, sinevizyon gösterilerine, asker maketlerine ve belirli zamanlarda açık olan Çanakkale Savaşı ile ilgili sergilere rastlanabilmektedir. Bu yüzden Çimenlik Kalesi hem açık alan hem kapalı alan olma özelliğine sahiptir.

Tablo 3.1. Mekana Göre Çimenlik Kalesi

Mekana Göre	Açık Alan	Kapalı Alan
Çimenlik Kalesi	✓	✓

Nusret Mayın Gemisi'ne ise bir adet rampa yardımıyla girilmektedir. Genelde gemide görevli askerler gemiyi gezmek için yardımcı olmaktadır. Geminin içerisindeki merdivenler oldukça dar ve diktir. Geminin iç kısmına ilk girildiğinde Çanakkale Savaşı'nı ve Nusret Mayın Gemisi'ni anlatan bir adet dijital sinevizyon gösteri yer almaktadır. Geminin müze kısmı geminin içerisinde yer aldığı ve orijinal gemiden kalma asıl parçalar ve komutanların eşyaları iç kısımda sergilendiği için kapalı alan olma özelliği göstermektedir.

Tablo 3.2. Mekana Göre Nusret Mayın Gemisi

Mekana Göre	Açık Alan	Kapalı Alan
N. M. Gemisi	✓	✓

Katılım Şekline Göre: Çimenlik Kalesi ve Nusret Mayın Gemisi günümüzde müze görevi görmektedir. Her iki alanı da gerek yerli gerek yabancı turistlerin öncelikli olarak turistik gezi amaçlı tercih ettikleri görülmektedir. Sergilenen eserleri incelemekte ve rehber eşliğinde kalenin içini ve gemiyi gezmektedirler. Bu yüzden Çimenlik Kalesi ve Nusret Mayın Gemisi katılım şekline göre aktif rekreasyon alanına girmektedir.

Tablo 3.3. Katılım Şekline Göre Çimenlik Kalesi ve Nusret Mayın Gemisi

Katılım Şekline Göre	Aktif	Pasif
Çimenlik Kalesi ve N. M. Gemisi	✓	

Amaca Göre: Çimenlik Kalesi ve Nusret Mayın Gemisi hem merkezi olmaları hem de tarihi bir çekiciliğe sahip olmaları nedeniyle Çanakkale'deki kültürel çekiciliklerin başında gelmektedir. Bu yüzden burayı ziyaret eden bireylerin asıl amacı daha çok o tarihi dokuyu yaşamak ve kültürümüzden kalma eserleri görebilmektir. Her iki alanda da eserlerin resimlerini çeken ve inceleyen birçok turiste rastlamak mümkündür. Bu yüzden Çimenlik Kalesi'de Nusret Mayın Gemisi'de kültürel ve turistik amaçla Çanakkale'de ziyaret edilen yerlerdendir.

Tablo 3.4. Amaca Göre Çimenlik Kalesi ve Nusret Mayın Gemisi

Amaca Göre	Dinlenme	Kültürel	Toplumsal	Sportif	Turistik	Sanatsal
Çimenlik Kalesi ve N. M. Gemisi		✓			✓	

Milliyete Göre: Çanakkale, yabancı milletlerden de birçok şehit bulundurduğu için özellikle Anzaklar tarafından oldukça ziyaret edilen bir şehirdir. Bunun en büyük nedeni ise Çanakkale Savaşı'dır. Çimenlik Kalesi ve Nusret Mayın Gemisi'de bu savaşın birer parçası oldukları için her ne kadar alana gidildiğinde daha çok yerli turist görülse de yabancı turistlere de zaman zaman kalede ve gemide rastlanmaktadır.

Tablo 3.5. Milliyete Göre Çimenlik Kalesi ve Nusret Mayın Gemisi

Milliyete Göre	Ulusal	Uluslararası
Çimenlik Kalesi ve N. M. Gemisi	✓	✓

Yaşa Göre: Alanda daha çok yetişkin ve üçüncü kuşak turistlere rastlanmaktadır. Ancak özellikle yerli yetişkin turistlerle gelen çocuklara ve gençlere de azda olsa rastlanmaktadır.

Tablo 3.6. Yaşa Göre Çimenlik Kalesi ve Nusret Mayın Gemisi

Yaşa Göre	Çocuk	Genç	Yetişkin	Üçüncü Kuşak
Çimenlik Kalesi ve N. M. Gemisi	✓	✓	✓	✓

Fonksiyona Göre: Çimenlik Kalesi, kale olma özelliğinin yanı sıra içinde toplar, mayınlar ve denizaltı kalıntıları gibi birçok parçanın sergilenmesiyle müze görevi görmektedir. Nusret Mayın Gemisi ise içinde Çanakkale Savaşı'ndan kalma orijinal parçalar barındırması nedeniyle başlı başına bir müze sayılabilmektedir. Ayrıca denizin hemen yanında olmaları ve harika bir manzaraya sahip olmaları buranın çekiciliğini oldukça arttırmaktadır. Bu yüzden sahip oldukları fonksiyonlar daha çok kültürel ve turistik.

Tablo 3.7. Fonksiyona Göre Çimenlik Kalesi ve Nusret Mayın Gemisi

Fonksiyona Göre	Ticari	Estetik	Sosyal	Sağlık	Fiziksel	Sanatsal	Kültürel	Turistik
Çimenlik Kalesi ve N. M. Gemisi							✓	✓

3.5.1.2. Aynalı Çarşı (Gözlem Tarihi: 03.08.2018)

Aynalı Çarşı bütün ülkeye mal olmuş türküsü ile ünlü bir çarşıdır. II. Abdülhamid zamanı Çanakkaleli bir Yahudi olan İlya Halyo tarafından yaptırılmıştır (Güngör, 2015: 18). Aynalı Çarşı, Çarşı Caddesi'nde yer almaktadır. Bu yüzden ulaşım kara yoluyla sağlanabilmektedir. Ancak Çarşı Caddesi'nin içine arabayla giriş yapmak yasaktır. Deniz yolu ile gelecekler için ise Aynalı Çarşı yürüme mesafesindedir. Çarşının iki ana ve iki yan girişi bulunmaktadır. Ana girişlerinden biri Temizel Kuyumculuk, Pınar Kuyumculuk ve Temizay Kuyumculuğun hemen karşısında yer alırken diğer ana girişi ise Cafe Naz ve Paşaj Çay Bahçesi'nin olduğu yerde bulunmaktadır. Çarşının giriş kısımlarında karşılıklı

ufak aynalar bulunmaktadır. Küçük bir pasajdır ve içerisinde hediyelik satan ufak birçok hediyelik eşya dükkanı yer almaktadır. Yine pasaj içinde el yapımı hediyeliklere de rastlamak mümkündür. Pasajın içi küçük olduğundan dolayı ufak bir turist yoğunluğunda bile içeride yürümek zorlaşabilmektedir.

Aynalı Çarşı, Eski Kordon'a oldukça yakın olduğundan bir adet 4 yıldızlı otele ve birçok 3 ve 2 yıldızlı otele de yakın mesafede bulunmaktadır. Yine yakınlarda birçok seyahat acentesine ulaşım mümkündür. Merkezde yer alan turist bilgilendirme ofisi de çarşıya yürüme mesafesindedir. Aynalı Çarşı aktif olarak kullanılan bir çarşı olduğundan içeriden alışveriş yapılarak çeşitli hediyelik eşyalar alınabilmektedir. Bunun dışında merkezde yer alan birçok yeme-içme, eğlence ve alışveriş yerine de kısa bir yürüyüşle dört girişinden de ulaşılabilir. Merkezde yer alan devlet hastanesine, karakola, PTT'ye ve bakkallara uzun veya kısa mesafelerde yürüyüşlerle ulaşılabilir.

Resim 3.2. Aynalı Çarşı

Mekana Göre: Çarşı iki ana ve iki yan girişten içeriye girilebilen uzunca bir yapıya sahiptir. İçeriye günümüze kadar kalabilmiş tarihi kemerli kapılardan giriş yapılmakta ve kemerlerin üzerinde Osmanlıca, İbranice ve Fransızca olmak üzere üç farklı dilde bir kitabe yer almaktadır. Duvarlarla çevrili olduğu ve içerisinde birçok hediyelik eşya dükkanı bulunduğu için mekan olarak kapalı bir alana sahiptir. Ancak çarşı'nın dış kısımlarında da yine çarşıya bağlı hediyelik eşya dükkanları bulunmaktadır. Bu dükkanların olduğu yerlerde oturmak için banklar ve çardaklarda yer almaktadır. Bu yüzden azda olsa çarşının açık bir alana da sahip olduğu söylenebilmektedir.

Tablo 3.8. Mekana Göre Aynalı Çarşı

Mekana Göre	Açık Alan	Kapalı Alan
Aynalı Çarşı	✓	✓

Katılım Şekline Göre: Aynalı Çarşı'ya turistlerin daha çok hediyelik eşya dükkanlarından alışveriş yapmak için geldiği gözlemlenmiştir. Çarşı içerisinde Çanakkale yazılı havlular, süslü aynalar, yelpazeler, çeşitli desenlerde Çanakkale yazılı süs eşyaları, renk renk kokulu sabunlar, anahtarlıklar ve Truva Atı ve asker bibloları gibi birçok hediyelik eşya bulunmaktadır. Aynalı Çarşı'ya gelen turistler sürekli bir şeylerle meşgul olduğu ve bir hareket halinde oldukları için çarşı aktif rekreasyon alanı kategorisinde yer almaktadır.

Tablo 3.9. Katılım Şekline Göre Aynalı Çarşı

Katılım Şekline Göre	Aktif	Pasif
Aynalı Çarşı	✓	

Amaca Göre: Aynalı Çarşı'ya turistlerin daha çok alışveriş için geldiği görülmektedir. Bu yüzden asıl amaç turistik olsa da çarşının sahip olduğu tarihi yapısı ve ünlü türküsü dolayısıyla fotoğraf çekilen turistlere bakıldığında kültürel amaç taşıdığı da söylenebilir.

Tablo 3.10. Amaca Göre Aynalı Çarşı

Amaca Göre	Dinlenme	Kültürel	Toplumsal	Sportif	Turistik	Sanatsal
Aynalı Çarşı		✓			✓	

Milliyete Göre: Çarşı'da daha çok alışveriş yapan yerli turistlere rastlanmaktadır. Turizm sezonu içerisinde azda olsa hediyelik eşyaları inceleyen veya satın alan yabancı turistler de görülebilmektedir.

Tablo 3.11. Milliyete Göre Aynalı Çarşı

Milliyete Göre	Ulusal	Uluslararası
Aynalı Çarşı	✓	✓

Yaşa Göre: Alana her gidildiğinde çocuk, genç, yetişkin ve üçüncü kuşak gibi her yaşta turist var olduğu gözlemlenmektedir.

Tablo 3.12. Yaşa Göre Aynalı Çarşı

Yaşa Göre	Çocuk	Genç	Yetişkin	Üçüncü Kuşak
Aynalı Çarşı	✓	✓	✓	✓

Fonksiyona Göre: Aynalı Çarşı 1889 yılında yapılmış ve Çanakkale Savaşı görmüş bir çarşı olduğundan dolayı kültürel bir değere sahiptir (Çanakkale Belediyesi, 2008: 21). Gelen turistler daha çok alışveriş için gelse de bu tarihi çarşının dışarıdan resmini çeken turistlere arada rastlanabilmektedir. Zaten çarşının kendisi bir hediyelik eşya dükkanı olduğu için gelen insanlar daha çok turistik amaçla burayı gezmek ve alışveriş yapmak için gelmektedir. Bunun dışında bir alışveriş yeri olduğundan ve para kazandıran bir alan olduğundan dolayı alanın ticari bir fonksiyona da sahip olduğu da söylenebilir.

Tablo 3.13. Fonksiyona Göre Aynalı Çarşı

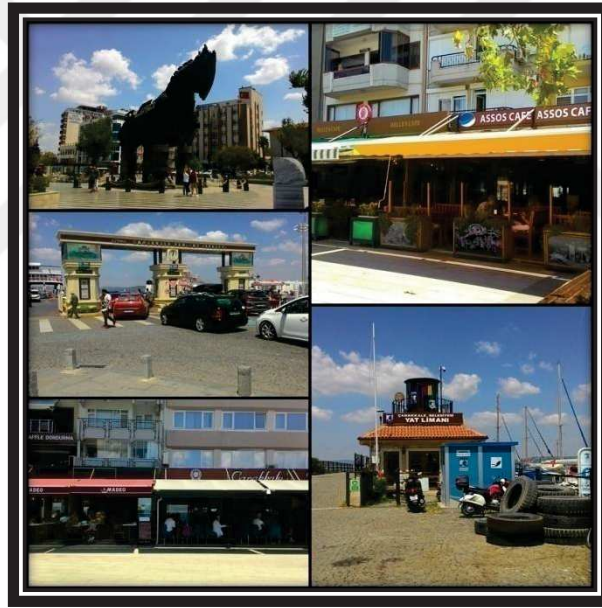
Fonksiyona Göre	Ticari	Estetik	Sosyal	Sağlık	Fiziksel	Sanatsal	Kültürel	Turistik
Aynalı Çarşı	✓						✓	✓

3.5.1.3. Eski Kordon (Gözlem Tarihi: 03.08.2018)

Necip Paşa Camii'nden Çimenlik Kalesi'ne kadar uzanan kısım Eski Kordon olarak adlandırılmaktadır (Çanakkale Belediyesi, 2008: 36). Eski Kordon, İskele Meydanı, Gümrük, Çanakkale Polis Evi, Yat Limanı, Çanakkale'nin Evlatları Sergisi, Truva filminde kullanılan Truva Atı, Troya Antik Kenti maketi, güneş saati gibi birçok farklı yapıyı içinde barındırmaktadır. Çanakkale'nin en kalabalık ve hareketli kısmıdır. Bölgeye ulaşım kara yolu ile sağlanabilmektedir. Hem şehir dışı hem şehir içi kara yoluyla bölgeye ulaşmak mümkündür. Ayrıca Eski Kordon Çanakkale İskelesi'ni içinde barındırmasından dolayı deniz yoluyla da çok rahat ulaşım yapılabilir. Buradan Eceabat'a, Kilitbahir'e ve belirli saatlerde Bozcada ve Gökçeada'ya vapurlar kalkmaktadır. Şehrin bu kısmı daha çok halkın serbest zamanlarını geçirebilmesi için rekreasyonel faaliyetler amacıyla kullanılmaktadır. Çanakkale Boğazı'nın seyredilebileceği birçok oturma yeri ve bank da bölgede bulunmaktadır. Eski kordon üzerinde birçok seyyar mısır tezgahlarına da yaz kış rastlamak mümkündür. Ayrıca kordon kısmının karşısında birçok otel, restoran ve alışveriş yeri de bulunmaktadır. Kalabalık zamanlarda mekanlar yetersiz kalsa da şehrin en merkezi ve hareketli yeri olduğu söylenebilir.

Eski Kordon hemen karşı kaldırımında oldukça kısa mesafeler içerisinde bir adet 4 yıldızlı otel ve çok sayıda 3 ve 2 yıldızlı otel barındırmaktadır. Ayrıca yine gayet kısa mesafelerde birçok pansiyon bulmak mümkündür. Çanakkale'nin şehitlik gibi gezilmesi gereken birçok yerine turlar düzenleyen seyahat acenteleri de mevcuttur. Yazın kordon üzerinde bu seyahat acentelerinin tur sattığı birçok standa rastlamak mümkündür. Kordonda bulunan İskele'nin hemen karşısında bir adet turist bilgilendirme ofisi de bulunmaktadır. Bunların dışında yürüme mesafesinde ünlü markalardan ufak hediyelik dükkanlara kadar alışveriş yapılabilecek birçok yere rastlanabilmektedir. Eski Kordon'un yürüme mesafesinde devlet hastanesi, eczaneler, PTT, Çanakkale Emniyet Müdürlüğü ve hediyelik eşya satan birçok yer bulunmaktadır. Yan hizmetler açısından bakıldığında Çanakkale'deki en avantajlı yerlerdendir.

Resim 3.3. Eski Kordon

Mekana Göre: Kordon üzerinde daha çok pastane, bar, restoran ve kahveci gibi yiyecek-içecek ve eğlence yerleri bulunmaktadır. Eski Kordon, deniz boyunca uzandığı ve insanların oturup denizi seyredebileceği alanlar barındırdığı için açık bir alan olma özelliğine sahiptir.

Tablo 3.14. Mekana Göre Eski Kordon

Mekana Göre	Açık Alan	Kapalı Alan
Eski Kordon	✓	

Katılım Şekline Göre: Kordon daha çok yerli halkın dinlenme, yeme-içme, sohbet etme gibi nedenlerle kullandığı bir alandır. Bisiklet sürmek, koşu ve yürüyüş gibi aktif faaliyetler için kullanılmasının yanı sıra banklarda oturup manzarayı seyretmek, özel günlerde olan gösterileri seyretmek gibi pasif faaliyetler için de kullanılabilir.

Tablo 3.15. Katılım Şekline Göre Eski Kordon

Katılım Şekline Göre	Aktif	Pasif
Eski Kordon	✓	✓

Amaca Göre: Eski Kordon'da banklarda oturmuş sohbet eden birçok yetişkin, genç ve üçüncü kuşak bireye rastlamak mümkündür. Bunun dışında genç ve yetişkin kesimin özellikle bisiklet sürmek, basket oynamak ve koşmak gibi spor aktiviteleri yaptığı gözlenmektedir. Ayrıca Çanakkale'nin merkezi bir yeri olduğundan dolayı Çanakkale Merkez'i gezen veya mağazalarda alışveriş yapan yerli ve yabancı turistlere de rastlanabilmektedir.

Tablo 3.16. Amaca Göre Eski Kordon

Amaca Göre	Dinlenme	Kültürel	Toplumsal	Sportif	Turistik	Sanatsal
Eski Kordon	✓		✓	✓	✓	

Milliyete Göre: Kordon'da Çanakkale'nin yerlisi birçok insan bulunmaktadır. Bunun dışında merkezi bir yer olduğu ve birçok aracın tarihi yerlere giderken buradan geçmek zorunda olması dolayısıyla kordon boyunca dolaşan gerek yerli gerek yabancı turistler çokça görülebilmektedir.

Tablo 3.17. Milliyete Göre Eski Kordon

Milliyete Göre	Ulusal	Uluslararası
Eski Kordon	✓	✓

Yaşa Göre: Eski Kordon, rekreasyonel bir alan olduğundan dolayı çeşitli rekreasyonel aktiviteler yapan çocuk, genç, yetişkin ve üçüncü kuşak birçok bireye eşit sayılarda rastlanabilmektedir.

Tablo 3.18. Yaşa Göre Eski Kordon

Yaşa Göre	Çocuk	Genç	Yetişkin	Üçüncü Kuşak
Eski Kordon	✓	✓	✓	✓

Fonksiyona Göre: Yerel halkın kordonu boş vakitlerini geçirmek ve sosyalleşmek amacıyla kullanmasından ve kafe ve bar gibi sosyalleşilebilen eğlence alanlarının buraya yakın olmasından dolayı alanın sahip olduğu asıl amaç sosyalleşmedir. Ancak birçok turistinde boğazı seyretmek ve Çanakkale'nin merkezini gezmek ve alışveriş yapmak için geldiği bir alan olduğu da gözlemlendiğinden dolayı turistik özellikler taşıyan bir yer olarak da sayılabilmektedir.

Tablo 3.19. Fonksiyona Göre Eski Kordon

Fonksiyona Göre	Ticari	Estetik	Sosyal	Sağlık	Fiziksel	Sanatsal	Kültürel	Turistik
Eski Kordon			✓				✓	✓

3.5.1.4. Halk Bahçesi (Gözlem Tarihi: 01.09.2018)

Halk Bahçesi bir zamanlar Çanakkale'de yaşayan Malta kökenli Calvert ailesine ait bir köşkün bahçesi olarak kullanılmaktaydı (Çanakkale Belediyesi, 2008: 35). Günümüzde daha çok yerel halkın rekreasyonel amaçlarla kullandığı bir alan olmuştur. Halk Bahçesi, 2018 yılının Haziran ayında bir yenilenmeye girmiştir. Bu yenilenme ile bahçe alanı düzenlenmiş ve alana yeni birkaç park aleti eklenmiştir. Halk Bahçesi'nin toplamda beş farklı girişi bulunmaktadır. Bunlardan en işlek olanı Eski Kordon'a bakan girişidir. Bu giriş Çanakkale Valiliği ile Akava Lounge Bar arasında bulunmaktadır. Ayrıca giriş kısmının sağ tarafında oturmak için çardaklar da yer almaktadır. Diğer bir girişi ise Çanakkale'nin eski Devlet Hastanesi binasına bakmaktadır. Yine bir diğer giriş ise Çanakkale Valiliği'nin batı tarafında kalan sokakta bulunan İstanbul Müzik adlı müzik enstrümanı satan dükkana bakmaktadır. En son kalan diğer iki girişten biri işe aynı sokakta yer alan Ata Pastanesi'ne daha büyük olan kemerli giriş alanı ise Petrol İstasyonu'na bakmaktadır. Halk Bahçesi'nin Çanakkale'de yer alan en işlek parklardan biri olduğu sürekli kalabalık olmasından dolayı rahatlıkla söylenebilir. Parkın içerisinde salıncak, kaykay, tahterevallı ve tırmanma alanı gibi çok farklı oyun alanlarının bulunduğu bir adet çocuk parkı yer almaktadır. Ayrıca yapılan restorasyon çalışması ise parka hayvanlar içinde bir adet oyun parkuru eklenmiştir. Park içerisinde çocukların ve hayvanların dışında

yetişkinlerde düşünülmüştür. İçerisinde gençlerin ve yetişkinlerin spor yapabilmesi için birçok spor aletinin bulunduğu bir alanda yer almaktadır. Alana yine restorasyon çalışması ile eklenen bir diğer şey ise Mustafa Kemal Atatürk'ün annesi olan Zübeyde Hanım'ın heykelidir. Bu heykel Eski Kordon girişinden girilip biraz yürünüldüğünde sol tarafta hemen görülebilmektedir. Ayrıca park içerisinde çevresinde bankların bulunduğu bir adet süs havuzu da yer almaktadır. Bunların dışında park alanın da oturulabilecek birçok alana rahatlıkla rastlanabilmektedir. Ayrıca Halk Bahçesi'nin içerisinde bir de yeme-içme ve eğlence ihtiyaçları için kafe ve bar görevi gören bir adet eğlence mekanı da bulunmaktadır. Bunlar sayesinde alan çocuk, genç, yetişkin ve yaşlı her yaştan bireyin kullanabileceği bir alan haline gelmiştir.

Halk Bahçesi'nin kendisi genel olarak turistik bir alandan ziyade yerel halkın kullandığı bir alan olsa da çevresinde çeşitli ihtiyaçlara göre otellere ve pansiyonlara rastlanabilmektedir. Yine Halk Bahçesi'nin yakınlarında Eski Kordon üzerinde acentelerin turistik turlar satan birçok standına rastlamak mümkündür. Alışveriş için ise yakın çevresinde çeşitli zincir mağazalardan hediyelik eşya satan butik dükkanlara kadar birçok imkana rastlanabilmektedir.

Resim 3.4. Halk Bahçesi

Mekana Göre: Halk Bahçesi bir park alanıdır. Bu yüzden bireyler buraya geldiklerinde spor yapmakta, alanda çeşitli aletlerden faydalanmakta veya sosyalleşmektedir. Mekanın sahip olduğu her tarafı açık yapı da göz önüne alındığında bunların hepsi açık alan aktivitesi olarak ele alınmaktadır.

Tablo 3.20. Mekana Göre Halk Bahçesi

Mekana Göre	Açık Alan	Kapalı Alan
Halk Bahçesi	✓	

Katılım Şekline Göre: Halk Bahçesi'ne gelen bireylerin çok farklı etkinliklerle uğraştıkları görülmüştür. Çocuklar daha çok park alanında oynarken, gençler çimenlik alanlarda oturup sosyalleşmektedir. Üçüncü kuşatan bireyler ise daha çok banklarda otururken, yetişkinler spor alanında spor yapmakta veya koşmaktadır. Bu yüzden Halk Bahçesi hem aktif hem pasif faaliyetleri bir arada barındırılabilen özel alanlardan biridir.

Tablo 3.21. Katılım Şekline Göre Halk Bahçesi

Katılım Şekline Göre	Aktif	Pasif
Halk Bahçesi	✓	✓

Amaca Göre: Alanı dinlenme, sosyalleşme ve spor gibi çok farklı amaçlarla kullanan insanlara rastlanmıştır. Banklarda oturan genç, yetişkin ve üçüncü kuşaktan birçok birey dinlenme faaliyetini gerçekleştirmektedir. Bunun yanı sıra alanda genç ve yetişkin olup spor alanlarında spor yapan, koşan veya bisiklet süren bireyler de göze çarpmaktadır. Yine arkadaşları veya sevgilileri ile sosyalleşen ve sohbet eden birçok birey de alanda gözlemlenmiştir.

Tablo 3.22. Amaca Göre Halk Bahçesi

Amaca Göre	Dinlenme	Kültürel	Toplumsal	Sportif	Turistik	Sanatsal
Halk Bahçesi	✓		✓	✓		

Milliyete Göre: Alan içerisinde büyük oranda yerel halka rastlanmaktadır. Zaten alanın genel işlevi de yerel halkın kullanması için yapılmış olmasıdır. Alanda rastlanan az sayıdaki yabancı bireyler alanı sadece bir yerden bir yere giderken kullandıkları, park içindeki bir alandan özel olarak yararlanmadıkları gözlemlenmiştir.

Tablo 3.23. Milliyete Göre Halk Bahçesi

Milliyete Göre	Ulusal	Uluslararası
Halk Bahçesi	✓	

Yaşa Göre: Burası yerel halk için tasarlanmış bir alan olduğundan park içerisinde her yaşa hitap edecek bir şeyler bulmak mümkündür. Bu yüzden de alan içerisinde yerel halktan çocuk, genç, yetişkin ve üçüncü kuşak her bireyden çok sayıda rastlanabilmektedir.

Tablo 3.24. Yaşa Göre Halk Bahçesi

Yaşa Göre	Çocuk	Genç	Yetişkin	Üçüncü Kuşak
Halk Bahçesi	✓	✓	✓	✓

Fonksiyona Göre: Halk Bahçesi'nin asıl fonksiyonun bireylerin birbirleri ve aileleri ile vakit geçirebilecekleri bir alan yaratmak olduğu alanda bulunan ailelerden ve arkadaş topluluklarının sayıca fazla oluşundan gözlemlenebilmiştir. Ayrıca alanda gerek hayvanlar gerekse çocuk ve yetişkinler için spor aletlerinin ve oyun parklarının bulunması alanı bireylerin fiziksel gelişimi açısından da fonksiyon sahibi bir alan haline getirmektedir.

Tablo 3.25. Fonksiyona Göre Halk Bahçesi

Fonksiyona Göre	Ticari	Estetik	Sosyal	Sağlık	Fiziksel	Sanatsal	Kültürel	Turistik
Halk Bahçesi			✓		✓			

3.5.1.5. Kepez Kordon (Gözlem Tarihi: 10.08.2018)

Kepez Kordon gerek yerel halkın gerekse turistlerin uğrak yeri olma özelliği göstermektedir. Özellikle kordon üzerinde bulunan Kolin Hotel'den çıkan Asyalı turistler tarafından Çanakkale Boğazı'nı gördüğünden dolayı tercih edilmektedir. Akşam üzerine doğru birçok turisti burada resim çekerken görmek mümkün. Kepez Kordon, Eski Kordon kadar hareketli ve kalabalık olmamaktadır. Eski Kordon gibi burası da daha çok rekreatif amaçla kullanılmaktadır. Yerel halk genelde kordonda oturmakta, yürüyüş yapmakta ya da bisiklet sürmektedir. Mesudiye Zırhlısı Anıtı'nda kordon üzerinde bulunmaktadır. Yine kordon boyu üzerinde hemen aile çay bahçesinin yan taraflarında yetişkinlerin kullanabileceği bir adet spor alanı ve çocuklar için salıncakların ve kaykayların bulunduğu bir adet çocuk parkı da alanda bulunmaktadır. Yine alan içerisinde yerel halkın kullanabileceği mangal alanlarının ve masaların bulunduğu bir adet piknik alanı da yer almaktadır. Bu piknik alanı yaz aylarında belli bir ücret karşılığında kullanılabilir. Ayrıca Kolin Hotel'in olduğu taraflarda bolca ağaç ve yeşillik görülebilmektedir.

Yakın mesafelerde bir adet 5 yıldızlı otel ve bir adette 3 yıldızlı otel bulunmaktadır. Yakınlarda herhangi bir seyahat acentesi bulunmamaktadır. Kordon üzerinde çay bahçeleri

ve rum meyhanesi gibi yeme-içme yerleri azda olsa bulunmaktadır. Kordonun yürüme mesafesinde herhangi bir hediyelik eşya dükkanı bulunmasa da turistler tarafından çokça gidilen bir adet avm bulunmaktadır. Biraz uzak bir yürüme mesafesinde ise Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi'nin araştırma hastanesi bulunmaktadır.

Resim 3.5. Kepez Kordon

Mekana Göre: Eski Kordon ile mekansal açıdan aynı özelliklere sahiptir. Sadece Eski Kordon kadar merkezi bir alanda bulunmamakta ve kalabalık olmamaktadır. Bölge kordon olmasından dolayı açık alan kapsamına girmektedir. Gerek Asyalı turistler gerekse yerel halk tarafından gezinti amacıyla çokça kullanılmaktadır. Kepez Kordon üzerinde bisiklet süren ve ya spor amacıyla koşan birçok insan görmek de mümkündür.

Tablo 3.26. Mekana Göre Kepez Kordon

Mekana Göre	Açık Alan	Kapalı Alan
Kepez Kordon	✓	

Katılım Şekline Göre: Kepez Kordon daha çok yerel halkın oturmak, sohbet etmek ve spor yapmak için çeşitli faaliyetler amacıyla kullandığı bir yerdir. Bu yüzden hem koşu ve bisiklet gibi aktif faaliyetler yapan insanlara hem de oturup sohbet eden insanlara rastlanabilmektedir.

Tablo 3.27. Katılım Şekline Göre Kepez Kordon

Katılım Şekline Göre	Aktif	Pasif
Kepez Kordon	✓	✓

Amaca Göre: Kepez Kordon çok farklı günlük rekreasyonel faaliyetler amacıyla kullanılabilir. Banklarda oturup dinlenen, sohbet eden ve koşu, yürüyüş veya bisiklet sürmek gibi spor aktiviteleri yapan yerel halktan birçok insana kordon boyunca rastlanabilmektedir. Bunun dışında çevresinde turistik bir alan barındırmadığından dolayı özellikle Kolin Hotel’den çıkan Asyalı turistlerin Çanakkale Boğazı’nı görmek, fotoğraf çekmek ve yürüyüş yapmak için tercih ettikleri zorunlu turistik bir alan haline gelmiştir.

Tablo 3.28. Amaca Göre Kepez Kordon

Amaca Göre	Dinlenme	Kültürel	Toplumsal	Sportif	Turistik	Sanatsal
Kepez Kordon	✓		✓	✓	✓	

Milliyete Göre: Kepez Kordon özellikle Kepez çevresinde yaşayan yerel halkın tercih ettiği bir rekreasyonel alandır. Kolin Hotel’den çıkan Asyalı turistlerinde akşam üzerine doğru yürüyüşlere çıkması nedeniyle uluslararası anlamda kullanılan bir alan olduğu da söylenebilir.

Tablo 3.29. Milliyete Göre Kepez Kordon

Milliyete Göre	Ulusal	Uluslararası
Kepez Kordon	✓	✓

Yaşa Göre: Burası da Eski Kordon gibi özellikle yerel halktan çocuk, genç, yetişkin ve üçüncü kuşak tarafından kullanılan bir rekreasyon alanıdır. Çocuklar çocuk parklarında oynayabilmekte, gençler spor yapıp sohbet edebilmekte ve yetişkin ve üçüncü kuşak ise sosyalleşebilmektedir.

Tablo 3.30. Yaşa Göre Kepez Kordon

Yaşa Göre	Çocuk	Genç	Yetişkin	Üçüncü Kuşak
Kepez Kordon	✓	✓	✓	✓

Fonksiyona Göre: Kepez Kordon’un gerek yerel halk gerekse yabancı turistler tarafından daha çok vakit geçirmek ve sosyalleşmek amacıyla kullanıldığını

gözlemlenmektedir. Bunun dışında alanda yer alan spor alanları ve bisiklet süren veya koşan bireyler göz önüne alındığında alanın fiziksel bir fonksiyona da sahip olduğu rahatlıkla söylenebilmektedir.

Tablo 3.31. Fonksiyona Göre Kepez Kordon

Fonksiyona Göre	Ticari	Estetik	Sosyal	Sağlık	Fiziksel	Sanatsal	Kültürel	Turistik
Kepez Kordon			✓		✓			✓

3.5.1.6. Kipa (Gözlem Tarihi: 10.08.2018)

Kipa, Kolin Hotel'in hemen karşısında yer almaktadır. Kolin Hotel'in çevresinde kordon dışında serbest zaman geçirilebilecek ya da alışveriş yapılabilecek bir yer olmadığı için oldukça turist çekmektedir. Otelden çıkan Asyalı turistler buradan ramen ve çikolata gibi birçok ürün almaktadır. Kipa'nın içinde ayrıca alışveriş mağazaları ve yemek yeme yerleri de bulunmaktadır. Dükkan yerlerinin birçoğu boş olduğundan hepsi faaliyette değildir. Ayrıca Kipa'nın içinde çocuklarının oynayabileceği oyun alanları bulunmaktadır. Karşılıklı olduklarından dolayı ulaşılabilirlik açısından Kepez Kordon ile aynı özelliklere sahip olduğu söylenebilir. Yine en basit şekilde kara yolu ile ulaşılabilir. Kipa bir avm olduğundan dolayı kendine ait ücretsiz araç park alanı bulunmaktadır.

Konaklama için en yakınında bir adet 5 yıldızlı otel bulunmaktadır. Yürüme mesafesinde ise bir adet 3 yıldızlı otele rastlanabilmektedir. Yakınlarda seyahat acentesi veya turist bilgilendirme ofisi bulunmamaktadır. Kendine ait ücretsiz bir park alanı bulunmaktadır. Özellikle yiyecek ve içecek alışverişi için oldukça büyük ve uygundur. Yakınında postane bulunmamaktadır. Uzak bir yürüme mesafesinde bir adet karakol bulunmaktadır. Sadece yürüme mesafesinde araştırma hastanesi bulunmaktadır. Kipa'ya zaten alışveriş için gidildiğinden çok gerekli olmasa da yürüme mesafesinde mahalle bakkallarına rastlanabilmektedir.

Resim 3.6. Kipa

Mekana Göre: Kipa, içinde bir adet market ve çeşitli yiyecek-içecek dükkanları ve mağazalar barındıran bir alışveriş merkezidir. Bu yüzden alanın tamamı kapalı alan olma özelliği göstermektedir. Ancak restoranlardan alınan yiyeceklerin yenmesi ve sigara içilebilmesi için yemek masalarının olduğu caddeye bakan açık bir alana da sahiptir.

Tablo 3.32. Mekana Göre Kipa

Mekana Göre	Açık Alan	Kapalı Alan
Kipa	✓	✓

Katılım Şekline Göre: Buraya gelen bireylerin alanı daha çok alışveriş için veya yemek yemek için tercih ettikleri gözlemlenmiştir. Bu yüzden hem alışveriş gibi aktif hem dinlenmek ve oturup yemek yemek gibi pasif faaliyetler için kullanılabilir.

Tablo 3.33. Katılım Şekline Göre Kipa

Katılım Şekline Göre	Aktif	Pasif
Kipa	✓	✓

Amaca Göre: Kipa, birden fazla amaca hizmet eden bir mekandır. Kolin Hotel'den çıkan birçok turist için yemek ihtiyaçları için buraya gelmesinden dolayı turistik bir mekan haline gelmiştir. Bunun dışında yerel halkında burayı alışverişten sonra dinlenmek ve sohbet etmek için çeşitli amaçlarla kullandığı gözlemlenmiştir.

Tablo 3.34. Amaca Göre Kipa

Amaca Göre	Dinlenme	Kültürel	Toplumsal	Sportif	Turistik	Sanatsal
Kipa	✓		✓		✓	

Milliyete Göre: Kipa daha çok Çanakkale’de oturan yerli halkın gittiği bir alışveriş merkezidir. Kolin Hotel’den çıkan yerli turistlerin ve Asyalı turistlerin burayı sıkça ziyaret etmelerinden dolayı yabancılarında ziyaret ettiği bir yer olmuştur.

Tablo 3.35. Milliyete Göre Kipa

Milliyete Göre	Ulusal	Uluslararası
Kipa	✓	✓

Yaşa Göre: Kipa’da daha çok ev alışverişi için gelen yetişkin ve üçüncü kuşak bireyler görülmektedir. Aileleri ile gelen oyun alanlarında oynayan çocuklara da alan içinde rastlanmaktadır. Gençlerin daha çok yemek yemek için alanı tercih ettikleri görülmektedir.

Tablo 3.36. Yaşa Göre Kipa

Yaşa Göre	Çocuk	Genç	Yetişkin	Üçüncü Kuşak
Kipa	✓	✓	✓	✓

Fonksiyona Göre: Kipa bir alışveriş merkezi olduğu için asıl amacı ticarettir. Bunun dışında halk alanı oturma yerlerinde oturarak sosyal amaçlarla da kullanabilmektedir. Asyalı turistlerden dolayı zamanla turistik fonksiyona sahip bir yer haline gelmiştir.

Tablo 3.37. Fonksiyona Göre Kipa

Fonksiyona Göre	Ticari	Estetik	Sosyal	Sağlık	Fiziksel	Sanatsal	Kültürel	Turistik
Kipa	✓		✓					✓

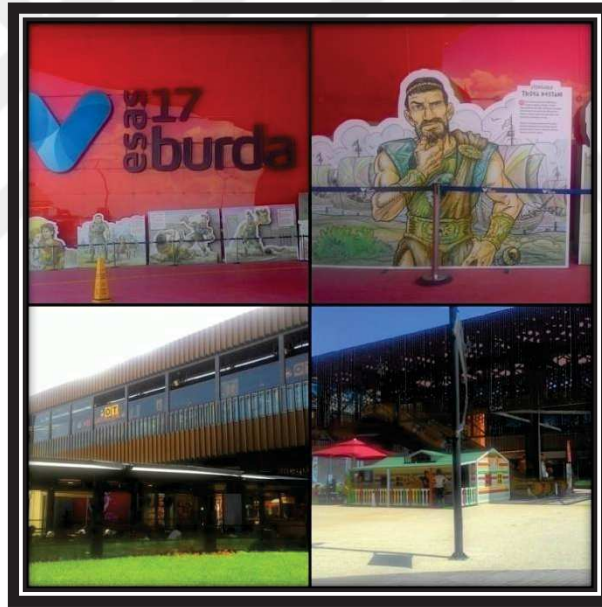
3.5.1.7. 17 Burda Avm (Gözlem Tarihi: 07.08.2018)

Çanakkale Merkez’de yer almaktadır. Çanakkale’ye avm kültürünün daha birkaç senedir yerleştiği bilinmektedir. Bu yüzden 17 Burda Avm yeni bir yapıdır. Yine ulaşım için en uygun yolun otobüs veya özel araç olduğu söylenebilir. Zaten hemen önünde bir adet otobüs durağı bulunmaktadır. Tasarımının sahip olduğu kırmızı renk uzaktan bile fark

edilebilmektedir. Avm, Kıyı Avm ile karşılıklı Troya Avm ile ise yan yana bulunmaktadır. Buranın iki farklı girişi bulunmaktadır. Bu girişlerden güvenlik kontrolünden geçilip alana giriş yapılabilmektedir. 17 Burda Avm'nin içinde çocuklar için oyun alanları ve bir adet tırmanış duvarı bulunmaktadır.

17 Burda Avm'nin yürüyüş mesafesinde boğaza bakan bir adet otel bulunmaktadır. Yani çevresinde azda olsa otele rastlamak mümkündür. Yakınlarında herhangi bir seyahat bürosu bulunmamaktadır. Yiyecek-içecek olanakları bakımından içinde birçok fastfood ve zincir restoranın şubelerine rastlamak mümkündür. Yine kıyafet alışverişi ve kozmetik alışverişi yapılabilecek birçok marka da avm içinde bulunmaktadır. Ayrıca 17 Burda Avm'nin içinde bir adet sinema da yer almaktadır. Kendine ait otoparkını gelen müşteriler kullanabilmektedir.

Resim 3.7. 17 Burda Avm

Mekana Göre: 17 Burda Avm genellikle yerel halkın alışveriş yapmak, yemek yemek ve gezinti amaçlı rekreasyonel faaliyetler için kullandığı bir alışveriş merkezidir. 17 Burda, orta bölgesinde üstü açık dükkanların yan taraflara sıralandığı iki katlı bir tasarıma sahiptir. Böylelikle her mevsim içinde zaman geçirmeyi mümkün kılmaktadır. Bu açık alanda mağazalardan bağımsız birçok oturma yerleri de bulunmaktadır. Bu yüzden hem kapalı alan hem açık alana sahip bir rekreasyon alanıdır.

Tablo 3.38. Mekana Göre 17 Burda Avm

Mekana Göre	Açık Alan	Kapalı Alan
17 Burda Avm	✓	✓

Katılım Şekline Göre: 17 Burda, yerel halk tarafından ve üniversite öğrencileri tarafından sıklıkla kullanılan bir alışveriş merkezidir. Bu yüzden daha çok mağazalardan alışveriş yapmak için tercih edilmektedir. Ancak bunu dışında yemek yemek ve sinema izleyebilmek gibi pasif faaliyetlerin de yapılabildiği alanlara sahiptir.

Tablo 3.39. Katılım Şekline Göre 17 Burda Avm

Katılım Şekline Göre	Aktif	Pasif
17 Burda Avm	✓	✓

Amaca Göre: Bina tarihi bir önem veya özel bir manzara taşımamaktadır. Çanakkale halkının alanı daha çok yemek yemek, açık alandaki banklarda oturup sosyalleşmek ve alışveriş sonrasında dinlenmek gibi amaçlarla kullandığı gözlenmiştir. Özellikle özel günlerde çeşitli etkinlikler ve eğlenceler düzenlense de gözlenildiği tarihte herhangi bir etkinliğe rastlanmamıştır.

Tablo 3.40. Amaca Göre 17 Burda Avm

Amaca Göre	Dinlenme	Kültürel	Toplumsal	Sportif	Turistik	Sanatsal
17 Burda Avm	✓		✓			

Milliyete Göre: 17 Burda Avm daha çok yerel halkın rekreatif amaçla tercih ettiği bir yerdir. Bu yüzden daha çok yerel halka veya öğrenciler tarafından temel ihtiyaçların karşılanabilmesi amacıyla tercih edilmektedir. Alanda hiç yabancı turiste rastlanmamaktadır.

Tablo 3.41. Milliyete Göre 17 Burda Avm

Milliyete Göre	Ulusal	Uluslararası
17 Burda Avm	✓	

Yaşa Göre: Yerel halktan her yaş gurubunda insana alanda rastlanabilmektedir. Aileleriyle veya arkadaş grubuyla gelen insanlar her yerde gözlemlenebilmektedir.

Tablo 3.42. Yaşa Göre 17 Burda Avm

Yaşa Göre	Çocuk	Genç	Yetişkin	Üçüncü Kuşak
17 Burda Avm	✓	✓	✓	✓

Fonksiyona Göre: 17 Burda Avm bir alışveriş merkezi olduğu için ticari bir alan olma özelliği göstermektedir. Yerel halk tarafından çeşitli amaçlarla kullanılmaktadır. Çocuklar daha çok oyun alanlarında ve tırmanış duvarında oynamaktadırlar. Genç kesime ise daha çok öğrenci olduğundan dolayı yemek yerlerinde rastlanmaktadır. Yetişkin ve üçüncü kuşak ise alanı dinlenmek, yemek yemek ve alışveriş gibi çeşitli amaçlarla kullanabilmektedir. Bu yüzden alan sosyal fonksiyona sahip bir yerdir.

Tablo 3.43. Fonksiyona Göre 17 Burda Avm

Fonksiyona Göre	Ticari	Estetik	Sosyal	Sağlık	Fiziksel	Sanatsal	Kültürel	Turistik
17 Burda Avm	✓		✓					

3.5.1.8. Yelken Kulübü (Gözlem Tarihi: 07.08.2018)

Çanakkale Merkez ile Kepez sınırına çok yakın bir mesafede hizmet vermektedir. Ulaşım kara yolu ile sağlanmaktadır. Hemen önünde Yelken Kulübü durağı yer almaktadır. Yelken Kulübü özellikle yerel halk tarafından yelken sörfü ve tüplü dalış gibi sporlar için kullanılmaktadır. Hemen karşısından daha yapımı bitmemiş bir PTT binası ve Çanakkale İl Özel İdaresi yer almaktadır. Yan taraflarında ise düğünlerin düzenlediği Mira Garden, şu anda kapalı olan Sera Park ve Balıkçı 286 bulunmaktadır. Ayrıca yelken kulübünün kendine ait piknik yapılabilen bir adet Yelken Restorant'ı da bulunmaktadır.

Yelken Kulübü'nün yürüme mesafesinde bir adet 2 yıldızlı otel ve biraz uzak mesafelerde ise bir adet 5 yıldızlı ve bir adette 3 yıldızlı otel bulunabilmektedir. Yakın çevresinde herhangi bir seyahat acentesi veya turizm bilgilendirme ofisi bulunmamaktadır. Alışveriş ve yemek ihtiyacı için ise yakın mesafelerde yürüyerek ulaşılabilecek avm bulunmaktadır. Yelken Kulübü'nün yine yan taraflarında iki adet balık restoranına rastlanabilmektedir. Uzak bir yürüme mesafesinde Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Araştırma Hastanesi bulunmaktadır.

Resim 3.8. Yelken Kulübü

Mekana Göre: Yelken Kulübü, kapalı ve açık olmak üzere iki farklı alana sahiptir. Kapalı alanlarda yelkencilerin ve dalgıçların üstlerini değiştirebilmeleri için kabinler, tuvaletler ve kayıtların yapıldığı alanın olduğu bir bina vardır. Açık alanda ise hemen girişte bisiklet süren bir adamın olduğu büyük bir heykel, çeşitli yelkenli iskeletlerinin ve dalış ekipmanlarının bulunduğu alanlar yer almaktadır. Bu yüzden Yelken Kulübü’de hem açık hem kapalı alana sahip olan rekreasyon alanlarından.

Tablo 3.44. Mekana Göre Yelken Kulübü

Mekana Göre	Açık Alan	Kapalı Alan
Yelken Kulübü	✓	✓

Katılım Şekline Göre: Kulüp bir spor kulübü olduğundan dolayı buraya gidildiğinde havanın uygun olduğu şartlarda yelkenli yapan birçok insana rastlanabilmektedir. Gözlem zamanı gidildiğinde yelkenli ve dalış için hazırlık yapan yerel halktan insanlar bulunmaktaydı. Bu nedenle asıl aktif faaliyetler için açılmış bir yerdir.

Tablo 3.45. Katılım Şekline Göre Yelken Kulübü

Katılım Şekline Göre	Aktif	Pasif
Yelken Kulübü	✓	

Amaca Göre: Yelken Kulübü dalış, yelkenli ve yüzme gibi su sporları yapılan bir rekreasyon alanıdır.

Tablo 3.46. Amaca Göre Yelken Kulübü

Amaca Göre	Dinlenme	Kültürel	Toplumsal	Sportif	Turistik	Sanatsal
Yelken Kulübü				✓		

Milliyete Göre: Alanda daha çok rüzgar sörfü yapan yerel halktan insanlara rastlanmıştır. Yabancı turistler gözlemlenmemiştir.

Tablo 3.47. Milliyete Göre Yelken Kulübü

Milliyete Göre	Ulusal	Uluslararası
Yelken Kulübü	✓	

Yaş Göre: Yelken Kulübü'nde daha çok genç ve yetişkin bireyler gözlemlenmiştir. Zaten dalış ve rüzgar sörfü gibi sporlar çocuklar ve üçüncü kuşak için çokta uygun olmamaktadır.

Tablo 3.48. Yaş Göre Yelken Kulübü

Yaş Göre	Çocuk	Genç	Yetişkin	Üçüncü Kuşak
Yelken Kulübü		✓	✓	

Fonksiyona Göre: Kulübün asıl fonksiyonu su sporlarının yapılabileceği bir alana sahip olmasıdır. Bu yüzden öncelikli olarak fiziksel bir fonksiyona sahiptir. Ancak kulüp çeşitli dalış, rüzgar sörfü ve yelkenli gibi sporlarla ilgili eğitim alabilmek için çeşitli ücretler ödenmesi gerekmektedir. Ayrıca kulübe üyelik ve su sporu aletlerini kullanmak belirli ücretler karşılığında sağlanmaktadır. Bu yüzden ticari bir fonksiyonu olduğu da söylenebilir.

Tablo 3.49. Fonksiyona Göre Yelken Kulübü

Fonksiyona Göre	Ticari	Estetik	Sosyal	Sağlık	Fiziksel	Sanatsal	Kültürel	Turistik
Yelken Kulübü	✓				✓			

3.5.1.9. Piri Reis Müzesi (Gözlem Tarihi: 08.08.2018)

Eski Kordon'un karşısında bulunan bu müze merkezdeki yeni yapılardan biridir. Hemen sağında Starbucks ve Akol Hotel solunda ise binalar bulunmaktadır. Bina beyaz ve sarı renklerden oluşmaktadır. Ön tarafından denize karşı bakan bir Piri Reis heykeli

bulunmaktadır. Müzenin simgesi ise özel olarak tasarlanmış bir tür pusula amblemidir. Müzeye giriş ücretsizdir.

Piri Reis Müzesi, eski kordon üzerinde olduğu için buraya ulaşımında kara yolu ve deniz yolu ile yapılabilir. Müzenin hemen yanında 4 yıldızlı bir otel bulunmaktadır. Ayrıca diğer birçok otele de yürüme mesafesindedir. Merkezde bulunan bütün seyahat acentelerine yakındır. Hemen yanında birçok kafe ve yeme-içme mekanı bulunmaktadır. Yine 4 yıldızlı otelin üst katında bir adet balık restoranı hizmet vermektedir. Onun dışında birçok yeme-içme, eğlence ve alışveriş yerine yürüme mesafesindedir. Merkezi bir müze olmasından dolayı yürüme mesafesinde devlet hastanesi, karakol, PTT ve birçok hediyelik eşya dükkanı bulunmaktadır.

Resim 3.9. Piri Reis Müzesi

Mekana Göre: Piri Reis Müzesi üç katlı bir binada hizmet vermektedir. Binanın sağ ve sol taraflarından müzeni içine girmek mümkündür. İç kısmı ise labirent gibi birçok odadan oluşmaktadır. İçinde zırh replikaları, altın elma, Truva atı heykelticikleri, Truva'dan esinlenmiş fotoğraflar, Piri Reis'in haritası, çeşitli heykeller ve karanlık oda gibi çok farklı eserlerin bulunduğu odacıklardan oluşan alanlar bulunmaktadır.

Tablo 3.50. Mekana Göre Piri Reis Müzesi

Mekana Göre	Açık Alan	Kapalı Alan
Piri Reis Müzesi		✓

Katılım Şekline Göre: Alan bir müze olma özelliği gösterdiğinden dolayı insanların burayı daha çok içindeki eserleri ve sergileri inceleyip fotoğrafını çekmek için geldiği gözlemlenmiştir. Bu tür tarihi ve kültürel alanların gezildiği aktiviteler katılım şekline göre aktif olarak ele alınmaktadır.

Tablo 3.51. Katılım Şekline Göre Piri Reis Müzesi

Katılım Şekline Göre	Aktif	Pasif
Piri Reis Müzesi	✓	

Amaca Göre: Burası bir müzedir ve bundan dolayı bir bölgenin kültürel çekiciliklerinin başında gelmektedir. Bu yüzden alanı ziyaret edenlerin ilk amacı eserleri incelemek ve kültürü yaşamaktır. Bunun dışında Truva gibi uluslararası bir anlamı olan bir efsaneye ve Piri Reis'e ev sahipliği yaptığı için henüz yeni açılmış olmasına rağmen turistler tarafından uğrak noktası olan bir müzedir. Ayrıca içinde Troya Sergisi gibi sergilere de ev sahipliği yaparak yerel halkı da çekmektedir.

Tablo 3.52. Amaca Göre Piri Reis Müzesi

Amaca Göre	Dinlenme	Kültürel	Toplumsal	Sportif	Turistik	Sanatsal
Piri Reis Müzesi		✓			✓	

Milliyete Göre: Müze içerisinde daha çok yerli turistlere rastlanmıştır. Ancak müze görevlisiyle yapılan konuşma sonucunda yabancı turistlerin de alanı ziyaret ettikleri öğrenilmiştir.

Tablo 3.53. Milliyete Göre Piri Reis Müzesi

Milliyete Göre	Ulusal	Uluslararası
Piri Reis Müzesi	✓	✓

Yaşa Göre: Daha çok genç ve yetişkin yaşlarda insanlara müze içerisinde rastlanmıştır. Aileleri ile gelen çocuklarda azda olsa görülmüştür.

Tablo 3.54. Yaşa Göre Piri Reis Müzesi

Yaşa Göre	Çocuk	Genç	Yetişkin	Üçüncü Kuşak
Piri Reis Müzesi	✓	✓	✓	

Fonksiyona Göre: Piri Reis Müzesi içinde Piri Reis ve Truva gibi tarihi öğelerin parçalarına sahip olmasıyla kültürel fonksiyona sahip bir alandır. Bu yüzden özellikle yerli olmak üzere çeşitli milletlerden turistler tarafından ziyaret edilmektedir. Ayrıca içinde Troya Sergisi gibi sergilere de ev sahipliği yaptığı için estetik bir fonksiyona da sahip olmaktadır.

Tablo 3.55. Fonksiyona Göre Piri Reis Müzesi

Fonksiyona Göre	Ticari	Estetik	Sosyal	Sağlık	Fiziksel	Sanatsal	Kültürel	Turistik
Piri Reis Müzesi		✓					✓	✓

3.5.1.10. Seramik Müzesi (Gözlem Tarihi: 08.08.2018)

Seramik Müzesi, Çanakkale Merkez’de Cevatpaşa Mahallesi’nde hizmet vermektedir. Müze ara sokakta yer aldığından çok işlek değildir. Karşısında Salon Woman Kuaför ve iddia bayisi yer almaktadır. Çevresinde özellikle birçok kuaföre rastlanabilmektedir. Buraya ulaşım sadece kara yolu ile sağlanabilmektedir. Özel araçla veya belediye otobüsleriyle buraya rahatça gelinebilmektedir. Hemen önünde otobüs durağı bulunmaktadır. Müzenin hemen yanında ise Çanakkale Kültür Varlıklarını Koruma Müdürlüğü yer almaktadır.

Bu müze, eskiden askerler tarafından kullanılan bir hamamın restore edilmesiyle ortaya çıkmıştır. Orjinal dokuya sadık kalınmış ve eserler hamam taşlarının üzerinde sergilenmektedir. İçerisinde Mehmet Uzuner gibi birçok sanatçının çini ve seramik eserleri yer almaktadır. Hamamdan bozma bir müze olduğu için eserler sıcak oda, ılık oda ve soğuk oda diye adlandırılan hamamın gerçek bölümlerinden oluşan alanlarda sergiye sunulmuştur. Bu da alanın orijinal dokusunun korunduğunun en büyük göstergelerinden biridir.

Resim 3.10. Seramik Müzesi

Mekana Göre: Eserlerin bulunduğu bina eskiden askerler tarafından kullanılan bir binanın restore edilmesiyle oluşturulmuş olduğu için kapalı bir mekana sahiptir. Ancak seramik müzesinin giriş kısmında ufak bir bahçesi de bulunmaktadır. Burada da Çömlekçi Kral adında bir heykele ve birkaç çömleğe rastlanabilmektedir.

Tablo 3.56. Mekana Göre Seramik Müzesi

Mekana Göre	Açık Alan	Kapalı Alan
Seramik Müzesi	✓	✓

Katılım Şekline Göre: Piri Reis Müzesi gibi burası da bir müze görevi gördüğü ve insanların burayı eserleri görmek için ziyaret etmelerinden dolayı aktif rekreasyon alanına girmektedir.

Tablo 3.57. Katılım Şekline Göre Seramik Müzesi

Katılım Şekline Göre	Aktif	Pasif
Seramik Müzesi	✓	

Amaca Göre: Seramik müzesi çeşitli sanatçıların eserlerinin sergilendiği bir müze görevi gördüğü ve eserlerin sergilendiği hamamın kendisinin tarihi bir değeri olduğundan dolayı insanların burayı kültürel amaçla ziyaret ettiklerini söyleyebiliriz. Ayrıca daha çok yerli ve yabancı turistlerin ziyaret etmesi alanın turistik amaçlarla ziyaret edildiğini göstermektedir

Tablo 3.58. Amaca Göre Seramik Müzesi

Amaca Göre	Dinlenme	Kültürel	Toplumsal	Sportif	Turistik	Sanatsal
Seramik Müzesi		✓			✓	

Milliyete Göre: Seramik Müzesi'nin içerisinde yine Piri Reis Müzesi gibi en çok yerli turistlere rastlanmıştır. Görevlilerle yapılan sohbetler sonucu alanı genellikle yerli turistlerin ziyaret ettikleri öğrenilmiştir.

Tablo 3.59. Milliyete Göre Seramik Müzesi

Milliyete Göre	Ulusal	Uluslararası
Seramik Müzesi	✓	

Yaşa Göre: Alanda genellikle genç ve yetişkin kuşaktan insanlar gözlemlenmiştir.

Tablo 3.60. Yaşa Göre Seramik Müzesi

Yaşa Göre	Çocuk	Genç	Yetişkin	Üçüncü Kuşak
Seramik Müzesi		✓	✓	

Fonksiyona Göre: Piri Reis Müzesi aynı zamanda eski bir er hamamı olduğundan dolayı ve içinde Truva'dan ilham alınmış eserler barındırdığından dolayı kültürel bir fonksiyona sahiptir. Bunun dışında gelenlerin genellikle yerli turistler olması alanın turistik bir fonksiyona sahip olduğunu göstermektedir. İçinde Mehmet Uzuner gibi Türk sanatçıların eserlerinin de sergilenmesi alanın estetik bir fonksiyona sahip olduğunu da göstermektedir.

Tablo 3.61. Fonksiyona Göre Seramik Müzesi

Fonksiyona Göre	Ticari	Estetik	Sosyal	Sağlık	Fiziksel	Sanatsal	Kültürel	Turistik
Seramik Müzesi		✓					✓	✓

3.5.1.11. Çanakkale'nin Evlatları İnteraktif Deneyim Sergisi (Gözlem Tarihi: 03.08.2018)

Çanakkale'nin ilk interaktif sergisidir. Sergi, Eski Kordon'daki iskelenin hemen karşısında yer alan açık alanda yer almaktadır. Bu yüzden ulaşımı oldukça kolaydır. Kara yolundan özel araçla veya otobüsle çok rahat ulaşılabilir. Oldukça merkezi bir konumda olduğundan çoğu zaman gerek yerli gerek yabancı (özellikle Anzaklar) turistler

tarafından ziyaret edilen bir müzedir. Kale Grubun sponsorluğunda açılmıştır. Bu yüzden ortadaki alanda kare bir şekil üzerinde ‘‘Kale Grubu’’ yazmaktadır. Müze U şeklinde tasarlanmış bir alandan meydana gelmektedir ve alanın dış taraflarında Çanakkale Savaşı ile ilgili fotoğraflar yer almaktadır. Müzeye giriş iki otomatik kapıdan da yapılabilir. Bu sergi sadece resimlerden veya tarihi eşyalardan oluşmamaktadır zaten interaktif olmasının özelliği de bundan kaynaklanmaktadır. İçerisinde Çanakkale Savaşı’ndan kalma resimlerin, yazışmaların sergilendiği ekranlar, Çanakkale’nin haritasının bulunduğu ve haritada bir yere basınca bölgenin Çanakkale Savaşı zamanındaki durumunu anlatan akıllı ekranlar, gazilerin konuşmalarının yer aldığı ve bunları dinleyebildiğiniz ses cihazları gibi çok değişik ve çeşitli eserler bulunmaktadır. Bu serginin içerisi interaktif olduğundan dolayı karanlıktır çünkü projeksiyon yardımıyla duvara yansıtılarak Çanakkale Savaşı’nda şehit olmuş askerlerin isimleri yansıtılarak gün boyunca duvarda akmaktadır. Ayrıca müzede istediğiniz takdirde yardımcı olabilecek rehberlerde bulunmaktadır.

Eski Kordon’un yakınlarında bulunan gibi birçok otele buradan da gidilebilmektedir. Seyahat acenteleri, hediyelik eşya dükkanları, Eski Kordon’da yer alan birçok yiyecek-içecek yeri ve turist bilgilendirme bürosu gibi birçok olanağa yakın ve oldukça merkezi bir yerde bulunmaktadır. Gerekli olan her türlü olanağa buradan çok kısa mesafede ulaşmak mümkündür. Sergi devlet hastanesi, eczaneler, bakkallar, karakol ve postane gibi yerlere çeşitli yürüme mesafelerindedir.

Resim 3.11. Çanakkale’nin Evlatları İnteraktif Deneyim Sergisi

Mekana Göre: Çanakkale’nin Evlatları Sergisi, interaktif bir sergi olduğundan dolayı alanın tasarımı tamamen ışık almayacak şekilde ayarlanmıştır. Sadece giriş yapılan

iki tane otomatik kapıya sahiptir. O kapıların camları da içeriye ışık girmesini önleyecek şekildedir. Bu yüzden alan tam anlamıyla bir kapalı alana sahip olmaktadır.

Tablo 3.62. Mekana Göre Çanakkale'nin Evlatları İnteraktif Deneyim Sergisi

Mekana Göre	Açık Alan	Kapalı Alan
İnteraktif Sergi		✓

Katılım Şekline Göre: Çanakkale'nin Evlatları İnteraktif Deneyim Sergisi ziyaretçilerin alanı ziyaret edip, gazilerin seslerinden anılar dinledikleri bir alan olduğundan dolayı aktif rekreasyon türüne girmektedir.

Tablo 3.63. Katılım Şekline Göre Çanakkale'nin Evlatları İnteraktif Deneyim Sergisi

Katılım Şekline Göre	Aktif	Pasif
İnteraktif Sergi	✓	

Amaca Göre: Gerek yerli gerek yabancı turistler alana Çanakkale Savaşı hakkında bilgiler öğrenmek için gelip özellikle yabancı ziyaretçiler içerdeki rehberlerden yararlanarak bilgi edinmeye çalışmaktadır. Çanakkale Savaşı ruhunu yansıtan bir alan olduğu için ziyaretçilerin daha çok kültürel ve turistik amaçla geldikleri gözlemlenmiştir.

Tablo 3.64. Amaca Göre Çanakkale'nin Evlatları İnteraktif Deneyim Sergisi

Amaca Göre	Dinlenme	Kültürel	Toplumsal	Sportif	Turistik	Sanatsal
İnteraktif Sergi		✓			✓	

Milliyete Göre: Özel günlerde alana yerli turistler oldukça çok gelmektedir. Gözlem zamanı alana gidildiğinde yabancı turistlere hatta özellikle Anzaklara oldukça fazla rastlanmıştır. Alandaki rehberle yapılan görüşmede de yabancı turistlerin sergiye büyük ilgilerinin olduğu öğrenilmiştir.

Tablo 3.65. Milliyete Göre Çanakkale'nin Evlatları İnteraktif Deneyim Sergisi

Milliyete Göre	Ulusal	Uluslararası
İnteraktif Sergi	✓	✓

Yaşa Göre: Alanda yerli ve yabancı turistlerden çocuk, genç, yetişkin ve üçüncü kuşak turistlere çok sayıda rastlanmıştır. Özellikle yetişkin ve üçüncü kuşak turistler sergiye oldukça ilgi göstermektedir.

Tablo 3.66. Yaşa Göre Çanakkale'nin Evlatları İnteraktif Deneyim Sergisi

Yaşa Göre	Çocuk	Genç	Yetişkin	Üçüncü Kuşak
İnteraktif Sergi	✓	✓	✓	✓

Fonksiyona Göre: Burası bir müze aynı zamanda bir sergidir. Bu yüzden teknolojik araçlardan yararlanarak oluşturulmuş dahi olsa Çanakkale'de kendi alanı içerisinde kültürel çekiciklerin başında gelmektedir. Özellikle özel günlerde oldukça kalabalık olabilmektedir. Bu yüzden serginin asıl fonksiyonları kültürel ve turistik olmasıdır. Bunun dışında içerisinde çeşitli interaktif eserlerin yer alması alanı estetik anlamda da bir fonksiyona sahip kılmaktadır.

Tablo 3.67. Fonksiyona Göre Çanakkale'nin Evlatları İnteraktif Deneyim Sergisi

Fonksiyona Göre	Ticari	Estetik	Sosyal	Sağlık	Fiziksel	Sanatsal	Kültürel	Turistik
İnteraktif Sergi		✓					✓	✓

3.5.1.12. Salim Mutlu Özel Harp Anıları Koleksiyonu (Gözlem Tarihi: 04.08.2018)

Bu koleksiyon Eceabat'ın Alçıtepe Köyü'nde bulunmaktadır. Köye turist çeken tek yer olduğu söylenebilir. Koleksiyonun bulunduğu alana ancak özel araçla veya Kilitbahir'den kalkan dolmuşlarla gelinebilmektedir. Sırf bu koleksiyon için Çanakkale Şehitliğine giden birçok turist burada da duraklamaktadır. Avlusu olan bir köy evinden oluşan bu alan birinci kısım ve ikinci kısım olmak üzere iki bölümden oluşmaktadır. Opet'in Tarihe Saygı konsepti yardımıyla desteklenmiş bir koleksiyondur. Koleksiyon daha çok Çanakkale Savaşı'ndan kalma çeşit çeşit mermilerden, toplardan ve kılıçlardan oluşmaktadır. Giriş 2TL gibi cüzi bir ücretle yapılabilmektedir.

Koleksiyonun yakınlarında yemek için ufak köy lokantaları ve kafeleri bulunmaktadır. Hediyeelik eşya satan ufak köy tezgahları da yine müzenin yakınında bulunmaktadır. Köy bakkalları dışında yakınlarda alışveriş yapılacak bir alana da rastlanmamıştır.

Resim 3.12. Salim Mutlu Özel Harp Anıları Koleksiyonu

Mekana Göre: Salim Mutlu Harp Anıları Koleksiyonu, köy evinin düzenlenmesiyle oluşturulmuş bir alandır. Koleksiyonun iki bölümünden bir diğerine geçiş yapabilmek için tepesi açık bir bahçeden geçiş yapmak gerekmektedir. Ancak bu açık alanda sergilenen herhangi bir şey bulunmamaktadır. Alanın içine girmeden hemen giriş kısmının önünde de çeşitli mermiler sergilenmektedir. Bu yüzden alanın büyük kısmı kapalı alan olsa da dışarıda da az da olsa bazı parçaların yer almasından dolayı açık alana da sahip olduğu söylenebilir.

Tablo 3.68. Mekana Göre Salim Mutlu Harp Anıları Koleksiyonu

Mekana Göre	Açık Alan	Kapalı Alan
Salim Mutlu Müzesi	✓	✓

Katılım Şekline Göre: Bu koleksiyon tarihi eser oldukları için buraya gelen ziyaretçiler alanı gezmek için gelmektedir. Bu yüzden aktif rekreasyonun gerçekleştiği bir alandır.

Tablo 3.69. Katılım Şekline Göre Salim Mutlu Harp Anıları Koleksiyonu

Katılım Şekline Göre	Aktif	Pasif
Salim Mutlu Müzesi	✓	

Amaca Göre: Salim Mutlu Harp Anıları Koleksiyonu aynı zamanda bir müze olma özelliği göstermektedir. Çanakkale Savaşı'ndan kalma büyük küçük her türlü mermi çeşidi,

bıçaklar, top mermileri, misket toplar ve gazete küpürleri bulunmaktadır. Buraya gelen ziyaretçilerinde koleksiyonu görmek için geldiği gözlemlendiği için alana gelenlerin kültürel ve turistik amaçla geldiği varsayılabilir.

Tablo 3.70. Amaca Göre Salim Mutlu Harp Anıları Koleksiyonu

Amaca Göre	Dinlenme	Kültürel	Toplumsal	Sportif	Turistik	Sanatsal
Salim Mutlu Müzesi		✓			✓	

Milliyete Göre: Koleksiyonun olduğu alanda genellikle yerli turistlere rastlanmıştır. Alanın ufak bir köy içerisinde olmasından dolayı yabancı turistlerin burayı çok bilmediği söylenebilir.

Tablo 3.71. Milliyete Göre Salim Mutlu Harp Anıları Koleksiyonu

Milliyete Göre	Ulusal	Uluslararası
Salim Mutlu Müzesi	✓	

Yaşa Göre: Müze içerisinde aileleri ile gelen çocuklar ve gençler gözlemlenmiştir. Bunun dışında yetişkin yerli turistlere de çokça rastlanmıştır. Alana ulaşım oldukça zor olduğundan üçüncü kuşaktan turistlere alanda rastlanmamıştır.

Tablo 3.72. Yaşa Göre Salim Mutlu Harp Anıları Koleksiyonu

Yaşa Göre	Çocuk	Genç	Yetişkin	Üçüncü Kuşak
Salim Mutlu Müzesi	✓	✓	✓	

Fonksiyona Göre: Salim Mutlu Harp Anıları Koleksiyonu, tarihi bir koleksiyon olduğundan ve Çanakkale Savaşı'ndan kalma birçok eşya barındırdığından öncelikli olarak kültürel çekiciliğe sahip bir alandır. Sahip olduğu bu kültürel çekicilikten dolayı turistik bir fonksiyona da sahip olduğu gözlemlenmiştir.

Tablo 3.73. Fonksiyona Göre Salim Mutlu Harp Anıları Koleksiyonu

Fonksiyona Göre	Ticari	Estetik	Sosyal	Sağlık	Fiziksel	Sanatsal	Kültürel	Turistik
Salim Mutlu Müzesi							✓	✓

3.5.1.13. Eceabat Tarihe Saygı Anıtı (Gözlem Tarihi: 28.08.2018)

Eceabat'ın hemen merkezinde yer almaktadır. Denize karşı oldukça güzel manzaraya sahip bir alanda yer alan anıt, Opet tarafından Tarihe Saygı Projesi kapsamında yapılmıştır. Anıtın üzerinde Mustafa Kemal Atatürk'ün *''Yurtta sulh cihanda sulh''* sözü ve imzası yer almaktadır. Heykelde ölmüş arkadaşını taşıyan bir asker, ağlayan bir kadın ve farklı farklı askerler tasvir edilmektedir. Anıtın alt kısmı ise sarmaşıklarla çevrilidir ve ortasında Opet'in Tarihe Saygı Projesi'nin amblemi olan avucunu açmış iki adet el bulunmaktadır. Anıtın, Eceabat'ın merkezi bir alanında yer almasından ve yerel halkında kullandığı kordon boyunda bulunmasından dolayı anıtın bulunduğu alanda genellikle heykelleri, maketleri veya büstleri inceleyen insanlara rastlamak mümkündür.

Anıtın hemen yanında Eceabat İskelesi yer almaktadır. Bu yüzden vapurla çok rahat ulaşım sağlanabilmektedir. Bunun dışında gerek şehir içi gerek şehir dışı kara yolu ile ulaşım mümkündür. Ayrıca bulunduğu kordon boyu oldukça güzel bir şekilde restore edilmiştir. Hemen yanında çocuk parkı ve insanların oturabileceği çok güzel oturma alanları bulunmaktadır. Anıtın olduğu yerde aynı zamanda bir de Çanakkale'nin ve Gelibolu Yarımadası'nın büyük birer maketi ve Çanakkale Savaşı'nda savaşmış Mustafa Kemal Atatürk, Cevat Çobanlı, Ömer Oğlu Nasuh, Ali Rıza, Celalettin Sığındere, Ali Remzi Alçıtepe, Hüseyin Avni ve Esat Bülkat gibi önemli komutanların büstleri yer almaktadır. Ayrıca bir de Çanakkale Savaşı'nın canlandırılmasının yapıldığı asker heykellerinin bulunduğu oldukça büyük bir alan yer almaktadır.

Anıtın bulunduğu yer Eceabat'ın merkezi yeridir. Bu yüzden çevresinde daha çok yıldızsız ufak otellere rastlanabilmektedir. Yiyecek-içecek ihtiyacı için çevrede çok sayıda restaurant, pastane ve lokanta bulunmaktadır. Hediyelik eşya alınabilecek ufak tezgahlara rastlanabilmektedir. Oldukça yakın mesafelerde birçok eczaneye ve günlük ihtiyaçlar için bakkallara rastlanabilmektedir. Yine yakınlarında bir adet sağlık ocağı da yer almaktadır.

Resim 3.13. Eceabat Tarihe Saygı Anıtı ve Çevresi

Resim 3.14. Askerlerin Büstleri

Mekana Göre: Eceabat Tarihe Saygı Anıtı, Eceabat iskelesinin hemen yanında parklı bir alan içinde olduğundan dolayı anıtın kendisi de hemen yan tarafında bulunan maketler ve büstlerde tamamen açık rekreasyon alanı olma özelliği göstermektedir. Tarihe Saygı Anıtı'nın hemen denizin bitişiğinde Çanakkale Boğazı'nı gören bir alana sahip olması da bunun en büyük artılarından biri olduğu söylenebilir.

Tablo 3.74. Mekana Göre Eceabat Tarihe Saygı Anıtı

Mekana Göre	Açık Alan	Kapalı Alan
Tarihe Saygı Anıtı	✓	

Katılım Şekline Göre: Anıt, Çanakkale Savaşı'nın maneviyatı yansıtan bir eser olduğundan dolayı insanların alana onu görmek ve fotoğraf çekmek için geldiği gözlemlenmiştir. Bu yüzden aktif bir rekreasyon alanıdır.

Tablo 3.75. Katılım Şekline Göre Eceabat Tarihe Saygı Anıtı

Katılım Şekline Göre	Aktif	Pasif
Tarihe Saygı Anıtı	✓	

Amaca Göre: Eceabat Tarihe Saygı Anıtı, Çanakkale Savaşı'nda ölen şehitler anısına yapılmıştır. Bu yüzden manevi ve kültürel bir değer taşımaktadır. Alana gelen ziyaretçilerin anıtı görmeye geldiği gözlemlendiği için ziyaretçilerin asıl amacının kültürel ve turistik olduğu söylenebilir.

Tablo 3.76. Amaca Göre Eceabat Tarihe Saygı Anıtı

Amaca Göre	Dinlenme	Kültürel	Toplumsal	Sportif	Turistik	Sanatsal
Tarihe Saygı Anıtı		✓			✓	

Milliyete Göre: Anıtın çevresinde daha çok yerli turistlere rastlanmıştır. Ancak çevredeki esnafla görüşmeler sonucunda Eceabat'tan Çanakkale'ye giden vapurların kalktığı iskelenin de orda olmasından dolayı anıttan haberi olmayan yabancı ziyaretçilerin de anıtı görüp fotoğraf çektikleri öğrenilmiştir.

Tablo 3.77. Milliyete Göre Eceabat Tarihe Saygı Anıtı

Milliyete Göre	Ulusal	Uluslararası
Tarihe Saygı Anıtı	✓	✓

Yaşa Göre: Eceabat Tarihe Saygı Anıtı'nın çevresinde daha çok çocuk, genç, yetişkin kuşaktan insanlara rastlanmıştır. Ancak az da olsa üçüncü kuşaktan fotoğraf çektiren ve anıtı inceleyen ziyaretçilere de rastlanmıştır.

Tablo 3.78. Yaşa Göre Eceabat Tarihe Saygı Anıtı

Yaşa Göre	Çocuk	Genç	Yetişkin	Üçüncü Kuşak
Tarihe Saygı Anıtı	✓	✓	✓	✓

Fonksiyona Göre: Alan bir anıttan ve Çanakkale Savaşı ile ilgili eserlerden oluştuğundan dolayı kültürel bir öneme sahiptir. Bu yüzden alanın asıl fonksiyonu kültürelidir. Zaman içerisinde gerek bilinçsiz gerek bilinçli olarak turistleri çekmeye başlamasıyla turistik bir fonksiyon da kazandığı söylenebilir.

Tablo 3.79. Fonksiyona Göre Eceabat Tarihe Saygı Anıtı

Fonksiyona Göre	Ticari	Estetik	Sosyal	Sağlık	Fiziksel	Sanatsal	Kültürel	Turistik
Tarihe Saygı Anıtı							✓	✓

3.5.1.14. Kilitbahir Kalesi, Namazgah Tabyası ve Rumeli Hamidiye Tabyası (Gözlem Tarihi: 15.08.2018)

Kilitbahir Kalesi, Namazgah Tabyası ve Rumeli Mecidiye Tabyası Çanakkale'nin Kilitbahir Köyü'nde ve birbirleriyle çok yakın mesafelerde yer almaktadır. Bu üç tarihi değerlerin bulunduğu bölgeye iki şekilde ulaşım mümkündür. İlki kara yolu ikincisi ise deniz yolu ile ulaşım. Kilitbahir iskelesinde inildiği takdirde çok kısa mesafe ile bu üç alana da ulaşmak mümkündür. Kilitbahir'in her iki iskelesinden de sola doğru kısa bir yürüyüş yaparak üçüne de rahatlıkla ulaşılabilir.

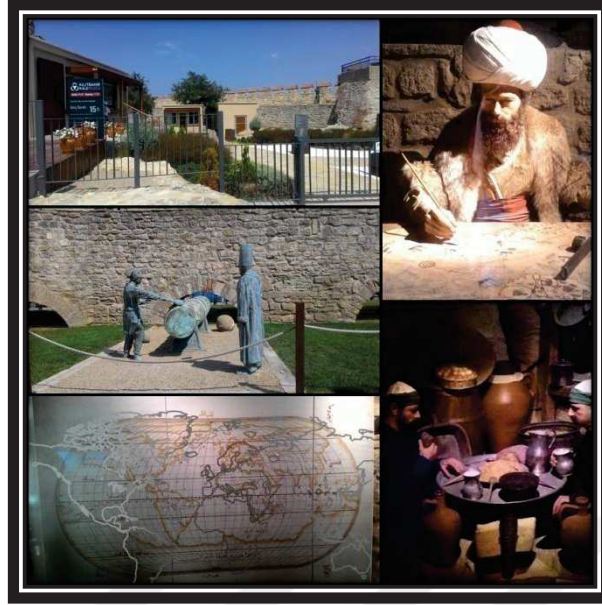
Kilitbahir Kalesi, Fatih Sultan Mehmet tarafından Çimenlik Kalesi ile boğazın en dar yerine inşa edilmiştir. Bunun iki tane ana sebebi bulunmaktadır. İlki Çanakkale Boğazı'ndan geçen gemileri kontrol altında tutabilmek ikincisi ise herhangi bir saldırı durumunda düşman gemilerini her iki taraftan topa tutup kaçmalarının engellemek istenmesidir (Eser ve Bilgin, 2016: 52). Kale, 2017-2018 yılları arasında daha yeni restore edilerek müze olarak kullanılmaya başlanmıştır. Bu restorasyon çalışması ile kaleye çeşitli ışıklandırmalar ve asker heykelleri eklenmiştir. Restorasyon çalışmaları sonucu kalenin içi İç Kale, Sarı Kule, Geç Dönem Avlusu ve Piri Reis kısmı olmak üzere dört farklı alana ayrılmıştır. Bunlardan İç Kale kısmı yedi katlı bir yapıdan oluşmaktadır. Yonca biçiminde olan bu İç Kale'nin içerisinde Osmanlı'dan kalma sikkelere, sikke terazilerine, kale içerisinde zamanında kullanılmış olan tuvaletlere, yemek yiyen veya namaz kılan çeşitli heykellere alanda rastlanabilmektedir. Sarı Kule kısmında ise hançerler, kılıçlar, para

terazileri, çeşitli resimler ve oturma alanları bulunmaktadır. Ayrıca Sarı Kule'nin tepe kısmına çıkılarak boğaz manzarası da izlenebilmektedir. Piri Reis kısmında ise Piri Reis'in bir adet heykeli, Piri Reis'in dünya haritası, rubu tahtası ve çeşitli pusulalar bulunmaktadır. Geç Dönem Avlusu ise kalenin avlu kısmını oluşturmaktadır. Yapılan restorasyon çalışmaları sonucu avlu ışıklandırmalar sayesinde akşamları da oldukça güzel görülmektedir. Kalenin iç kısmı kalenin yeni restore edilmiş basamakları yardımıyla çok rahat gezilebilmektedir. Kalenin çeşitli alanlarından merdivenler yardımıyla kalenin tepe kısmına çıkılarak Çanakkale Boğazı manzarası görülebilmektedir. Bu alana girmek için 15TL gibi bir müze giriş ücreti ödenmesi gerekmektedir. Turistlerin Kilitbahir'e geçmek için en önemli sebeplerinden birinin Kilitbahir Kalesi'ni görmek olduğu söylenebilir.

Kalenin hemen çaprazında Namazgah Tabyası yer almaktadır. İnceleme zamanı alanı gezmede eşlik eden rehberin söylediğine göre, bu tabya zamanında askerlerin namaz kıldığı alan olduğu için Namazgah Tabyası olarak adlandırılmıştır. Tabyanın içi birkaç tarihi eserin sergilendiği mini bir müze haline getirilmiştir. Kilitbahir Kalesi maketinin hemen yanında bulunan ve içerisi mini bir müze olarak kullanılan bonetin hemen girişinde oturulabilecek iki adet bank da bulunmaktadır. Yine alandaki bonetlerden biri üzeri camla çerçevelenmiş bir şekilde içinde Çanakkale Savaşı'ndan kalma parçaların sergilendiği bir alana dönüştürülmüştür. Namazgah Tabyası'nın yan tarafında ise Rumeli Mediye Tabyası bulunmaktadır. Rumeli Mecidiye Tabyası'nın bonetleri kilitli olduğundan içlerini gezmek mümkün değildir. Tabyaların olduğu yerden yukarı doğru çıkıldığında ise deniz fenerinin olduğu yere ulaşılmaktadır. Burası Anadolu yakasını gören harika bir manzaraya da sahiptir. Ayrıca fenerin olduğu yerde bir adet dürbün bulunmaktadır. Bu dürbün yardımıyla karşı yakayı yakından görmek mümkün olmaktadır.

Köy olduğundan dolayı alanın yakınlarında büyük otellere rastlamak mümkün değildir. Konaklamak için sadece köy içerisinde ufak pansiyonlar bulunmaktadır. İskelede kalenin ve tabyaların bulunduğu alana gelmeden önce o kısa mesafe içerisinde birçok balık restoranı ve köy kahvesi bulunmaktadır. Hemen kalenin bulunduğu müzenin yanındaki köye doğru çıkan yokuşta ise Kale Mola kafesi bulunmaktadır. Hatta kafenin içinde sergilenen bir iki tarihi esere de rastlamak mümkündür. Ayrıca tabyaların olduğu alanda bir adet hediyelik eşya dükkanı bulunmaktadır.

Resim 3.15. Kilitbahir Kalesi

Resim 3.16. Namazgah Tabyası ve Hamidiye Tabyası

Mekana Göre: Kilitbahir Kalesi'ne dışarıdan bakıldığında gezilebilen alanlarının sadece açık alanlar olduğu görülmektedir. Ancak yapılan restorasyon çalışmaları sonucu Sarı Kule, Piri Reis alanı ve İç Kule gibi iç kısımları müze haline getirilmiş ve turistler tarafından ziyaret edilebilen kapalı alanlar olarak kullanıma açılmıştır. Bu nedenle Kilitbahir Kalesi hem kapalı hem açık ziyaret alanlarına sahip turistik bir kaledir.

Tablo 3.80. Mekana Göre Kilitbahir Kalesi

Mekana Göre	Açık Alan	Kapalı Alan
Kilitbahir Kalesi	✓	✓

Namazgah Tabyası ise içi gezilebilen alanları olduğundan dolayı kapalı alan olma özelliği göstermektedir. Aynı şekilde her ne kadar içi gezilemese de tabyalar kapalı alanlardan meydana gelen tarih eserler olduğu için Hamidiye Tabyası’da kapalı alan olma özelliği göstermektedir.

Tablo 3.81. Mekana Göre Namazgah Tabyası ve Hamidiye Tabyası

Mekana Göre	Açık Alan	Kapalı Alan
Tabyalar		✓

Katılım Şekline Göre: Kilitbahir Kalesi ve Namazgah ve Hamidiye Tabyaları tarihi alanlar olduğundan dolayı insanların buraya turistik amaçlarla alanları gezmeye geldiği gözlemlenmiştir. Bu yüzden üçü de aktif rekreasyon alanına girmektedir.

Tablo 3.82. Katılım Şekline Göre Kilitbahir Kalesi, Namazgah Tabyası ve Hamidiye Tabyası

Katılım Şekline Göre	Aktif	Pasif
Kale ve Tabyalar	✓	

Amaca Göre: Kale ve her iki tabyada Çanakkale Savaşı’ndan kalma eserler olduğundan dolayı insanların buraya adı geçen yerleri görmek, fotoğraf çekilmek ve çeşitli bilgilendirme yazılarını okuyarak bilgi edinmek için turistik ve kültürel amaçla geldikleri gözlemlenmiştir.

Tablo 3.83. Amaca Göre Kilitbahir Kalesi, Namazgah Tabyası ve Hamidiye Tabyası

Amaca Göre	Dinlenme	Kültürel	Toplumsal	Sportif	Turistik	Sanatsal
Kale ve Tabyalar		✓			✓	

Milliyete Göre: Üç alanda birbirine oldukça yakındır. Bu yüzden bir alanı gezen ziyaretçilerin diğerini de genellikle gezdikleri gözlemlenmiştir. Kilitbahir Kalesi’nde müze görevlisi ile yapılan sohbetler sonucunda bu alanlardaki yoğunluğu daha çok yerli turistler

sağlasa da Çanakkale'nin Avrupa yakasında yer alan birçok alanda olduğu gibi yabancı turistler tarafında da oldukça çok ziyaret edildiği öğrenilmiştir.

Tablo 3.84. Milliyete Göre Kilitbahir Kalesi, Namazgah Tabyası, Hamidiye Tabyası

Milliyete Göre	Ulusal	Uluslararası
Kale ve Tabyalar	✓	✓

Yaşa Göre: Kilitbahir Kalesi'nde ve tabyalarda daha çok genç ve yetişkin turistlere rastlanmıştır. Yine aileleri ile alanları gezen az sayıda çocuğa da rastlanabilmektedir. Üçüncü kuşaktan ziyaret eden bireylere rastlanmamıştır.

Tablo 3.85. Yaşa Göre Kilitbahir Kalesi, Namazgah Tabyası, Hamidiye Tabyası

Yaşa Göre	Çocuk	Genç	Yetişkin	Üçüncü Kuşak
Kale ve Tabyalar	✓	✓	✓	

Fonksiyona Göre: Kilitbahir Kalesi, Namazgah Tabyası ve Rumeli Mecidiye Tabyası üçü de savaş zamanından kalma olduğu için kültürel değer olarak görülmektedir. Bu alanlar Kilitbahir'de yer alan ve sürekli turistlerin bulunduğu geçmişten günümüze gelen tarihi alanlar olduğundan dolayı kültürel fonksiyona sahip olarak sayılmaktadır. Ayrıca her üç alanda turist çeken alanlar olduğundan turistik fonksiyona da sahiplerdir.

Tablo 3.86. Fonksiyona Göre Kilitbahir Kalesi, Namazgah Tabyası, Hamidiye Tabyası

Fonksiyona Göre	Ticari	Estetik	Sosyal	Sağlık	Fiziksel	Sanatsal	Kültürel	Turistik
Kale ve Tabyalar							✓	✓

3.5.1.15. Seyit Onbaşı Heykeli (Gözlem Tarihi: 15.08.2018)

Seyit Onbaşı Heykeli Kilitbahir ve Alçıtepe yolu üzerinde bulunmaktadır. Heykel, Rumeli Mecidiye Tabyası'nın hemen alt tarafında yer almaktadır. Çanakkale Savaşı sırasında Mecidiye Tabyası'nın bombalanması üzerine 276 kilo ağırlığındaki mermiyi kaldıran Seyit Onbaşı'nın anısına yapılmıştır (Atabay, 2010: 22; Eceabat Belediyesi, 2011: 25). Heykel, Çanakkale Boğazını gören heybetli bir yapıya sahiptir. Heykelde kucağında o ağır top mermisini taşıyan Seyit Onbaşı tasvir edilmektedir. Heykelin yüz kısmı boğaza bakarken arka kısmı Kilitbahir-Alçıtepe yoluna bakmaktadır. Bu yüzden çevresinde

herhangi bir yapıya rastlanmamaktadır. Sadece Seyit Onbaşı Heykeli'nin hemen karşısında Mecidiye Tabyası bulunmaktadır. Buraya Kilitbahir Kalesi'nin olduğu yerden kısa bir yürüyüş sonucu ulaşılabilir. Çevresinde herhangi bir otel, yiyecek-içecek veya alışveriş yeri bulunmamaktadır. En yakın otel ve yeme-içme yerleri Kilitbahir köyü içerisinde. Çevresi boş olduğundan ve etrafında herhangi bir kafe veya dükkan olmadığında dolayı alanda genelde fazla insana rastlanmamaktadır.

Resim 3.17. Seyit Onbaşı Heykeli

Mekana Göre: Seyit Onbaşı Heykeli'nin çevresinde heykelin kendisi dışında bir şey bulunmamaktadır. Heykelin kendisi de Çanakkale Boğazı'na bakan açık bir alanda yer aldığından dolayı alan açık rekreasyon alanıdır.

Tablo 3.87. Mekana Göre Seyit Onbaşı Heykeli

Mekana Göre	Açık Alan	Kapalı Alan
Seyit Onbaşı Heykeli	✓	

Katılım Şekline Göre: Heykelin bulunduğu alana daha çok heykelin fotoğrafını çekmek ya da heykelle ve manzarayla fotoğraf çekilmek için gelindiği gözlemlenmiştir. Bu yüzden heykelin bulunduğu alan aktif bir rekreasyon alanı olarak ele alınabilir.

Tablo 3.88. Katılım Şekline Göre Seyit Onbaşı Heykeli

Katılım Şekline Göre	Aktif	Pasif
Seyit Onbaşı Heykeli	✓	

Amaca Göre: Alanda başka bir eser bulunmadığı düşünülürse ziyaretçilerin alana gelme amacının Çanakkale Savaşı'nda adı geçen Seyit Onbaşı Heykeli görmek olduğu söylenebilir. Bu da ziyaretçilerin kültürel ve turistik bir amaç taşıdıkları göstermektedir.

Tablo 3.89. Amaca Göre Seyit Onbaşı Heykeli

Amaca Göre	Dinlenme	Kültürel	Toplumsal	Sportif	Turistik	Sanatsal
Seyit Onbaşı Heykeli		✓			✓	

Milliyete Göre: Seyit Onbaşı daha çok milli değer ifade eden bir figürdür. Bu yüzden alanda sadece yerli turistlere rastlanmıştır. Yabancı turistler alanda gözlenmemiştir.

Tablo 3.90. Milliyete Göre Seyit Onbaşı Heykeli

Milliyete Göre	Ulusal	Uluslararası
Seyit Onbaşı Heykeli	✓	

Yaşa Göre: Seyit Onbaşı Heykeli'nin bulunduğu alanda genelde çocuklu ailelere ve gençlere rastlanmıştır. Alana ulaşımın sıkıntı olması üçüncü kuşak turistlerin heykelin olduğu alan gitmesini pek mümkün kılmamıştır.

Tablo 3.91. Yaşa Göre Seyit Onbaşı Heykeli

Yaşa Göre	Çocuk	Genç	Yetişkin	Üçüncü Kuşak
Seyit Onbaşı Heykeli	✓	✓	✓	

Fonksiyona Göre: Seyit Onbaşı figürü Çanakkale Savaşı'nda yer almış bir asker olduğundan ve taşıdığı manevi değerden dolayı heykel kültürel fonksiyona sahip bir eserdir. Ayrıca insanların bu heykeli görmek için alanı ziyaret ediyor olmaları heykelin turistik bir fonksiyona da sahip olduğunu göstermektedir.

Tablo 3.92. Fonksiyona Göre Seyit Onbaşı Heykeli

Fonksiyona Göre	Ticari	Estetik	Sosyal	Sağlık	Fiziksel	Sanatsal	Kültürel	Turistik
Seyit Onbaşı Heykeli							✓	✓

3.5.1.16. Rumeli Mecidiye Tabyası (Gözlem Tarihi: 15.08.2018)

Rumeli Mecidiye Tabyası, Seyit Onbaşı Heykeli'nin yakınlarında yer almaktadır. Zaten bu tabya Seyit Onbaşı'nın hikayesinin geçtiği alan olduğundan dolayı onunla

özdeşleşmiştir. Rumeli Mecidiye Tabyası 8 bonet ve 6 top yerinden oluşmaktadır (Eser ve Bilgin, 2016: 60). Tabyaların bulunduğu alanda Çanakkale Savaşı zamanında kalelerin güçlendirilmesinde yer almış Feyzi Efendi'nin mezarı yer almaktadır. Mezar kısmı Feyzi Paşa'nın bir adet mezarından ve onun adına dikilmiş bir adet anıttan meydana gelmektedir. Her ikisi de beyaz renklindedir. Mezarın üzerinde çeşitli kabartmalar yer almaktadır. Feyzi Efendi'nin mezar anıtının üzerinde ise şu sözler yazmaktadır;

Sonsuz olan Allah'tır

Eski defterdar Fevzi Efendi

İdam hükmü bu soylu kişiye verildi

Akdeniz Boğazına onarıma gitmişti

Verdi boğazı eke cennete attı can

Şüphesi şeyyid imiş Muharremde oldu şehit

Hak Teala kabrini cennet bahçelerinin kapılarında etsin

Tövbe istiğraf edip Kuran'ı bir kez hatmetmiş

Yüzünü dönüp Hakka cennete yürüdü

Gözyaşı damlasının tarihihe döktü

Feyzi Efendi ahret ırmağını mekan eyledi dedi

Alanda bonetlerin ve mezarın dışında bir de topa mermi yükleyen Seyit Onbaşı'nın ve askerlerin olduğu bir adet heykel de bulunmaktadır. Bu heykelde Seyit Onbaşı anısına dikilen heykellerden biridir. Diğer Seyit Onbaşı Heykeli gibi bu heykelin baktığı alanda Çanakkale Boğazı tarafıdır. Heykelin çevresi iplerle çevrili olduğundan dolayı yanına gidilememektedir.

Resim 3.18. Rumeli Mecidiye Tabyası, Seyit Onbaşı Heykeli ve Feyzi Efendi Anıtı

Mekana Göre: Rumeli Mecidiye Tabyası'nın asıl özelliğinin tabya alanında bulunan bonetler olduğu için alan kapalı alandır. Ancak tabya alanının içerisinde Feyzi Paşa mezarlığının ve Seyit Onbaşı heykelinin de bulunduğu göz önüne alındığında tabyanın açık alanda da bir alana sahip olduğu söylenebilir.

Tablo 3.93. Mekana Göre Rumeli Mecidiye Tabyası

Mekana Göre	Açık Alan	Kapalı Alan
Mecidiye Tabyası	✓	✓

Katılım Şekline Göre: Alan tarihi tabyalara, bir adet mezarlığa ve Seyit Onbaşı heykeline sahip olduğundan ve buraya gelen ziyaretçiler bu eserleri görmek için geldiğinden alan aktif rekreasyon alanıdır.

Tablo 3.94. Katılım Şekline Göre Rumeli Mecidiye Tabyası

Katılım Şekline Göre	Aktif	Pasif
Mecidiye Tabyası	✓	

Amaca Göre: Mecidiye Tabyası da Namazgah Tabyası ve Hamidiye Tabyası gibi tarihi değere sahiptir. Artı olarak alanda mezarlığın ve heykelin de bulunması alanı daha değerli hale getirmektedir. Bu yüzden alan kültürel amaçla tarihi tabyaları gezmek için

gelen bir alandır. Ziyaretçilerin alanı sırf bu alanı görmek için geliyor olması turistik amaçla geldiklerini gösterende en önemli kanıtlardan biridir.

Tablo 3.95. Amaca Göre Rumeli Mecidiye Tabyası

Amaca Göre	Dinlenme	Kültürel	Toplumsal	Sportif	Turistik	Sanatsal
Mecidiye Tabyası		✓			✓	

Milliyete Göre: Rumeli Mecidiye Tabyası daha çok milli değer ifade eden bir yer olduğundan alanda yerli turistlere rastlanmıştır. Namazgah Tabyası ve Hamidiye Tabyası, Kilitbahir Kalesi ile yan yana alanlar olduğu için yabancı turistlerin ilgisini çekebilirken bu alanın öyle bir özelliği olmadığı için alanda yabancı turistlere rastlanmamıştır.

Tablo 3.96. Milliyete Göre Rumeli Mecidiye Tabyası

Milliyete Göre	Ulusal	Uluslararası
Mecidiye Tabyası	✓	

Yaşa Göre: Namazgah Tabyası ve Rumeli Hamidiye Tabyası gibi alanda daha çok çocuk, yetişkin ve genç bireylere rastlanmıştır.

Tablo 3.97. Yaşa Göre Rumeli Mecidiye Tabyası

Yaşa Göre	Çocuk	Genç	Yetişkin	Üçüncü Kuşak
Mecidiye Tabyası	✓	✓	✓	

Fonksiyona Göre: Alan tabyalardan ve Çanakkale Savaşı'nda yer almış Fevzi Paşa'nın mezarından oluştuğu için kültürel fonksiyona sahip bir alandır. Özel bir manzaraya ya da rekreasyonel faaliyetler için bir alana sahip değildir. Gelen ziyaretçilerden dolayı da kültürel çekiciliğin yanında sadece turistik çekiciliğe sahip bir alandır.

Tablo 3.98. Fonksiyona Göre Rumeli Mecidiye Tabyası

Fonksiyona Göre	Ticari	Estetik	Sosyal	Sağlık	Fiziksel	Sanatsal	Kültürel	Turistik
Mecidiye Tabyası							✓	✓

3.5.1.17. Çanakkale Şehitler Abidesi (Gözlem Tarihi: 04.08.2018)

Şehitler Abidesi, Gelibolu Yarımadası'nda Hisarlık Tepesi üzerinde yer almaktadır. Açılan bir yarışma sonucu Doğan Erginbaş, İsmail Utkular ve Feridun Kip'in projesi seçilmiş olup anıt 1960 yılında ziyarete açılmıştır (Eser ve Bilgin, 2016: 97-98). Alan Hisarlık Tepesi'nde yer almaktadır bu yüzden çevresi genellikle ağaçlık ve taşlık alanlardan oluşmaktadır. En uygun ulaşım yöntemi yine kara yoludur. Yerli ve yabancı çoğu turistin Çanakkale'ye gelme sebebi olduğundan dolayı oldukça kalabalıktır. Alana ilk girildiğinde savaş sırasında ölen ve ismi tespit edilebilmiş şehitlerin memleketlerine göre sıralanmış anıt mezarları yer almaktadır. Bu anıt mezarlar kırmızı renktedir ve üzerinde Türk bayrağının ay ve yıldız amblemi bulunmaktadır. Bu mezarların arasında yürümek için ise çeşitli patikalar yapılarak gelen ziyaretçilerin anıtların arasında rahat bir şekilde gezinebilmesi sağlanmıştır. Alanda bir de Meçhul Asker adında bir mezar bulunmaktadır. Burada Çanakkale Savaşı'nda şehit düşmüş bir askerin kafatası bulunmaktadır. Alanda anıt olmayıp gerçekten kemiklerin bulunduğu tek mezardır. Mezarlıkların bittiği yerde ise tüm ihtişamıyla 41.7 metrelik boyu ile Şehitler Abidesi görülmektedir. Abide, dört ayaktan ve bir kubbeden meydana gelmektedir. Kubbe kısmında ise mozaikle yapılmış Türk bayrağı bulunmaktadır. Anıtın tam ortasında ise Mehmet Akif Ersoy'un Çanakkale Şehitleri için yazdığı şiirinden şu sözler yer almaktadır;

Ey bu topraklar için toprağa düşmüş asker!

Gökten Ecdad inerek öpse o pak alını değer.

Sana dar gelmeyecek makberi kimler kazsın?

Gömelim gel seni tarihe desem sığmazsın.

Yine abidenin dört ayağında da Çanakkale Savaşı'nı betimleyen çeşitli kabartmalar yer almaktadır. Alan genelinde Çanakkale Savaşı ile ilgili Atatürk'ün çeşitli sözlerine ve heykellerine de rastlanabilmektedir. Özellikle anıt mezarların bitiminde anıtın olduğu alana geçilirken anıta doğru bakan Atatürk'ün oldukça büyük bir heykeli dikkat çekmektedir. Alan tepede yer aldığından dolayı denizi gören güzel bir manzaraya sahiptir. Alanın genelinde gelen turistlerin oturabileceği banklar da bulunmaktadır. Alana en yakın konaklama yeri Morto Koyu Dinlenme Tesisleri'dir. Hediyelik eşya satan birçok yer ve içecek ve atıştırmalık şeyler alınabilecek ufak alanlar bulunmaktadır. Namaz kılmak

isteyenler kadınlar ve erkekler için ayrı abdest alma yerleri ve mescidler bulunmaktadır. Ayrıca gerek engelliler gerekse turistler için tuvaletler de alanda bulunmaktadır.

Resim 3.19. Çanakkale Şehitler Abidesi

Mekana Göre: Mezarlıklar yeşillik ve ağaçlık bir alanda yer almaktadır. Şehitler Abidesi ise yine Hisarlık Tepesi adı verilen tepede dört ayak üstünde ve ayakların orta kısımları boşluk olacak şekilde tasarlanmış bir yapıdır. Bu yüzden alanın tamamının açık alan olarak gözlemlendiği söylenebilir.

Tablo 3.99. Mekana Göre Çanakkale Şehitler Abidesi

Mekana Göre	Açık Alan	Kapalı Alan
Şehitler Abidesi	✓	

Katılım Şekline Göre: Abideyi ve anıt mezarları ziyaretçiler turistik amaçla gezmeye geldikleri heykellerle ve abideyle fotoğraf çekilmelerinden belli olmaktadır. Bu da ortada sürekli bir hareketlik hali olduğundan alanın aktif rekreasyon alanına girmesini sağlamıştır.

Tablo 3.100. Katılım Şekline Göre Çanakkale Şehitler Abidesi

Katılım Şekline Göre	Aktif	Pasif
Şehitler Abidesi	✓	

Amaca Göre: Şehitler Abidesi ve anıt mezarlar kültürümüzde önemli bir yere sahip olan Çanakkale Savaşı'nı ve ölen şehitleri anmak amacıyla yapılmış yapılardır. Bu

yüzden alanın manevi anlamda kültürel bir değeri vardır. Alanı ziyaret eden ziyaretçilerinde alandaki mescid yerinde abdest alıp namaz kılmaları bunun göstergesidir. Ayrıca gelen ziyaretçilerin alanda abide ile fotoğraf çektirmeleri ve sürekli olarak alana tur araçlarının geliyor olması da gelenlerin turistik amaçlarla geldiğini göstermektedir.

Tablo 3.101. Amaca Göre Çanakkale Şehitler Abidesi

Amaca Göre	Dinlenme	Kültürel	Toplumsal	Sportif	Turistik	Sanatsal
Şehitler Abidesi		✓			✓	

Milliyete Göre: Şehitler Abidesi savaşta ölen vatan şehitlerimiz adına yapılmış bir yerdir. Bu yüzden alanda sadece yerel ziyaretçilere rastlanmıştır. Yabancı ziyaretçiler daha çok Gelibolu'nun diğer alanlarında kendi anıtlarının olduğu alanlara gitmeyi tercih etmektedir. Ama yine de alanda tek tük yabancı ziyaretçiler de göze çarpmıştır.

Tablo 3.102. Milliyete Göre Çanakkale Şehitler Abidesi

Milliyete Göre	Ulusal	Uluslararası
Şehitler Abidesi	✓	✓

Yaşa Göre: Çanakkale Şehitler Abidesi'nde aileleri ile gelen çocuklara ve gençlere rastlanmıştır. Yine manevi değeri oldukça önemli bir yer olduğundan alana ulaşım zorluğuna rağmen üçüncü kuşaktan bireylere de alanda rastlanmıştır.

Tablo 3.103. Yaşa Göre Çanakkale Şehitler Abidesi

Yaşa Göre	Çocuk	Genç	Yetişkin	Üçüncü Kuşak
Şehitler Abidesi	✓	✓	✓	✓

Fonksiyona Göre: Abide ve mezarlıklar anıt görevi gördüğünden dolayı burası tam anlamıyla bir kültürel çekiciliktir. Türk halkının zamanında verdiği savaşı manevi olarak simgeleyen oldukça özel bir yerdir. Bu yüzden Çanakkale'de kültürel fonksiyona sahip en değerli alanlardan biridir. Yine sürekli olarak alana tur araçlarının gelmesi ve sürekli kalabalık olması ise alanın turistik fonksiyona fazlasıyla sahip olduğunu göstermektedir.

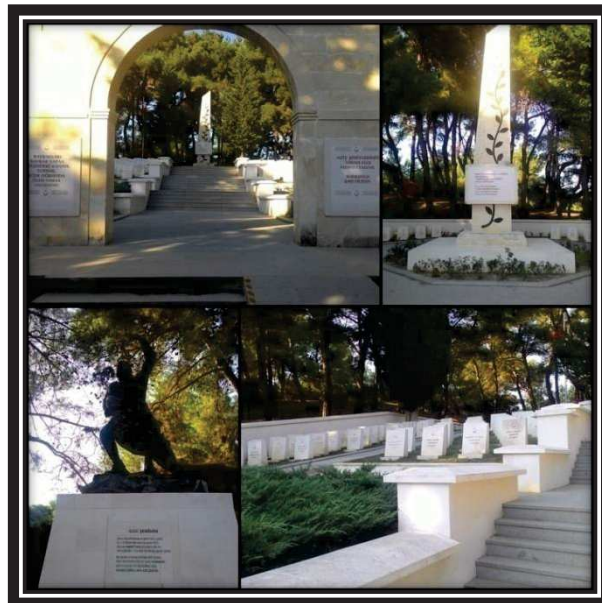
Tablo 3.104. Fonksiyona Göre Çanakkale Şehitler Abidesi

Fonksiyona Göre	Ticari	Estetik	Sosyal	Sağlık	Fiziksel	Sanatsal	Kültürel	Turistik
Şehitler Abidesi							✓	✓

3.5.1.18. Sargı Yeri Şehitliği (Gözlem Tarihi: 04.08.2018)

Gelibolu ve Eceabat'ın her yeri savaş alanı olduğundan birçok yerde yerli ve yabancı askerlerin mezarlıkları veya şehitlikleri bulunabilmektedir. Sargı Yeri Şehitliği'nde o şehitliklerden biridir. Sargı Yeri Şehitliği, Zığındere mevkiinde yer almaktadır. Sadece özel araçlarla ya da Kilitbahir'den Şehitler Abidesi'ne kalkan dolmuşlarla gelinebilmektedir. Burası Çanakkale Savaşı zamanında Türk askerlerinin ve yabancı askerlerin tedavi edilmesi için kullanılan çadırların bulunduğu bir alandır. Düşman askerleri tarafından atılan bir bomba sonucu yaralı askerlerin hepsi bu alanda can vermiştir. Bu alan bu askerlerin toplu olarak gömüldüğü yerdir. Sargı Yeri Şehitliği'nde ölen yaralı askerlerin anısına yapılmıştır. Şehitliğin olduğu alana altında kurumuş bir dere yatağı olan minik bir köprüden geçilerek girilmektedir. Şehitliğin orta bölümünde bir adet beyaz ve üzerinde sarmaşık şeklinde bir desenin bulunduğu bir anıt yer almaktadır. Anıtın iki yüzünde Mehmet Akif Ersoy'un "Aziz Şehidim" şiiri yer almaktadır. Diğer yüzünde ise Atatürk'ün şu sözleri yer almaktadır;

"Ben size taarruzu emretmiyorum, ölmeyi emrediyorum. Biz ölünceye kadar geçecek zaman zarfında yerimize başka kuvvetler ve komutanlar kaim olabilir."

Resim 3.20. Sargı Yeri Şehitliği

Mekana Göre: Sargı Yeri Şehitliği, dört tarafı ve üstü açık ağaçlar arasında bulunan küçük bir alandır. Çevresinde bir adet kullanılmayan güvenlik kulübesi dışında hiçbir şey bulunmamaktadır. Bu yüzden şehitlik bir açık alan olarak ele alınmaktadır.

Tablo 3.105. Mekana Göre Sargı Yeri Şehitliği

Mekana Göre	Açık Alan	Kapalı Alan
Sargı Yeri Şehitliği	✓	

Katılım Şekline Göre: Bu alan mezarlardan ve bir adet anıttan oluştuğu için gelen ziyaretçiler alanı gezip gitmektedir. Bu yüzden aktif rekreasyon alanıdır.

Tablo 3.106. Katılım Şekline Göre Sargı Yeri Şehitliği

Katılım Şekline Göre	Aktif	Pasif
Sargı Yeri Şehitliği	✓	

Amaca Göre: Alana gelen ziyaretçiler anıtı ve mezarlıkları inceleyip, fotoğraf çekilmektedirler. Bu da ziyaretçilerin kültürel ve turistik amaçlarla alana geldiklerini göstermektedir.

Tablo 3.107. Amaca Göre Sargı Yeri Şehitliği

Amaca Göre	Dinlenme	Kültürel	Toplumsal	Sportif	Turistik	Sanatsal
Sargı Yeri Şehitliği		✓			✓	

Milliyete Göre: Sargı Yeri Şehitliği'nde genellikle yerli turist grupları gözlemlenmiştir. Alana yabancı turistlere rastlanmamıştır. Bu yüzden yabancı turistler konusunda kesin bir bilgiye ulaşılmamıştır.

Tablo 3.108. Milliyete Göre Sargı Yeri Şehitliği

Milliyete Göre	Ulusal	Uluslararası
Sargı Yeri Şehitliği	✓	

Yaşa Göre: Şehitlik alanında genç, yetişkin ve çocuk ziyaretçilere rastlanmıştır. Alana ulaşımın sorun olması yan hizmet gibi temel ihtiyaçların karşılanacak bir alanın olmaması buraya gelmeyi üçüncü kuşak bireyler için zor kılmaktadır.

Tablo 3.109. Yaşa Göre Sargı Yeri Şehitliği

Yaşa Göre	Çocuk	Genç	Yetişkin	Üçüncü Kuşak
Sargı Yeri Şehitliği	✓	✓	✓	

Fonksiyona Göre: Alan bir anıt mezar olduğundan ve şehitleri anmak için yapıldığından kültürel bir çekiciliktir. Herhangi bir manzaraya sahip değildir. Çevresi ağaçlık bir alandır. Bu yüzden sadece kültürel ve turistik fonksiyona sahip bir alandır.

Tablo 3.110. Fonksiyona Göre Sargı Yeri Şehitliği

Fonksiyona Göre	Ticari	Estetik	Sosyal	Sağlık	Fiziksel	Sanatsal	Kültürel	Turistik
Sargı Yeri Şehitliği							✓	✓

3.5.1.19. Cape Helles Anıtı (Gözlem Tarihi: 04.08.2018)

Anıt, Seddülbahir'in en uç noktasında Gözcü Baba Tepesi'nde yer almaktadır. Alana ulaşım sadece özel araçla veya dolmuşlarla yapılabilmektedir. Anıtın çevresinde anıt dışında herhangi bir rekreasyon alanı veya oturma yeri bulunmamaktadır. Çanakkale Savaşı zamanı bu alan İngilizler tarafından Helles Burnu olarak adlandırıldığı için anıta Cape Helles Anıtı denmiştir (Mutluay, 2009: 65).

Anıtın üç tarafı alçak duvarlarla kaplıdır. Sadece boğaza bakan tarafında anıtın yanına gidebilmek için açık bir alan bulunmaktadır. Yaklaşık 30 metre yüksekliğinde olan anıt Çanakkale Savaşı'nda burada ölen askerlerin anısına yapılmıştır. Anıtın üzerinde savaşa katılan Avustralyalı ve Yeni Zelandalı birliklerin isimleri İngilizce olarak yer almaktadır. Çevresinde bulunan üç alçak duvar üzerinde ise burada ölen askerlerin isimleri tek tek yer almaktadır.

Resim 3.21. Cape Helles Anıtı

Mekana Göre: Cape Helles Anıtı küçük bir alanda yer almaktadır. Anıtın bulunduğu tepeden anıttan başka bir alan bulunmaktadır. Cape Helles Anıtı’da üstü açık bir alanda bulunduğundan açık alan rekreasyon türüne girmektedir.

Tablo 3.111. Mekana Göre Cape Helles Anıtı

Mekana Göre	Açık Alan	Kapalı Alan
Cape Helles Anıtı	✓	

Katılım Şekline Göre: Alana gelen yerli ve yabancı ziyaretçiler anıtın fotoğrafını çekmekte ve incelemektedir. Bu yüzden anıt diğer şehit anıtları gibi aktif rekreasyon alanına girmektedir.

Tablo 3.112. Katılım Şekline Göre Cape Helles Anıtı

Katılım Şekline Göre	Aktif	Pasif
Cape Helles Anıtı	✓	

Amaca Göre: Anıt özellikle Anzaklar için manevi bir önem taşımaktadır. Bu yüzden alana geldiklerinde üzgün ve saygılı bir yüz ifadesiyle anıtı inceleyip gitmektedirler. Gelen yerli turistlerde aynı şekilde anıtı inceleyip gitmektedirler. Bu yüzden anıta gelmelerinin asıl amaçlarının kültürel ve turistik olduğu görülmektedir.

Tablo 3.113. Amaca Göre Cape Helles Anıtı

Amaca Göre	Dinlenme	Kültürel	Toplumsal	Sportif	Turistik	Sanatsal
Cape Helles Anıtı		✓			✓	

Milliyete Göre: Cape Helles Anıtı daha çok İngilizler için bir anlam ifade ettiğinden dolayı alanda genelde yabancı turistlere rastlanmıştır. Bunun dışında turlarla veya dolmuşlarla gelen yerli ziyaretçilerde alanda oldukça fazla bulunmaktadır.

Tablo 3.114. Milliyete Göre Cape Helles Anıtı

Milliyete Göre	Ulusal	Uluslararası
Cape Helles Anıtı	✓	✓

Yaşa Göre: Anıtta daha çok yabancı yetişkinlere ve gençlere rastlanmıştır. Yerli turistlerde ise yetişkinlerle gelen çocuklara da rastlanmıştır. Yine yabancı turistler içerisinde üçüncü kuşak turistlere de az da olsa rastlanmıştır.

Tablo 3.115. Yaşa Göre Cape Helles Anıtı

Yaşa Göre	Çocuk	Genç	Yetişkin	Üçüncü Kuşak
Cape Helles Anıtı	✓	✓	✓	✓

Fonksiyona Göre: Cape Helles bir anıt mezar olduğundan dolayı ilk fonksiyonu kültürel bir değere sahip olmasıdır. Özellikle yabancılar için oldukça büyük bir önem taşımaktadır. Hatta Anzak günleri zamanı burada çeşitli anma törenleri düzenlenebilmektedir. Bunun dışında yine gerek ulusal gerekse uluslararası ziyaretçi çeken bir alan olduğundan turistik fonksiyona da sahip bir alandır.

Tablo 3.116. Fonksiyona Göre Cape Helles Anıtı

Fonksiyona Göre	Ticari	Estetik	Sosyal	Sağlık	Fiziksel	Sanatsal	Kültürel	Turistik
Cape Helles Anıtı							✓	✓

3.5.1.20. Yahya Çavuş Şehitliği ve Ertuğrul Tabyası (Gözlem Tarihi: 04.08.2018)

Yahya Çavuş Şehitliği ve Ertuğrul Tabyası Süddülbahir Köyü'nde yan yana bir şekilde birbirleri ile yürüyüş mesafesinde yer almaktadırlar. Alana gitmek Çanakkale'deki birçok yer gibi özel araçla veya Kilitbahir'den kalkan dolmuşlarla mümkündür. Yahya Çavuş Şehitliği, Ertuğrul Tabyası'nda şehit olan askerler anısına yapılmış bir anıt mezar

olma özelliği taşımaktadır. Anıt, beyaz alçak bir duvar olarak tasarlanmıştır. Tam ortasında bir adet Türk bayrağı ve üzerinde de 26. Alay ve Yahya Çavuş Şehitliği yazısı yer almaktadır. Anıtın geri kalan kısımlarında ise Ertuğrul Tabyası'ndan ölen şehitlerin isimleri yer almaktadır. Anıtın ön kısmında yine ölen diğer şehitlerin anısına sembolik mezar taşları yer almaktadır. Mezar taşlarının üzerinde askerlerin isimleri, yaşları ve memleketleri yazmaktadır. Anıtın güney yönünde bir adet heykel de yer almaktadır. Bu heykelin ön kısmında ise İstiklal Marşımızdan şu kıtalar yer almaktadır;

Kim bu cennet vatan uğruna olmaz ki feda?

Şüheda fışkıracak toprağı sıksan, şüheda!

Canı, canan'ı, bütün varımı alsında huda,

Etmesin tek vatanımdan beni dünyada cüda.

Anıtın kuzey yönünde yine ise askerilerin minnet ve şükranla anıldığına dair şu sözler yer almaktadır;

“Vatan ve bayrağı için şehit olan bu kahraman askerleri minnet ve şükranla anıyorum. Seve seve canlarınızı kutsal vatan topraklarında rahat uyuyunuz. Aziz ruhunuz şad olsun...”

Ertuğrul tabyası ise hemen Yahya Çavuş Şehitliğine gidilen yolda yer almaktadır. Diğer tabyalara göre küçük bir alana sahiptir. Tabya ile şehitlik arasında Çanakkale Savaşı'ndan kalmış Türk siperlerine rastlanabilmektedir. Tabyada 3 adet bonet yer almaktadır. Bunun dışında alanda birkaç adet Çanakkale Savaşından kalma savaş aleti ve bir adet Ertuğrul Tabyası maketi bulunmaktadır.

Şehitliğin ve tabyanın yakınında hediyeli eşya satan birkaç adet dükkan ve boş bir güvenlik kulübesinden başka herhangi bir alan bulunmamaktadır. Alanda oturmak için sadece iki tane bank yer almaktadır.

Resim 3.22. Yahya Çavuş Şehitliği ve Ertuğrul Tabyası

Mekana Göre: Şehitliğin ve anıtın olduğu alan dört tarafı da açık bir alana sahiptir. Bu yüzden açık bir rekreasyon alanıdır.

Tablo 3.117. Mekana Göre Yahya Çavuş Şehitliği

Mekana Göre	Açık Alan	Kapalı Alan
Yahya Çavuş Şehitliği	✓	

Ertuğrul Tabyası da açık bir alana sahiptir. Ancak her ne kadar gözlem zamanı bonetlerin kapalı olmasından dolayı iç kısımları gezilememiş olsa da rehberin verdiği bilgiye göre savaş eserlerinin sergilendiği alan bazı zamanlar açık olabilmektedir. Bu yüzden Ertuğrul Tabyası kapalı alan özelliği de göstermektedir.

Tablo 3.118. Mekana Göre Ertuğrul Tabyası

Mekana Göre	Açık Alan	Kapalı Alan
Ertuğrul Tabyası	✓	✓

Katılım Şekline Göre: Her iki alana da gezmek, fotoğraf çekilmek ve şehitleri anmak amacıyla gidilmektedir. Buraya gelen ziyaretçiler herhangi bir pasif eylem amacıyla gelmemektedir. Bu yüzden Yahya Çavuş Şehitliği ve Ertuğrul Tabyası aktif rekreasyon alanlarından biri olarak gözlemlenmiştir.

Tablo 3.119. Katılım Şekline Göre Yahya Çavuş Şehitliği ve Ertuğrul Tabyası

Katılım Şekline Göre	Aktif	Pasif
Şehitlik ve Tabya	✓	

Amaca Göre: Yahya Çavuş Şehitliği'ne ve Ertuğrul Tabyası'na gelen ziyaretçilerin alandaki bilgilendirme yazılarını okuduğu ve fotoğraf çekildiği gözlemlenmiştir. Bu da ziyaretçilerin turistik amaçlarla alana geldiğini göstermektedir. Alanın bir şehitlik ve tabya olduğunu bilerek gelip ziyaret etmeleri ve alan hakkında bilgi edinmek istemeleri ise kültürel amaçla da alana geldiklerini göstermektedir.

Tablo 3.120. Amaca Göre Yahya Çavuş Şehitliği ve Ertuğrul Tabyası

Amaca Göre	Dinlenme	Kültürel	Toplumsal	Sportif	Turistik	Sanatsal
Şehitlik ve Tabya		✓			✓	

Milliyete Göre: Alanda sadece yerli turistlere rastlanmıştır. Zaten Türk askerlerinin şehit olduğu bir alan olduğu için daha çok Türkler için manevi değer taşıyan alanlardır.

Tablo 3.121. Milliyete Göre Yahya Çavuş Şehitliği ve Ertuğrul Tabyası

Milliyete Göre	Ulusal	Uluslararası
Şehitlik ve Tabya	✓	

Yaşa Göre: Alanda çocuklarıyla gelen yetişkin bireylere, sırt çantası ile tek başına veya arkadaşları ile gelen genç bireylere rastlanmıştır.

Tablo 3.122. Yaşa Göre Yahya Çavuş Şehitliği ve Ertuğrul Tabyası

Yaşa Göre	Çocuk	Genç	Yetişkin	Üçüncü Kuşak
Şehitlik ve Tabya	✓	✓	✓	

Fonksiyona Göre: Alan diğer tüm şehitlikler ve tabyalar gibi Çanakkale Savaşı dolayısıyla kültürel çekiciliğe sahip bir alandır. Bunun dışında alana çokça yerli turistin gelmesi ve turlar düzenlenmesi tabyanın ve şehitliğin turistik fonksiyona sahip olduğunu göstermektedir. Ayrıca taşıdığı manevi değer dolayısı ile tam anlamıyla bir kültürel çekicilik olduğu da rahatlıkla söylenebilir.

Tablo 3.123. Fonksiyona Göre Yahya Çavuş Şehitliği ve Ertuğrul Tabyası

Fonksiyona Göre	Ticari	Estetik	Sosyal	Sağlık	Fiziksel	Sanatsal	Kültürel	Turistik
Şehitlik ve Tabya							✓	✓

3.5.1.21. Troya Antik Kenti ve Truva Atı (Gözlem Tarihi: 15.07. 2018)

Troya Antik Kenti, Çanakkale Merkez’de yer alan Tevfikiye Köyü içerisinde bulunmaktadır. Tarih içerisinde sahip olduğu uluslararası rol Troya Antik Kenti’nin UNESCO Dünya Mirası listesinde yer almasını sağlamıştır (Tombul, 2015: 114). Troya Antik Kenti ilk olarak Heinrich Schlieamann tarafından kazılmaya başlanmıştır. Bazı parçaları ne yazık ki zamanında yapılan yasa dışı kazılar yüzünden yurt dışına kaçırılmıştır. Günümüzde bu antik kentin kazıları hala devam etmektedir. Tarihi parçaların olduğu kazılmış alanlara inmek çekilen ipler yardımıyla yasaklanmıştır. Sadece belirlenen rotalar doğrultusunda ve patika takip edilerek alanlar gezilebilmektedir. Bu antik kent toplamda 9 katmandan oluşmaktadır. Her bir katmanda konutlar, sur kalıntıları, ibadethane yerleri, kerpiç evler ve Athena Tapınağı gibi kentin gerek sıradan gerek özel çok farklı yapılarına rastlanabilmektedir. Ayrıca kentin kazı alanlarına daha gelmeden müze giriş kısmında efsanelerde adı geçen Truva Atı’nın orijinalini görmek mümkündür. Atın iç kısmı toplamda iki kattan oluşmaktadır ve içerisinde atın kendi tasarımıyla kaynaklı oturma yerleri bulunmaktadır. Atın bu iç kısmına dik bir merdiven yardımıyla rahatça çıkılabilmektedir. Ayrıca atın hemen sağ tarafında gelen ziyaretçilerin gladyatör ve Helen kıyafetleri giyerek fotoğraf çektirebilecekleri ufak bir alan da yer almaktadır. Müze kartı olmayan ziyaretçiler alana belli bir ücret karşılığında girebilmektedir.

Troya Antik Kenti’ne şehir içi ulaşım sadece kara yoluyla sağlanabilmektedir. Bölgeye kara yolu ile giderken yol üzerinde bolca yeşillik ve ağaç görmek mümkündür. Bölgeye özel araçla veya merkezden kalkan minibüslerle gidilebilmektedir. Bölgenin yakınlarında konaklanabilecek herhangi bir yere rastlanmamıştır. Sadece alanın içerisinde giriş kısmında çay ve kahve içilebilecek bir alan ve Troya Antik Kenti’ni simgeleyen hediyelik eşyaların satıldığı bir adet hediyelik eşya dükkanı bulunmaktadır.

Resim 3.23. Troya Antik Kenti

Resim 3.24. Truva Atı

Mekana Göre: Troya Antik Kenti, çevresinde yer alan patikalar yardımıyla gezilebilen bir alandır. Kazı alanlarının veya tarihi binaların içerisine girmek yasaktır. Bu yüzden Truva Antik Kenti açık bir alandan meydana gelmektedir.

Tablo 3.124. Mekana Göre Troya Antik Kenti

Mekana Göre	Açık Alan	Kapalı Alan
Troya Antik Kenti	✓	

Truva Atı ise içerisi gezilebilen bir yapı olma özelliği taşımaktadır. Zaten atı görmeye gelen ziyaretçilerin çoğunluğunun atın içine girip gezdiği gözlemlenmiştir. Bu yüzden kapalı bir rekreasyon alanı olarak ele alınmaktadır.

Tablo 3.125. Mekana Göre Truva Atı

Mekana Göre	Açık Alan	Kapalı Alan
Truva Atı		✓

Katılım Şekline Göre: Troya Antik Kenti'ni ve Truva Atı'nı ziyaretçilerin daha çok gezmek ve bu efsanevi atı ve tarihi kenti görmek için geldikleri gözlemlenmiştir. Bu tür alanların turistik niyetlerle gezilmesi ise aktif rekreasyon türüne girmektedir. Çünkü ziyaretçiler sürekli bir hareket halindedirler.

Tablo 3.126. Katılım Şekline Göre Troya Antik Kenti ve Truva Atı

Katılım Şekline Göre	Aktif	Pasif
Antik Kent ve Truva Atı	✓	

Amaca Göre: Bu antik kenti ve atı görmeye gelen ziyaretçilerin alanı efsanelerden ve çeşitli tarih kitaplarından duydukları varsayılırsa alanı ziyaret etmelerindeki asıl amacın kültürel bir faaliyet olduğu söylenebilir. Yine alana gelip bilgilendirme yazılarını okumaları, alanın fotoğraflarını çekmeleri hatta kostümler giyip kendi fotoğraflarını çektipleri turistik niyet taşıdıklarının bir başka göstergesi olarak sayılabilir.

Tablo 3.127. Amaca Göre Troya Antik Kenti ve Truva Atı

Amaca Göre	Dinlenme	Kültürel	Toplumsal	Sportif	Turistik	Sanatsal
Antik Kent ve Truva Atı		✓			✓	

Milliyete Göre: Alanda yerli ve yabancı birçok ziyaretçiye rastlanmıştır. Bunun en büyük sebebi Truva efsanesinin uluslararası bir değer taşımasıdır. Alana gelen bireysel ziyaretçilerin yanında yabancı üniversite öğrencilerinin öğretmenleri ile birlikte alanı gezip inceledikleri ve alan hakkında bilgi alışverişinde bulundukları da ayrıca gözlemlenmiştir. Bu da alanın ne kadar büyük bir kültürel öneme sahip olduğunun en büyük göstergesi sayılabilir.

Tablo 3.128. Milliyete Göre Troya Antik Kenti ve Truva Atı

Milliyete Göre	Ulusal	Uluslararası
Antik Kent ve Truva Atı	✓	✓

Yaşa Göre: Alanı ziyaret eden yerli ziyaretçileri daha çok yetişkinlerle gelen çocukların ve gençlerin ve üniversite öğrencilerinin oluşturduğu görülmüştür. Yabancı ziyaretçiler de ise durumun biraz daha farklı olduğu gözlemlenmiştir. Daha çok genç, yetişkin ve hatta üçüncü kuşak turistlerin yabancılar arasında daha çok olduğu gözlemlenmiştir.

Tablo 3.129. Yaşa Göre Troya Antik Kenti ve Truva Atı

Yaşa Göre	Çocuk	Genç	Yetişkin	Üçüncü Kuşak
Antik Kent ve Truva Atı	✓	✓	✓	✓

Fonksiyona Göre: Sahip olduğu dünyaca ünlü antik kenti ve efsanelere konu olmuş atı ile Troya ulusal çapta bir kültürel çekiciliktir. Bir açık hava müzesi görevi gören bu antik kent çok farklı ülkelerden turistleri çekebilmektedir. Troya Antik Kenti'nin her yeri kentin farklı alanlarını göstermektedir. Bu yüzden her yerin kültürel önemi birbirinden farklıdır. Ayrıca Truva Atı'nda gerek efsanelerdeki yeri ile gerek tasarımı ile oldukça önemli bir kültürel çekicilik olduğunu sürekli ziyaretçi çekerek göstermektedir. Bu iki alanda uluslararası anlamda sahip oldukları bu fonksiyonlarla hem kültürel hem turistik açıdan Çanakkale'de yer alan rekreasyon alanlarının başını çekmektedir.

Tablo 3.130. Fonksiyona Göre Troya Antik Kenti ve Truva Atı

Fonksiyona Göre	Ticari	Estetik	Sosyal	Sağlık	Fiziksel	Sanatsal	Kültürel	Turistik
Antik Kent ve Truva Atı							✓	✓

3.5.1.22. Assos Antik Kenti (Gözlem Tarihi: 21.06.2018)

Assos Antik Kenti, yapılan kazılar sonucu Troya Antik Kenti gibi gün yüzüne çıkarılmış bir başka kenttir. Assos Antik Kenti, Çanakkale'nin Aycacık ilçesindeki Behramkale Köyü'nde yer almaktadır. Kent, eskiden aktif ama artık sönmüş eski bir volkanik tepe üzerinde bulunmaktadır. Kent Athena Tapınağı, sur duvarları, amfi tiyatro, akropol, agora, meclis binası ve nekropol gibi farklı tarihi alanlardan oluşmaktadır. Alanın

ilk kazıları J.T. Clarke ve F.H. Bacon tarafından 1881 yılında yapılmıştır. Yapılan kazılar sonucu ortaya çıkan kentteki parçaların bir kısmı yurtdışına çıkarılmış bir kısmı ise ülkemizde kalmıştır (Tombul, 2015: 130). Kentin bazı kesimlerinde kazılar hala devam etmektedir. Tarih ve kültür meraklısı turistler tarafından Çanakkale’de tercih edilebilecek ilk yerlerden biridir. Geçmişten bugüne iyi bir şekilde korunabilmişlerdir. Assos Antik Kenti, denizi ve doğayı gören özel bir manzaraya sahiptir. Burası da Troya Antik Kenti gibi bir müze sayıldığından Assos Antik Kenti’ne giriş ücretlidir.

Alana gidiş kara yolu ile sağlanabilmektedir. Antik kent tepede olduğundan yakınına araç park etmek mümkün değildir. Çünkü kente çıkmak için uzun bir yokuş tırmanmak gerekmektedir. Buraların tarihi yerler olmasından dolayı ve kentin köy içersinde yer almasından dolayı çevresinde çok fazla bir konaklama imkanı bulunmamaktadır. Antik kentin dışında köyde oturulabilecek ve bir şeyler yenebilecek çay bahçesi tarzında yeme-içme yerleri bulunmaktadır. Yine köyün içinde antik kente gidilen yokuş üzerinde magnetler, eşarplar ve Assos yazılı çeşitli hediyelikler satan ufak tefek tezgahlar bolca bulunmaktadır.

Resim 3.25. Assos Antik Kenti

Mekana Göre: Assos Antik Kenti’nin çoğu alanı zaman içinde hasar gördüğü için alanların hepsi üstü açık yerlerdir. Bu yüzden antik kent açık rekreasyon alanı olarak ele alınmaktadır.

Tablo 3.131. Mekana Göre Assos Antik Kenti

Mekana Göre	Açık Alan	Kapalı Alan
Assos Antik Kenti	✓	

Katılım Şekline Göre: Alana gelen ziyaretçiler sürekli bir hareketlilik içinde alanın her yerini gezmeye ve fotoğraflamaya çalışmaktadırlar. Bu yüzden Assos Antik Kenti’de Troya Antik Kenti gibi turistik bir gezi amacı taşıdığından aktif rekreasyon alanı olarak geçmektedir.

Tablo 3.132. Katılım Şekline Göre Troya Antik Kenti ve Truva Atı

Katılım Şekline Göre	Aktif	Pasif
Assos Antik Kenti	✓	

Amaca Göre: Assos Antik Kenti’ne gelen ziyaretçilerin manzaraya karşı ve tarihi eserlerle fotoğraf çektikleri gözlemlenmiştir. Bu onların turistik bir niyetle alanı ziyaret ettiklerini göstermektedir. Ayrıca kent ile ilgili bilgilendirme yazıları okuyan ve telefonda internet aracılığı ile kentle ilgili bilgi edinmeye çalışan insanlara rastlanmıştır. Bu da sadece turistik değil kültürel bir amaçla da geldiklerini göstermektedir.

Tablo 3.133. Amaca Göre Assos Antik Kenti

Amaca Göre	Dinlenme	Kültürel	Toplumsal	Sportif	Turistik	Sanatsal
Assos Antik Kenti		✓			✓	

Milliyete Göre: Gözlem zamanı Assos Antik Kenti’nde daha çok yerli turistlere rastlanmıştır. Bunun dışında grup halinde gelen yabancı turist kabilelerine de bir iki defa denk gelinmiştir.

Tablo 3.134. Milliyete Göre Assos Antik Kenti

Milliyete Göre	Ulusal	Uluslararası
Assos Antik Kenti	✓	✓

Yaşa Göre: Alanda genellikle genç ve yetişkin yerli ve yabancı ziyaretçilere rastlanmıştır. Assos Antik Kenti’nde Çanakkale’deki diğer alanlara göre çocuk sayısının oldukça az olduğu gözlenmiştir. Üçüncü kuşak turistlere ise daha çok yabancı turist kabilelerinde rastlanmıştır.

Tablo 3.135. Yaşa Göre Assos Antik Kenti

Yaşa Göre	Çocuk	Genç	Yetişkin	Üçüncü Kuşak
Assos Antik Kenti	✓	✓	✓	✓

Fonksiyona Göre: Assos Antik Kenti, yapılan kazılar sonucu gün yüzüne çıkartılmış eşsiz tarihi parçalara sahiptir. Gerek antik kent gerekse tiyatro geçmişten günümüze gelebilmeyi başarmıştır. Troya Antik Kenti gibi bir açık hava müzesi olan Assos Antik Kenti tarihi dokusuyla tam bir kültürel çekiciliktir. Bu yüzden sahip olduğu asıl fonksiyon kültürel olsa da uluslararası bir şekilde ziyaret edilmesiyle turistik fonksiyonun da oldukça önemli olduğu görülmektedir.

Tablo 3.136. Fonksiyona Göre Assos Antik Kenti

Fonksiyona Göre	Ticari	Estetik	Sosyal	Sağlık	Fiziksel	Sanatsal	Kültürel	Turistik
Assos Antik Kenti							✓	✓

3.5.1.23. Zeus Altarı (Gözlem Tarihi: 21.06.2018)

Zeus Altarı, Ayvacık Küçükuyu'da yer almaktadır. Zamanında bu alan ürünlerin bereketli olmasını sağlamak ve belayı uzak tutmak için Zeus'a adak vermek amacıyla kullanılmaktaydı. Ayrıca Zeus ile Hera aşkının da ilk olarak burada başladığı rivayet edilmektedir. Zeus Altarı'nın giriş kısmında hemen sağ tarafta efsaneyle ilgili kısa bilgilendirici bir yazı bulunmaktadır. Altarın tepe kısmına uzunca bir yol yürünerek çıkılabilmektedir. Çıkılan yol genel olarak çok düzgün bir yol olmadığından dolayı çıkılırken sorun yaratabilmektedir. Altarın daha tepe kısmına varmadan yolun sağ ve sol kısımlarında oldukça çok ağaç görülebilmektedir. Bu ağaçlardan bazıları ziyaretçiler tarafından mendil ve çeşitli çaputlar bağlanarak dilek ağacı olarak kullanılmaktadır. Zeus Altarı'nın sunak alanına girmeden hemen önce ise su sarnıcını da görmek mümkün ancak hasarlı merdivenlerinden dolayı sadece uzaktan bakılabilmektedir. Altarın bütün boğazı ve Edremit'i görebilen eşsiz bir manzarası bulunmaktadır. Alanın sunak kısmında ayaklarını sarkıtmış şarap içen veya oturup dinlenen birçok ziyaretçiye rastlanabilmektedir.

Zeus Altarı Küçükuyu'da küçük bir köy olan Adatepe Köyü sınırları içerisinde yer aldığından dolayı alana ulaşım özel araçlarla mümkündür. Çevresinde bakkal ve tuvalet dışında yan hizmet sağlayan bir yer bulunmamaktadır.

Resim 3.26. Zeus Altarı

Mekana Göre: Zeus Altarı sadece bir adet sunak ve sarnıçtan oluşan bir alan olduğundan dolayı kapalı herhangi bir kısmı bulunmamaktadır. Bu yüzden tamamen bir açık rekreasyon alanıdır.

Tablo 3.137. Mekana Göre Zeus Altarı

Mekana Göre	Açık Alan	Kapalı Alan
Zeus Altarı	✓	

Katılım Şekline Göre: Altar ziyaretçiler tarafından gezi amaçlı gelinen bir alandır. Bunun en önemli kanıtı uzunca bir yol çıkıp fotoğraf çekilen turistlerdir. Alanda herhangi bir oturma alanı bulunmamaktadır.

Tablo 3.138. Katılım Şekline Göre Zeus Altarı

Katılım Şekline Göre	Aktif	Pasif
Zeus Altarı	✓	

Amaca Göre: Zeus Altarı efsaneler aracılığı ile tanınan bir alandır. Gelen ziyaretçiler alana geldiklerinde daha çok manzarayı izleyerek fotoğraf çekilmektedirler. Bu yüzden alanın kültürel ve turistik amaçla ziyaret edildiği varsayılabilir.

Tablo 3.139. Amaca Göre Zeus Altarı

Amaca Göre	Dinlenme	Kültürel	Toplumsal	Sportif	Turistik	Sanatsal
Zeus Altarı		✓			✓	

Milliyete Göre: Alanda genel olarak yerel ziyaretçilere rastlanmaktadır. Ancak İngilizce konuşan turistlere de alanda rastlanmıştır. Zaten Zeus Altarı'nın adı geçtiği efsane uluslararası bir efsanedir. Bu yüzden alan hem ulusal hem uluslararası anlamda turist çeken ve ün yapmış bir alan olarak ele alınabilir.

Tablo 3.140. Milliyete Göre Zeus Altarı

Milliyete Göre	Ulusal	Uluslararası
Zeus Altarı	✓	✓

Yaşa Göre: Altarda genellikle lise ve üniversite çağlarındaki gençlere ve yetişkinlere rastlanmıştır. Üçüncü kuşak ziyaretçiler için çok uygun bir yapıya sahip olmadığından alanda da rastlanamamıştır. Yine alanda çocuk ziyaretçiler de gözlenmemiştir.

Tablo 3.141. Yaşa Göre Zeus Altarı

Yaşa Göre	Çocuk	Genç	Yetişkin	Üçüncü Kuşak
Zeus Altarı	✓	✓	✓	

Fonksiyona Göre: Zeus Altarı, ün yaptığı mitolojik efsane nedeniyle ulusal ve uluslararası anlamda kültürel değer taşıyan bir alan olarak geçmektedir. Yine bu özelliğinden dolayı ulaşım zorluğuna rağmen alanın oldukça kalabalık olduğu ve sürekli bir ziyaretçi akını yaşadığı gözlemlenmiştir. Bu da alanın kültürel ve turistik fonksiyonlara sahip olduğunu göstermektedir.

Tablo 3.142. Fonksiyona Göre Zeus Altarı

Fonksiyona Göre	Ticari	Estetik	Sosyal	Sağlık	Fiziksel	Sanatsal	Kültürel	Turistik
Zeus Altarı							✓	✓

3.5.1.24. Bozcaada Merkez (Gözlem Tarihi: 02.07.2018)

Bozcaada, Çanakkale'ye bağlı turistik bir adadır. Adaya gidildiğinde birçok yerde ve hediyelik eşyada Tenedos yazısını görmek mümkündür. Tenedos Bozcaada'nın Antik Çağ'daki eski adıdır. Adanın sokakları ada ruhunu yansıtacak şekilde küçük ve dokusu bozulmamış evlerden oluşmaktadır. Adaya vapurdan inildiğinde ilk görülen şey Bozcaada Kalesidir. Kalenin bulunduğu alan ufak bir ücret karşılığında gezilebilmektedir. Ada kendine ait Bozcaada şaraplarıyla ünlüdür. Kendi şarabını yapan birçok yerel şarapçı

bulmak mümkündür. Buralarda belli bir ücret karşılığında şarap tadımları da yapılabilmektedir. Hatta izin alındığı takdirde şarap mahzenleri gezilebilmektedir. Adanın en kalabalık kafesi Çiçek Pastanesi'dir. Zaten adaya feribottan iner inmez burayı hemen görmek mümkün ve genelde oldukça kalabalık olmaktadır. Pastanenin kendine özgü Tenedos Kurabiyesi, Damak Çatlatan ve Hacı Tahir Lokumu gibi kurabiyeleri adada oldukça ünlüdür. Zaten pastanenin kalabalık olmasının en büyük nedeninin bu özel tatlar olduğu söylenebilir. Çiçek Pastanesi dışında adada ada ekmeği satan birçok fırında bulunmaktadır. Adanın merkez kısmındaki ara sokakta sıralanmış adanın ünlü domates reçelini satan köylüler görmek mümkündür. Batı Burnu denilen en uç noktada ise rüzgar gülleri ve Polante Feneri bulunmaktadır. Bozcaada'nın merkezinden buraya ücret karşılığı giden dolmuşlar bulunmaktadır. Daha çok bu kısım turistler tarafından gün batımını izlemek için gidilen bir yerdir. Yine Bozcaada'nın ünlü plajları Ayazma Plajı'na ve Habbele Koyu'na gitmek içinde aynı yerden dolmuşlara binilebilmektedir.

Resim 3.27. Bozcaada Merkez

Mekana Göre: Bozcaada'nın merkezi açık ve kapalı birçok rekreasyon alanından oluşmaktadır. Adaya gelen ziyaretçilerden kimisi adanın sahil kısımlarında otururken kimisi pastane ve kafe gibi çeşitli yeme-içme yerlerinde oturarak vakit geçirebilmektedir. Bu yüzden adanın merkezi açık veya kapalı her çeşit zaman değerlendirme alanları sunabilmektedir.

Tablo 3.143. Mekana Göre Bozcaada Merkez

Mekana Göre	Açık Alan	Kapalı Alan
Bozcaada Merkez	✓	✓

Katılım Şekline Göre: Bozcaada Merkez’de bir kafede oturarak gelincik şerbeti içen ya da adada yer alan Bozcaada Kalesi, Ayazma Koyu, Polante Feneri, Bozcaada Müzesi, Rum Kilisesi ve Akvaryum Koyu gibi çeşitli alanlara gitmek için adres soran ya da dolmuş bekleyen birçok ziyaretçiye rastlamak mümkündür. Bu yüzden adanın merkezi hem Bozcaada Müzesi ve Bozcaada Kalesi gibi alanlardan dolayı hem de sahip olduğu kafeler ve balık restoranları dolayısıyla aktif ve pasif rekreasyonun ikisini de barındırabilen bir alandır.

Tablo 3.144. Katılım Şekline Göre Bozcaada Merkez

Katılım Şekline Göre	Aktif	Pasif
Bozcaada Merkez	✓	✓

Amaca Göre: Adanın merkezinin çok çeşitli amaçlarla kullanıldığı gözlenmiştir. Bozcaada’nın yerel halkı tarafından alanın daha çok oturma alanlarında veya çay bahçelerinde oturarak dinlenme ve sosyalleşme amacıyla kullanıldığı turistlerin ise sürekli bir hareket halinde olmasından dolayı adanın çeşitli yerlerine yolculuk etmek, koylarına gidip denize girmek ve tarihi yerlerini gezmek gibi daha kültürel ve turistik amaçlarla tercih ettikleri gözlemlenmiştir.

Tablo 3.145. Amaca Göre Bozcaada Merkez

Amaca Göre	Dinlenme	Kültürel	Toplumsal	Sportif	Turistik	Sanatsal
Bozcaada Merkez	✓	✓	✓		✓	

Milliyete Göre: Adada daha çok Türkiye’nin farklı yerlerinden gelen araçlar ve ziyaretçiler göze çarpmaktadır. Ancak bunun dışında özellikle turizm sezonunda gerek Avrupalı gerek Asyalı yabancı turistlere de ada da rastlanmıştır.

Tablo 3.146. Milliyete Göre Bozcaada Merkez

Milliyete Göre	Ulusal	Uluslararası
Bozcaada Merkez	✓	✓

Yaşa Göre: Bozcaada Merkez’de her yaştan bireylere rastlanabilmektedir. Yerel halkın ve turistlerin rekreasyonel açıdan adayı kullanma şekilleri değişiklik gösterse de alanda yerli veya yabancı çocuk, genç, yetişkin ve üçüncü kuşak bireylere rahatlıkla rastlanabilmektedir.

Tablo 3.147. Yaşa Göre Bozcaada Merkez

Yaşa Göre	Çocuk	Genç	Yetişkin	Üçüncü Kuşak
Bozcaada Merkez	✓	✓	✓	✓

Fonksiyona Göre: Bozcaada bir ada olduğundan ve turistlerin genellikle bu ada dokusunu görmek için adaya geldiğinden dolayı adanın doğal ve kültürel çekicilik fonksiyonlarına sahip olduğu rahatça söylenebilmektedir. Ayrıca yerli halk tarafından gezintiler ve zaman geçirmek için kullanılan bir alan olduğundan dolayı sosyal fonksiyona sahip bir alan olduğu da gözlemlenmiştir.

Tablo 3.148. Fonksiyona Göre Bozcaada Merkez

Fonksiyona Göre	Ticari	Estetik	Sosyal	Sağlık	Fiziksel	Sanatsal	Kültürel	Turistik
Bozcaada Merkez			✓				✓	✓

3.5.1.25. Polente Feneri ve Rüzgar Gülleri (Gözlem Tarihi: 02.07.2018)

Polente Feneri ve rüzgar gülleri Bozcaada’nın batı burnunun en uç noktasında yer almaktadır. Bu uç noktada bir adet deniz feneri ve 17 adet rüzgar gülü bulunmaktadır. Alana gidebilmek için Bozcaada iskelesinin ön tarafında bekleyen dolmuşlara binmek gerekmektedir. Bu dolmuşlar cüzi bir ücret karşılığında yol üzerindeki diğer alanlarda da 5-10 dakika arasında duraklayarak rüzgar güllerinin olduğu alana ziyaretçileri götürmektedir. Bu minibüsler yaklaşık olarak gün batımından bir saat önce iskelenin oradan yola çıkmaktadır. Bunun asıl nedeni de ziyaretçilerin fenerin ve rüzgar güllerinin olduğu alanı daha çok gün batımı izlemek için tercih etmeleridir. Batı burnuna varıldığında minibüsler de özel araçlar da genelde belli bir noktada durmak zorunda kalmaktadır. Bu yüzden fenerin ve rüzgar güllerinin olduğu alana uzunca bir yürüyüş yapmak gerekmektedir. Yürüyüş yolunun sağ tarafında beyaz ve uzunca bir direkten ve üç tane pervaneden oluşan 17 adet rüzgar gülünü sırayla dizili olarak görmek mümkündür. Sol taraf ise sadece denizi gören uçurumdan oluşmaktadır. Rüzgar güllerini geçtikten sonra ise en uç noktada Polente Feneri görülebilmektedir. Fener beyaz renkte sıradan bir deniz

feneri görünümünde bir yapıdır. Ancak fenerin içine girmek yasaktır. Alanda daha çok uçuşun kenar kısımlarında Bozcaada'nın meşhur şaraplarından içen ziyaretçilere rastlanmaktadır.

Resim 3.28. Rüzgar Gülleri

Mekana Göre: Zaten Polente Feneri'nin ve rüzgar güllerinin bulunduğu alan Bozcaada'nın batı ucunu oluşturduğundan dolayı alan tamamen denizi gören ve bolca rüzgarın estiği açık bir alandan meydana gelmektedir.

Tablo 3.149. Mekana Göre Polente Feneri ve Rüzgar Gülleri

Mekana Göre	Açık Alan	Kapalı Alan
Fener ve Rüzgar Gülleri	✓	

Katılım Şekline Göre: Alana giden ziyaretçilerin daha çok alanı gezdikten sonra uçuşun kenarında uygun yerler bulup yanlarında getirdikleri şarap ve peynirleri tükettikleri görülmüştür. Bu da alanın, ziyaret edilip gezildiğinden dolayı aktif ama aynı zamanda oturup manzarayı seyrettikleri içinde pasif özelliğe sahip olduğunu göstermektedir.

Tablo 3.150. Katılım Şekline Göre Polente Feneri ve Rüzgar Gülleri

Katılım Şekline Göre	Aktif	Pasif
Fener ve Rüzgar Gülleri	✓	✓

Amaca Göre: Polente Feneri'ni ve rüzgar güllerini görmeye gelen ziyaretçilerin alanda dinlenip gün batımını seyretmek amacıyla geldikleri gözlemlenmiştir. Sürekli alana

gelen bir ziyaretçi akının olması ve gelen ziyaretçilerin alandaki fenerin ve rüzgar güllerinin fotoğrafını çekmesi ise turistik amaçlar da taşıdıklarını göstermektedir.

Tablo 3.151. Amaca Göre Polente Feneri ve Rüzgar Gülleri

Amaca Göre	Dinlenme	Kültürel	Toplumsal	Sportif	Turistik	Sanatsal
Fener ve Rüzgar Gülleri	✓				✓	

Milliyete Göre: Alanda sadece yerel ziyaretçilere rastlanmıştır. Yabancı ziyaretçiler alanda gözlenmemiştir.

Tablo 3.152. Milliyete Göre Polente Feneri ve Rüzgar Gülleri

Milliyete Göre	Ulusal	Uluslararası
Fener ve Rüzgar Gülleri	✓	

Yaşa Göre: Alana ulaştıktan sonra uzun bir yürüyüş gerektiği göz önüne alınırsa alanda daha çok genç ve yetişkin bireylere rastlanmıştır. Çocuk ve üçüncü kuşak bireyler için uygun olmadığı alanda hiç gözlenmemiş olmalarında da bellidir.

Tablo 3.153. Yaşa Göre Polente Feneri ve Rüzgar Gülleri

Yaşa Göre	Çocuk	Genç	Yetişkin	Üçüncü Kuşak
Fener ve Rüzgar Gülleri		✓	✓	

Fonksiyona Göre: Polente Feneri ve rüzgar gülleri herhangi bir tarihi değer özelliği taşımamaktadır. Bunun dışında bireyler alana şarap içmek ve gün batımını seyretmek için geldiklerinden dolayı alanın sahip olduğu tek fonksiyon turistik olmasıdır.

Tablo 3.154. Fonksiyona Göre Polente Feneri ve Rüzgar Gülleri

Fonksiyona Göre	Ticari	Estetik	Sosyal	Sağlık	Fiziksel	Sanatsal	Kültürel	Turistik
Fener ve Rüzgar Gülleri								✓

3.5.2. Kaynak Taraması İle İncelenen Alanlardaki Bulgular

Araştırmanın bu kısmında ulaşım, maddi yetersizlik, zaman eksikliği ve gidilen alanın kapalı olması gibi çeşitli sebeplerle gözlenemeyen alanlar hakkında kaynak taraması yardımı ile bir fikir edinilmesi sağlanmıştır. Bu alanlardan Arkeoloji Müzesi yeni açılacak

olan Troya Müzesi'ne taşınacağından dolayı gözlem tarihleri içerisinde taşınma işlemleri yüzünden kapalı bulunmaktaydı. Diğer rekreasyon alanları ise daha çok sezon dışında ulaşım imkanlarının sıkıntılı olması dolayısıyla gidilememiş ve kaynak taraması tekniği ile incelenmiştir. Bu kısımda toplam 5 rekreasyon alanı için kaynak taraması tekniğine başvurulmuştur.

3.5.2.1. Arkeoloji Müzesi

Arkeoloji Müzesi daha önceleri şehrin içindeki Ermeni Kilisesi'nde yer almaktaydı. Daha sonraları 1984 yılında ise Barbaros Mahallesi'ndeki yerine taşındı (Çanakkale Belediyesi, 2008: 27; Mutluay, 2009: 34). Ancak şu sıralar yine yeri değiştirilerek Çanakkale'de yeni açılacak olan Troya Müzesi'ne taşınması planlanmaktadır. Arkeoloji Müzesi Çanakkale'ye gelen ziyaretçiler tarafından oldukça tercih edilen bir müzedir. Eski Kordon'da yer alan iskeleye kısa bir araç yolculuğu mesafesindedir (Güngör, 2015: 22). Müzede Dardanos, Assos, Apollon Smintheion ve Bozcaada gibi yerlerden gelen arkeolojik eserler sergilenmektedir (Çanakkale Belediyesi, 2008: 27).

Resim 3.29. Arkeoloji Müzesi

Kaynak: Kültür ve Turizm Bakanlığı.

<http://www.canakkalekulturturizm.gov.tr/TR,70582/arkeoloji-muzesi-merkez.html>, (Erişim Tarihi: 21.08.2018).

Müze binasına girmeden daha bahçesinde tarihi sütunlara, üzeri kabartmaları lahitlere, granit sütunlara, eski çağlardan kalma çömleklere rastlanabilmektedir. Müzede 17. yüzyıldan günümüze kadar gelmiş birçok seramik örneği sergilenmektedir. Müze toplamda

5 farklı salondan oluşmaktadır. Hemen girişteki salonda Troia kentinin yerleşim katlarını gösteren bir pano yer almaktadır. Yine çeşitli kentlerden derlenmiş birçok arkeolojik ve etnografik unsurlara bu alanda rastlanabilmektedir. İkinci salonda ise fosiller, Yontma Taş Çağı'ndan kalma eserler ve Troia kentinin çeşitli dönemlerinden kaplar, seramik, fildişi eserler sergilenmektedir. Bozcada'dan kalma nekropol buluntuları ise üçüncü salonda sergilenmektedir. Dördüncü salonda ise sadece Dardanos'un kuzeyinde yer alan Dardanos Tümülüsü'nün buluntuları yer almaktadır. Burada yer alan en ilgi çekici eser Aphrodite heykelidir. Beşinci salonda ise Assos ve Apollon Smintheion'da günümüze gelmiş eserler yer almaktadır (Mutluay, 2009: 34-35; Güngör, 2015: 22-23).

3.5.2.2. Anzak Koyu

Gelibolu Yarımadası'nın Arıburnu sahilinde yer almaktadır. Çanakkale Savaşı'nda Anzaklar bu alanda çıkarma yaptıkları için adı Anzak Koyu olarak kalmıştır. 25 Nisan 1915 günü sayıca üstün Anzaklar Türk ordusuna ateş açarak bu koyu ele geçirmişlerdir. Korunaklı bir alana sahip olduğu için bu koy Anzak ordusu tarafından oldukça önemli bir ikmal alanı olarak kullanılmıştır. 600 metre uzunluğundaki bu koy 25 Nisan 1985 yılındaki Anzak Günü'nde ismini resmi olarak almıştır. Anzak Koyu'nun hemen bitiminde Atatürk'ün 1934 yılında yazdığı, uluslararası üne sahip o meşhur mesajı yer almaktadır (Erdoğan, 2011: 44; Eser ve Bilgin, 2016: 230-233).

Resim 3.30. Anzak Koyu ve Tören Alanı

Kaynak: Çanakkale Travel. <http://www.canakkaletravel.com/galeri/anzak-koyu.html>, (Erişim Tarihi: 22.08.2018).

“Bu memleketin toprakları üzerinde kanlarını döken kahramanlar! Burada dost bir vatanın toprağındasınız. Huzur ve sükun içinde uyuyunuz. Sizler Mehmetçiklerle yan yana, koyun koyunasınız. Uzak diyarlardan evlatlarını harbe gönderen analar! Gözyaşlarınız dindiriniz! Evlatlarınız bizim bağrımızdadır. Huzur içindedirler ve huzur içine rahat rahat uyuyacaklardır. Onlar, bu toprakta canlarını verdikten sonra astık bizim evlatlarımız olmuşlardır.”

Bu yazının yer aldığı kitabenden 500 metre uzaklıktaki alanda ise her yıl Anzak Töreni gerçekleştirilmektedir. Tören alanındaki duvarda savaş ile ilgili fotoğraflarla desteklenmiş savaşın kısa bir özetini içeren 10 adet yazı da bulunmaktadır (Eser ve Bilgin, 2016:236). Bu alan 25 Nisan 2000 tarihinden itibaren tören alanı olarak kullanılmaya başlanmıştır. Alanın deniz tarafındaki kısmında açılımı Australia&New Zeland Army Corps olan ‘‘ANZAC’’ yazısı yer almaktadır. Her yıl 25 Nisan’da Avustralya ve Yeni Zelanda’dan gelen ziyaretçiler Anzak askerlerinin karaya ayak bastıkları saat olan 04.30’u temsilen saat 05.30’da başlayan anma törenleri düzenlemektedirler. Bu anma törenlerine Türk ziyaretçiler de katılmaktadır (Atabay, 2010: 73; Eceabat Belediyesi, 2011: 72; Akingüç, 2015: 58).

3.5.2.3. Ayazma Plajı

Bozcaada’da bulunan Ayazma Plajı, adanın en çok bilinen ve en kalabalık plajlarından biridir. Adanın güneybatısında yer almaktadır. Sahip olduğu uzun kumsalıyla ve temiz ve turkuaz renkteki denizi ile gerek günü birlik gerek uzun süreli konaklayan turistlerin tercih ettiği ilk plajlardan biridir (Akşit vd., 2013: 27). Plaj ise altın sarısı ve ince taneli kumu ile oldukça ilgi çekmektedir (Güngör, 2015: 109). Adaya sadece bu plajda yüzebilmek için gelen ziyaretçilere bile rastlanabilmektedir. Suyu diğer koylara göre oldukça soğuktur. Ancak şezlong ve şemsiye kiralayabilme kolaylığı sağlayabilmesi ve konaklama tesislerine yakın olması Ayazma Plajı’nı oldukça tercih edilen bir yer haline getirmektedir. Plajın yakınlarında yer alan restoranlar plaja gelen turistler için yeme-içme kolaylığı da sağlamaktadır (Akşit vd, 2013: 27). Ayrıca plaj alanının içinde soyunma kabinleri ve plajın hemen karşı kısmında ise duş ve tuvalet bulunmaktadır. Ada merkezinden plaja kalkan minibüsler ile plaja rahatça ulaşılabilir (Güngör, 2015: 109).

Resim 3.31. Ayazma Plajı

Kaynak: Deniz Pehlivan. <https://www.birhayalinpesinde.com/en-guzel-bozcaada-plajlari-nerede-denize-girilir>, (Erişim Tarihi: 23.08.2018).

3.5.2.4. Gökçeada ve Köyleri

Gökçeada Türkiye'nin en büyük adasıdır ve antik adı İmbros olarak geçmektedir. Kıyı şeridi yaklaşık 95 kilometre olan Gökçeada'nın yerleşim alanları Bademli, Dereköy, Kaleköy, Tepeköy, Uğurlu, Şirinköy, Eşelek Köyü ve Zeytinli Köy olmak üzere çok farklı yerlere yayılmıştır. Volkanik bir yapıya sahip Gökçeada'nın coğrafi yapısı daha çok tepelerden ve ovalardan oluşmaktadır. Çanakkale'nin genel iklimi gibi daha çok rüzgarlı bir iklim yapısına sahiptir. Zeytinli Barajı, adanın su ihtiyacını karşılayan en önemli barajıdır. Cittaslow akımıyla Türkiye'de ünlü en önemli adalardan biridir. Adaya ulaşım Çanakkale'den ve Eceabat'tan deniz yolu ile sağlanabilmektedir (Özükan, 2003: 32-34; Akşit vd, 2003: 6-9).

Resim 3.32. Gökçeada

Kaynak: Rota Nereye. <http://rotanereye.com/gokceada-koyleri/>, (Erişim Tarihi: 27.08.2018).

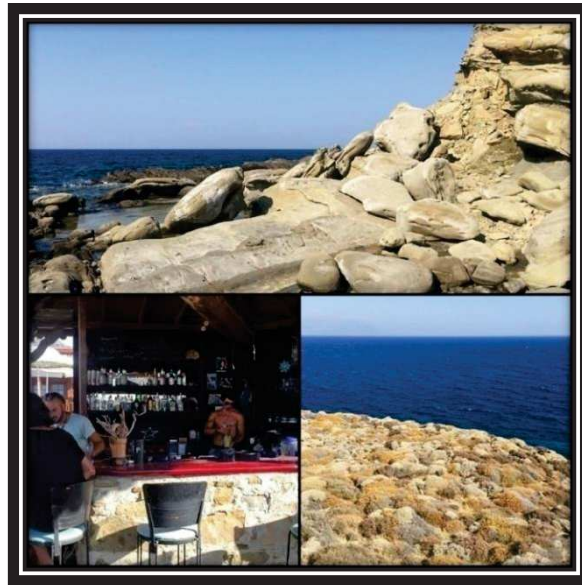
Kaleköy, daha çok antik dönemden kalma yapıların bulunduğu bir yerleşim yeridir. Tarihi önemi nedeniyle bu köy sit alanı olarak ilan edilmiştir. Otel, pansiyon ve yeme-içme alanları bakımından en çok imkana sahip köylerden biridir. Bu köy içerisinde bir de Karaköy Limanı bulunmaktadır. Şimdilerde ulaşım için pek kullanılsa da balıkçılar tarafından oldukça kullanılan bir limandır. Ayrıca adanın en ünlü kiliselerinden biri olan Ayia Marina Kilisesi’de yine Kaleköy içerisinde yer almaktadır. Bademli Köyü, Eski Bademli ve Yeni Bademli Köyü olmak üzere ikiye ayrılmaktadır. Nüfus yoğunluğu en çok olan köy Yeni Bademli Köyü’dür. Bu köy turistler tarafında oldukça popülerdir. Ayrıca köy tam bir otel ve pansiyon cennetidir. Yeni Bademli’nin kurulmasından sonra Eski Bademli Köyü ise yine dokusu bozulmayan özel köylerden biri olarak kalmıştır. Ayrıca Eski Bademli Köyü, Rumların hala yaşadığı nadir köylerden biridir. Zeytinli Köyü ise adını çevresinin zeytin ağaçları ile çevrili olmasından almıştır. Köydeki evler daha çok dışa açık bir şekilde tasarlanmış evlerdir. Yine nispeten turistik sayılabilecek köylerden biridir. Tepeköy, Gökçeada’da en yüksek tepesinde konumlanmış Rum köylerinden biridir. Aya Dimitri’nin yamacına kurulu olan köy oldukça güzel bir manzaraya sahiptir. Şirinköy ise daha çok Bulgar göçmenlerinin yaşadığı ve Bulgarlar için kurulmuş olan bir köydür. Uğurlu Köyü daha çok Muğla ve Burdur’dan gelen göçmenlerin yaşadığı ve üzüm yetiştiriciliği ile ünlü bir köydür. Dereköy, Halakasi ve Madrabodus Tepeleri’nin yamacına

kurulmuş bir köydür. Köyde Rumlar ve Türkler birlikte yaşamaktadır. Köyde iki adet önemli kilise bulunmaktadır. Bunlardan biri Hagia Marina Kilisesi diğeri ise Koimesis Tis Theotokos Kilisesi'dir. Son olarak Eşelek Köyü ise adanın önemli plajlarından Aydıncık Plajı'na en yakın olan köydür. Plaja yakın olmasından dolayı turistler tarafından konaklama amacıyla oldukça çok tercih edilmektedir (Yurtseven ve Yurtseven, 2002: 45-52; Ergün, 2015: 10-20).

3.5.2.4. Gökçeada Yıldız Koyu

Gökçeada'da denizin uzun süreler boyu kıyıları aşındırması sonucu küçük ve büyük bir sürü koyu bulunmaktadır. Bunlardan adanın en tanınanı ve en ünlüsü Yıldız Koyu'dur. Bu koy aynı zamanda Gökçeada içerisinde merkeze en yakın ve ulaşımı en kolay olan koydur (Güngör, 2015: 109). Yıldız Koyu aynı zamanda Türkiye'nin ilk Sualtı Milli Parkı'dır. Bu yüzden gerek yerli gerek yabancı turistler tarafından ziyaret edilen oldukça popüler bir alandır. Bu koyun su altı güzellikleri adaya ziyarete gelen turistleri büyüleyecek derecede eşsizdir. Bu koyun en önemli özelliklerinde biri ise denizin aşındırmaları sonucu koydaki kumtaşlarının doğal bir heykele dönüşmüş olmasıdır. Bu yüzden, adadaki diğer koylara göre bu koy kumluk değil daha çok çakıllıdır. Yıldız Koyu'na Kaleköy'den yürüyerek veya Yeni Bademli Köyü'nden araçlarla ulaşılabilir (Akşit vd., 2003: 37).

Resim 3.33. Yıldız Koyu

Kaynak: Dilek, Umur. <http://livelovethank.com/yildizkoy-gokceada-deniz-gunes-muzik-ve-yildizlar/>, (Erişim Tarihi: 27.08.2018).

3.5.3. SWOT Analizi İle Bulguların Analiz Edilmesi

Araştırmanın bu bölümünde gözlem ve kaynak taraması yolu ile elde edilen bulguların SWOT Analizi ile analiz edilmesi amaçlanmıştır. Bu bağlamda, Çanakkale’de gezilen ve araştırılan rekreasyon alanları SWOT Analizi’nin basamaklarını oluşturan güçlü yön, zayıf yön, fırsat ve tehdit unsurları aracılığıyla incelenip, analiz edilmiştir.

Çanakkale’deki rekreasyon alanlarının sahip olduğu güçlü yönler:

- Gidilecek olan rekreasyon alanlarına ulaşım Çanakkale, Bozcaada, Gökçeada, Kilitbahir ve Eceabat gibi yerlerde merkezden sağlanabilmektedir.
- Kara yolu ile birçok rekreasyon alanına rahatlıkla ulaşım sağlanabilmektedir.
- Gerek yerli halkın gerekse turistlerin kullandığı rekreasyon alanlarının büyük bir kısmında hediyelik eşya dükkanlarına rahatlıkla rastlanabilmektedir.
- Çanakkale’deki rekreasyon alanlarının büyük bir kısmında çocuk, genç, yetişkin ve üçüncü kuşak her yaştan turiste rastlanabilmektedir.
- Rekreasyon alanlarında yeşillendirmeye ve ağaçlandırmaya oldukça önem verilmektedir.
- Çanakkale’deki turistik rekreasyon alanları daha çok doğal ve kültürel özellikler taşıyan aktif rekreasyon alanlarıdır.
- Eski Kordon’da bulunan ve Truva filminde kullanılan Truva Atı’nın merkezi bir alanda olması turistlerin Eski Kordon’a olan ilgisini oldukça arttırmaktadır.
- Çanakkale’deki yerel halkın dinlenebileceği ve sosyalleşebileceği pasif rekreasyon alanları da bulunmaktadır.
- Daha çok yerel halk tarafından kullanılan Kepez Kordon, Kipa, 17 Burda Avm ve Halk Bahçesi gibi rekreasyon alanlarında çocuklar için yapılmış park alanları ve oyun alanları yerel halkın ihtiyaçlarını karşılayabilmektedir.
- Opet Tarihe Saygı Projesi, Eceabat ve Kilitbahir gibi yerli turistlerin büyük bir kısmını çeken rekreasyon alanlarının yenilenmesini sağlayarak, alanların turistler açısından daha ilgi çekici olmasını sağlamıştır.
- Manevi değer taşıyan şehitlik, tabya ve abide gibi rekreasyon alanlarına sahip olması nedeniyle yerli turistler tarafından oldukça rağbet görmektedir.

- Denizle çevrili bir şehir olduğundan dolayı özellikle Bozcaada ve Gökçeada'da doğal ve eşsiz koylara rastlanabilmektedir.
- Müze alanlarındaki görevliler bilgilendirme açısından oldukça yardımcı olmaktadır.
- En ücra köşelerdeki rekreasyon alanlarında bile çöp kutusu bulmak mümkündür.
- Çanakkale, kültürel fonksiyona sahip rekreasyon alanları açısından oldukça zengin bir şehirdir.

Çanakkale'deki rekreasyon alanlarının sahip olduğu zayıf yönler:

- Çanakkale'ye gelen yabancı turistlerin ziyaret ettikleri rekreasyon alanları oldukça sınırlıdır. Bu alanlar daha çok yerli turiste hitap edecek ulaşım olanaklarına ve yan hizmetlere sahiptir.
- Turistik rekreasyon alanlarına sezon dışı ulaşım oldukça zordur.
- Turistik rekreasyon alanlarına ulaşımı sağlayan minibüsler yüksek ücretler talep etmektedir.
- Havaalanı, rekreasyon alanlarının neredeyse tamamına uzaktır.
- Çanakkale, sahip olduğu uluslararası ün ile çok daha fazla yabancı turist çekebilme potansiyeline sahip olmasına rağmen reklam konusunda oldukça yetersizdir.
- Turistik rekreasyon alanlarındaki bilgilendirici yazılar çoğu zaman yetersiz kalmaktadır.
- Çanakkale'deki yerel halkın kullandığı rekreasyon alanlarındaki oturma alanları özellikle turistlerin yoğun olduğu sezonlarda yetersiz kalmaktadır.
- Ticari, estetik, sağlık ve sanatsal fonksiyona sahip rekreasyon alanları kültürel ve turistik fonksiyona sahip alanlarla kıyaslandığında oldukça yetersizdir.
- Hediyelik eşyalar çoğu turistik alanda birbirinin aynısıdır.
- Bozcaada ve Gökçeada Belediyesi'nin web sitelerinde yer alan bilgiler oldukça yetersizdir.
- Birçok turistik rekreasyon alanı engelli ziyaretçilerin gezebilmesi için uygun değildir.
- Sanatsal amaçla gelen turistleri çekme açısından yetersiz kalmaktadır.

- Özellikle yerli turistler çoğu zaman girilmesi yasak alanlara girebilmektedir. Bu konuda yetkililerin kontrolü oldukça yetersizdir.
- Turistik rekreasyon alanlarındaki yiyecek ve içecek fiyatları oldukça yüksektir. Özellikle adalar bu konuda başı çekmektedir.
- Rekreasyon alanlarının yakınındaki park yerleri oldukça yetersizdir. Hatta bazı yerlerde park alanı olmadığından gelişigüzel alanlara araçlar park edilebilmektedir.

Çanakkale’deki rekreasyon alanlarının sahip olduğu fırsatlar:

- Sahip olduğu doğal koylar ve su altı zenginlikleri ile dalış turizmine ilgi duyan yabancı turistleri çekebilme potansiyeline sahip olması.
- Hem yerli hem yabancı turistlere hitap edebilen turistik rekreasyon alanlarına sahip olmasından dolayı uluslararası bir şehir olması.
- Her yaştan turisti çekebilecek doğal ve kültürel, aktif ve pasif birçok rekreasyon alanına kendiliğinden sahip olması.
- Daha çok kültür turizmi alanlarına sahip olması ve turistlerin gittikçe bilinçlenmesi sebebi ile kültür turizmine olan ilginin her geçen gün artması.
- Çanakkale Boğazı’nı görebilen birçok rekreasyon alanına sahip olması.
- Türkiye’deki ilk Cittaslow adası olan Gökçeada’ya sahip olması. Bu sayede bu alana ilgi gösteren turistleri çekebilecek potansiyele sahip olması.
- Çanakkale Savaşı’ndan dolayı her tarafta bir müzeye ve şehitliğe rastlanabiliyor olması.
- Çeşitli düzenlemelerle yerel halk tarafından kullanılacak birçok yeşillik ve ağaçlık alana sahip olması.

Çanakkale’deki rekreasyon alanlarının sahip olduğu tehditler:

- Bozcaada ve Gökçeada’nın turizm sezonunda taşıma kapasitesinin üstüne çıkması nedeni ile yaşanabilecek alt yapı ve çevre sorunları.
- Çanakkale’deki rekreasyon alanlarının artan ziyaretçi sayısı sebebi ile çevre kirliliği sorunları yaşaması.
- Yapılan restorasyon çalışmaları nedeni ile tarihi dokunun gittikçe bozulmaya başlaması.

- Turistik rekreasyon alanlarına ulaşımın sıkıntılı olması sebebi ile özel araçlarla gelen turistlerin hava kirliliğini ve trafik sorununu gittikçe arttırabilecek olması.
- Restorasyon ve gelişme adı altında Çanakkale'deki rekreasyon alanlarının gittikçe betonlaşmaya başlaması.
- Bilinçsizce artan turist sayısı nedeni ile deniz kirliliğinin artmaya başlaması.
- Turistik alanlardaki yolların bozuk olması nedeni ile engelli ve üçüncü kuşak turist sayısının azalmaya başlaması.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Günümüzde gün geçtikçe artan rekreasyon alanlarına olan ilgi ve ortaya çıkan farklılaşan ihtiyaçlar bu alana olan arzında doğru orantılı olarak artmasını sağlamaktadır. Bireyler artık artan serbest zamanlarını, televizyon karşısında oturmaktan ziyade kendileri için faydalı ve yararlı şeyler yapabilecekleri bir zaman dilimi olarak geçirmeye ihtiyaç duymaktadırlar. Bu yüzden rekreasyon kavramının ve buna bağlı olarak rekreasyon alanlarına ve faaliyetlerine olan talebin artması kaçınılmazdır. Bu değişim ve gelişim gerek paydaşlar gerekse bireyler için farkındalık yaratılmasını da zorunlu kılmaya başlamıştır.

İlgili literatürde rekreasyon alanı ile ilgili yapılan çalışmaların oldukça az olduğu fark edilmiştir. Özellikle ulusal literatürde rekreasyon kavramı ile ilgili yapılan bilimsel araştırmalara bakıldığında ise bu kavramı daha çok beden eğitimi ve mimarlık gibi alanların sahiplendiği görülmektedir. Rekreasyon, bu branşları da içinde barındıran bir kavram olmasına rağmen yerli ve yabancı ziyaretçileri ilgilendiren bir olgu olmasından dolayı asıl ait olduğu yer turizm alanıdır. Çünkü bu kavramı sadece bir yönüyle değil geneliyle ele alabilecek tek branş turizmdir.

Bu düşünceden yola çıkarak bu araştırmada, yerel halkın ve yerli ve yabancı turistlerin kullandığı rekreasyon alanlarının incelenmesine karar verilmiştir. Bu doğrultuda ise Çanakkale gibi doğal ve kültürel miras zengini bir şehrin seçilmesinin uygun olacağı düşünülmüştür. Rekreasyon alanları belirlenen kıstaslar aracılığıyla gözlem yapılarak incelenmiş ve bazı durumlarda kaynak taraması tekniğinden yardım alınmıştır. Belirlenen rekreasyon alanları belli unsurlar dahilinde incelendikten sonra ise SWOT Analizi ile analiz edilmiştir. Bu sayede Çanakkale'nin rekreasyon alanlarının sahip olduğu potansiyelin belirlenmesi amaçlanmıştır. SWOT Analizi'nden elde edilen bulgular ışığında ise genel olarak Çanakkale'deki rekreasyon alanlarının altı ana soruna sahip olduğu belirlenmiştir:

- Çanakkale, büyümeye ve gelişmeye başlayan bir şehirdir. Bu da rekreasyon alanlarının betonlaşmasına ve bununla birlikte deniz, hava ve çevre kirliliği ile ilgili ciddi sorunlar yaşamasına sebep olmaktadır.
- Ulaşım, Çanakkale gibi turistik bir şehir için hala büyük bir sorun teşkil etmektedir. Birçok alana en rahat ulaşım sadece özel araçlarla sağlanabilmektedir.

- Çanakkale'nin kendiliğinden sahip olduğu birçok kültürel ve doğal rekreasyon alanına sahip olmasına karşın hala Anzak Günleri dışında yeterli sayıda uluslararası turist çekememektedir.
- Dalış turizmi, macera turizmi, termal turizm ve etkinlik turizmi gibi alternatif turizm türlerine oldukça yatkın alanlara sahip olmasına karşın bu özelliklerini kullanma konusunda oldukça zayıftır.
- Konaklama, ulaşım ve yeme-içme alanlardaki yüksek fiyatlar turistleri daha çok turlarla gelmeye yönlendirmektedir. Bu da esnafın para kazanmasını büyük ölçüde zorlaştırmaktadır.
- Çanakkale'nin küçük bir şehir olmasından dolayı turizm sezonunda taşıma kapasitesinin üstüne çıkması özellikle yakın gelecekte yerel halk ve rekreasyon alanları açısından oldukça büyük bir sorun teşkil edecektir.

Bu altı ana soruna ve SWOT Analizi sonuçlarına bakıldığında Çanakkale'deki rekreasyon alanlarına daha çok önem verilmesi gerektiği açıkça görülmektedir. Eğer bu sorunlar ortadan kaldırılabilirse Çanakkale'nin Türkiye'deki en iyi turistik rotalardan biri olma potansiyelinin bulunduğu su götürmez bir gerçektir.

Bu doğrultuda en büyük sorumluluk öncelikli olarak belediyelere ve turizm paydaşlarına düşmektedir. Çünkü belediyeler rekreasyon alanlarını geliştirebilme, ulusal ve uluslararası şekilde reklamını yapabilme ve daha çekici kılacak alanlar ekleyebilme gücünü elinde bulundururken, paydaşlar ise turistik rekreasyon alanlarına turlar düzenleme, reklam kampanyaları düzenleme ve gelen turistlerin Çanakkale'den memnun kalmasını sağlama gibi önemli güçleri elinde bulundurmaktadır. Yine belediyelere ve turizm paydaşlarına düşen en büyük görevlerden biri ise daha bilinçli bir turist profilinin oluşmasını sağlamaktır. Özellikle belediyeler gerek yerli halkın kullandığı rekreasyon alanları gerek gelen ulusal ve uluslararası ziyaretçiler için gerekli bilgilendirmelerin yapılmasını, alanlara uyarıcı yazılar koyup bunlara uyulmadığı durumlarda caydırıcı para cezaları ile cezalandırdığı takdirde kısa bir zaman diliminde olamasa da zaman içerisinde daha bilinçli turistler ve bireyler yetişmesini sağlayabilir. Yine paydaşlar ise saf maddi çıkar gütmeksizin Çanakkale'nin kalkınması için gelen turistlerin Çanakkale'yi daha bilgili ve kültürel ve doğal alanlara daha saygılı bir şekilde gezmeleri konusunda gerekli uyarılarda bulunurlarsa Çanakkale'ye gelen turistler daha bilinçli bir ziyaretçi olarak turistik rekreasyon alanlarını gezebilirler.

Belediyelerin ve turizm paydaşlarının ana sorumlulukları dışında Çanakkale'deki rekreasyon alanlarında var olan problemleri ortadan kaldırmak için yapılabilecek başka şeylerde bulunmaktadır. Hava kirliliğini daha aza indirmek adına Çanakkale'de öncelikli olarak Çanakkale'de yaşayan halkın sonra da turistlerin bireysel araçlanmayı azaltması gerekmektedir. Çünkü bu durum Çanakkale'deki doğal alanların ve temiz havanın bozulmasına sebebiyet vermektedir. Çanakkale içerisinde daha çok bisiklet ve motorsuz araçların kullanılmasına teşvik edecek uygulamalar yapılmalı ve turistik rekreasyon alanlarına giden minibüslerin fiyatları düşürülmelidir. Ayrıca özel araçsız gidilemeyen yerlere toplu taşıma araçları sağlanarak gelen turistlerin de özel araçlarını değil toplu taşıma araçlarını tercih etmeleri sağlanmalıdır. Deniz ve çevre kirliliği ile ilgili ise gerek maddi gerekse çöp toplatma gibi daha anlamlı yaptırımlar sağlanarak yerel halkın ve gelen ziyaretçilerin caydırılması sağlanmalıdır.

Bunların dışında Çanakkale sahip olduğu doğal rekreasyon alanlarını tam kapasite kullanamamaktadır. Koylarda deniz-kum-güneş üçlüsü dışında çok çeşitli alternatif turizm potansiyelleri bulunmaktadır. Ancak bunlarla ilgili gerekli imkanların sağlanmaması ve reklamların yapılmaması bu alanları alternatif turizm amacıyla kullanan turistleri bir elin parmağını geçmeyecek sayıya düşürmektedir. Yine doğal alanlarda Likya Yolu gibi gezi ve yürüyüş rotaları sağlanarak bu alanlara gelen turist sayısının artırılması sağlanabilir. Böylece tek başına macera amacıyla gelen turistlerin bu alanlarda kaybolma ve yol bulma endişesi olmadan gezmeleri sağlanmış olur. Çanakkale, doğal Kestanbol Kaplıcaları'na sahip olmasına karşın bu alanda da yeterli reklam kampanyalarının yapılmaması ve kaplıcaların olduğu alanlara belediyeler ve köylüler tarafından yeterli ilgi gösterilmemesi kaplıcaların fazla rağbet görmemesinin başlıca sebeplerinden olduğu söylenebilir.

Belediyeler, turizmin yan hizmet sağlayıcıları olan konaklama işletmelerine, yiyecek-içecek işletmelerine ve hediyelik eşya dükkanlarına fiyat düşürücü politikalar uygulatmalıdır. Çünkü turistik rekreasyon alanlarına gelen turistler çoğu zaman bir su için bile yüksek fiyatlar ödemek zorunda bırakılmaktadır. Bu da alana gelen ziyaretçilerin memnuniyet düzeyini düşürebilmektedir.

Son olarak ise özellikle Bozcaada ve Gökçeada'daki doğal rekreasyon alanlarının bozulmaması adına yaz sezonlarında taşıma kapasitesinin üstüne çıkmasını engelleyecek politikalar düzenlenmelidir. Bazı tropik adalarda gerçekleştirilen yaz sezonlarında adalara giriş ve çıkışın sayılı olarak gerçekleştirilmesi bu anlamda alınabilecek önlemlerden biri

olara olarak önerilebilir. Eğer kısa zaman içerisinde bu ana sorunlara çözüm bulunmazsa özellikle Çanakkale'nin doğal ve kültürel yapısının bozulması kaçınılmaz gibi gözükmektedir. Bu alanlarda gerekli önlemler alınmalı ve daha bilinçli turist profilini çekecek politikalar özellikle belediyeler tarafından uygulanmalıdır.

KAYNAKÇA

- Ahipaşaoğlu, Suavi; Arıkan, İrfan (2005). *Seyahat Endüstrisi İşletmeleri ve Seyahat Acentalarına Yönelik Bir Tutum Araştırması*. Ankara: Gazi Kitabevi.
- Akın, Mehmet Halit; Taş, Sedat (2015). Akademisyenlerin Turizm ve Rekreasyon İlişkisine Bakış Açışı. I. Eurasia International Tourism Congress: Current Issues, Trends, and Indicators , Konya-Türkiye, 5-7 Mayıs 2005, 248-257.
- Akıngüç, Gürsel (2015). *Adım Adım Gelibolu: Ateş ve Kurtuluş Meydanı*. İstanbul: Doğan Burda Dergi Yayıncılık.
- Akova, Orhan; Çakmak, Tolga Fahri (2015). Boş Zaman Paradigmasının Maslow'un İhtiyaçlar Hiyerarşısı Yaklaşımıyla İlişkisi ve Tarihsel Süreç İçindeki Gelişimi. *Journal of Recreation and Tourism Research* , 2 (3), 28-36.
- Akşit, İlhan; Tolun, Veysel; Özkök, Ferah; Kaşıkçı, Ahmet (2013). *Bozcaada*. İstanbul: Çanakkale Valiliği.
- Akşit, İlhan; Tolun, Veysel; Özkök, Ferah; Kaşıkçı, Ahmet (2003). *Sakin Ada (Cittaslow): Gökkada*. İstanbul: Çanakkale Valiliği.
- Akyürek, Suat (2016). Rekreasyon Alan ve Faaliyetlerinin Yurt İçi Turizm Talebi ve Yeniden Ziyaret Etme Niyetine Etkisi: Bodrum Örneği. Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi, Balıkesir.
- Akyüz, Hayri; Kul, Murat; Yaşartürk, Fatih (2014). Rekreasyon Açışından Ormanlar ve Çevre. *International Journal of Science Culture and Sport* ,1(1), 881-890.
- Altuntaş, Osman (1990). Rekreasyon ve Turizm: İstanbul'un Rekreasyon Potansiyeli. İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.
- Argan, Metin (2007). *Eğlence Pazarlaması*. Ankara: Detay Yayıncılık.
- Aslan, Neşe (2000). *Üniversite Öğrencilerinin Boş Zaman Değerlendirme Eğilimi*. İzmir: Ege Üniversitesi Eğiti Bilimleri Yayınları.
- Aslan, Neşe (2002). The Impact of Leisure Constraints on Leisure Participation. *Ege Eğitim Dergisi* , 1 (2), 11-24.

- Atabay, Mithat (2010). *Çanakkale Şehitlikleri: Eceabat*. Çanakkale: Eceabat Belediyesi Başkanlığı Kültür Hizmetleri.
- Aytaç, Ömer (2002). Boş Zaman Üzerine Kuramsal Yaklaşımlar. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi* , 12 (1), 231-260.
- Bahar, Emre (2015). Rekreasyon Etkinliği Olarak Satranç. III. Rekrasyon Araştırmaları Kongresi, Eskişehir-Türkiye, 5-7 Kasım 2015, 149-155.
- Bahar, Ozan; Kozak, Metin (2012). *Turizm ve Rekabet*. Ankara: Detay Yayıncılık.
- Baker, Therese L. (1994). *Doing Social Research*. Singapur: McGraw-Hill Book.
- Bassett, Seymour (1987). Documenting Recreation and Tourism in New England. *American Archivist* , 50, 550-569.
- Bell, Simon (1997). *Design for Outdoor Recreation*. Londra: Spon Press.
- Bell, Simon; Tyrvaenen, Liisa; Sievanen; Tuija, Probstl; Ulrike; Simpson, Murray (2007). Outdoor Recreation and Nature Tourism: A European Perspective. *Living Reviews in Landspace Research* , 1 (2), 5-46.
- Beyers, William B. (2007). Cultural and Recreational Industries in Rural America: Opportunities for State Legislators. *The Journal of Regional Analysis & Policy* , 37 (1), 25-27.
- Bigano, Andrea; Hamilton, Jacqueline M.; Lau, Maren; Tol, Richard S.; Zhou, Yuan (2007). A Global Database of Domestic and International Tourist Numbers at National and Subnational Level. *International Journal of Tourism Research* , 9, 147-174.
- Birol, Sefa Şahan (2014). Sportif Rekreasyon Uygulama Politikaları Üzerine Bir Araştırma, Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Yayımlanmış Doktora Tezi, Ankara.
- Bonarou, Christina (2011). *Heritage Tourism & Museum Management*. Yunanistan: Alexander Technological Educational Institute of Thessaloniki.
- Borhan, Oktay; Erkmen, Nurtekin (2009). Antalya'nın Kemer İlçesinde Tatil Yapan Turistlerin Rekreasyon ve Animasyon Faaliyetleri Hakkındaki Görüşlerinin İncelenmesi. *Selçuk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilim Dergisi* , 11 (3), 21-26.

- Bresler, Liona (2007). *International Handbook of Research in Arts Education*. Amerika: Springer.
- Chen, Brendan T.; Gursoy, Dogan (2008). Preparing Students for Careers in the Leisure, Recreation, and Tourism Field. *Journal of Teaching in Travel & Tourism* , 7 (3), 21-41.
- Cook, Roy A.; Hsu, Cathy H.; Marqua, Joseph J. (2016). *Turizm: Konaklama ve Seyahat İşletmeciliği*. (Çev. Muharrem Tuna), Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Cooper, Chris; Fletcher, John; Gilbert, David; Wanhill, Stephen. (1998). *Tourism: Principles an Practice*. İngiltere: Pearson.
- Corbin, Charles B.; Le Masurier, Guy C.; Lambdin, Dolly D. (2007). Active Sports and Recreation. *Fitness For Life: Middle School*. Amerika: Human Kinetics.
- Cordell, H. Ken; McDonald, Barbara L.; Teasley, R. Jeff; Bergstrom, John C.; Martin, Jack; Bason, Jim; Leeworthy, Vernon R. (1999). *Outdoor Recreation in American Life*. Illinois: Sagamore Publishing.
- Cordes, Kathleen A. (2013). *Applications in Recreation & Leisure*. Illinois: Sagamore Publishing.
- Crossley, John; Rood, Scott; Brayley, Russell; Howard, Kate Price; Holdnak, Andrew (2018). *Commercial Recreation and Tourism*. Illinois: Sagamore–Venture Publishing.
- Cushman, Grant; Laidler, Allan (1990). *Recreation, Leisure and Social Policy*. Yeni Zelanda: Lincoln Universty & Victoria University.
- Dalkılıç, Gülşah (2017). Otel İşletmelerinde Rekreasyon ve Boş Zaman Değerlendirmeleri. Arel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.
- Demir, Cengiz; Demir, Nesrin (2006). Bireylerin Boş Zaman Faaliyetlerine Katılmalarını Etkileyen Faktörler İle Cinsiyet Arasındaki İlişki: Lisans Öğrencilerine Yönelik Bir Uygulama. *Ege Akademik* , 6 (1), 36-48.
- Ebrahimzadeh, Issa; Daraei, Marzie (2014). Analysis of Tourism Facilities Distribution and Its Optimization Based Upon Ashworth-Tunbridge and Getz Models Using

GIS; Case study: Semnan in Historical Silk Route . *Humanities and Social Sciences* , 47-56.

Edexcel (2014). *Leisure and Tourism*. Birleşik Krallık: Pearson.

Erdoğan, Abdülkerim (2011). *Çanakkale Şehitleri Anısına: Gelibolu Şehitlikleri*. Ankara: Ankara Büyükşehir Belediyesi Başkanlığı Yayınları.

Erdoğan, Harun (2003). *Ekonomik, Sosyal, Kültürel, Çevresel Yönleriyle Uluslararası Turizm*. Bursa: Uludağ Üniversitesi Yayınları.

Ergün, Çağdaş (2015). *Gökçeada*. İzmir: Anadolu Tanıtım Ajansı.

Eser, Sıdika; Bilgin, Tekin (2016). *Gelibolu Tarihi Alanı*. İstanbul: T.C. Kültür ve Turizm Başkanlığı.

Etiosa, Omoregie (2012). The Impacts of Event Tourism on Host Communities. Centria Ostrobothnia University Of Applied Sciences, Yayımlanmış Lisans Tezi, Finlandiya.

Fairchild, Henry Pratt (1970). *Dictionary of Sociology*. Kanada: Greenwood Press.

FME (2013). *Swot Analysis: Strategy Skills*. Free Management E- Books.

Goeldner, Charles R.; Ritchie, J. Brent (2009). *Tourism: Principles, Practices, Philosophies*. Amerika: Johny Wiley & Sons.

Gümüş, Hüseyin (2016). *Rekreasyonel Alanların Kullanım Etkenlerinin İncelenmesi*. Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayımlanmış Doktora Tezi, Ankara.

Güngör, Yıldırım (2015). *Çanakkale Gezi Rehberi: Tarihi ve Doğal Güzellikler*. İstanbul: Doğan Burda Dergi Yayıncılık.

Gürses, İbrahim; Kılavuz, M. Akif (2011). Erikson'un Psiko-Sosyal Gelişim Dönemleri Teorisi Açısından Kuşaklararası Din Eğitimi ve İletişiminin Önemi. *Uludağ Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* , 20 (2), 153-166.

Hacıoğlu, Necdet; Gökdeniz, Ayhan; Dinç, Yakup (2009). *Boş Zaman ve Rekreasyon Yönetimi; Örnek Animasyon Uygulamaları*. Ankara: Detay Yayıncılık.

Hall, C. Michael (2005). *Tourism: Rethinking the Social Science Mobility*. İngiltere: Pearson.

Harrison, Jeffrey (2010). *Essentials of Strategic Planning in Healthcare*. Şikago: Gateway.

- Haughey, Kay (2015). *Sport and Active Recreation in The Lives of New Zealand Adults*. New Zealand: Sport NZ.
- Hazar, Atila (1999). *Turizm İşletmelerinde Animasyon: Rekreasyon, Animasyon Teorisi ve Uygulamalı Animasyon Etkinlikleri*. Ankara: Detay Yayıncılık.
- Hazar, Atila (2009). *Rekreasyon ve Animasyon*. Ankara: Detay Yayıncılık.
- Hazar, Atila (2010). *Genel Turizm*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Holden, Andrew (2003). *Environment and Tourism*. Londra: Routledge.
- Humberstone, Barbara; Konstantaki, Maria (2016). *Ageing, Physical Activity, Recreation and Wellbeing*. İngiltere: Cambridge Scholars Publishing.
- Hussein, Azize Tunç; Saç, Firuzan (2008). *Genel Turizm: Geleceği - Gelişimi*. Ankara: Siyasal Kitabevi.
- Hutchinson, Susan L. (2011). *Physical Activity, Recreation, Leisure, and Sport: Essential Pieces of the Mental Health and Well-being Puzzle*. Kanada: Nova Scotia Department of Health and Wellness.
- İbrahim, Hilmi (2008). *Outdoor Recreation: Enrichment For A Lifetime*. Amerika: Sagamore Publishing.
- Jenny, John H. (1956). *Introduction to Recreation Education*. Amerika: W. B. Saunders Company.
- Judd, Charles M.; Smith, Eliot R.; Kidder, Louise H. (1991). *Research Methods in Social Relations*. Amerika: Harcourt.
- Kabaş, Sebla (2007). Troya Tarihi Milli Parkı'nın Turizm ve Rekreasyon Potansiyelinin Belirlenmesi Üzerine Bir Araştırma. Çanakkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi, Çanakkale.
- Karakaş, Ayşegül; Topdal, Yüksel (2011). *Turizm: Açıköğretim Okulları Ders Notu*. Ankara: MEB EğiTek.
- Karaküçük, Suat (1995). *Rekreasyon: Kavram Kapsam ve Bir Araştırma*. Ankara: Gazi Üniversitesi.
- Karaküçük, Suat (1999). *Rekreasyon: Boş Zaman Değerlendirme*. Ankara: Bağırhan Yayımevi.

- Karasar, Niyazi (2012). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*. Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Karpuzoğlu, Muhterem (2010). *Çanakkale Turizm ve Savaş Alanları Gezi Rehberi*. Çanakkale: Çanakkale Kitaplığı.
- Kastarlık, Bulent; Barber, Brian (2012). *Fundamentals of Planning & Developing Tourism*. İngiltere: Pearson.
- Kelly, John R. (1990). *Leisure*. United States: Prentice-Hall.
- Kılbaş, Şükran (2010). *Rekreasyon: Boş Zamanı Değerlendirme*. Ankara: Gazi Kitabevi.
- Koçyiğit, Murat; Yıldız, Mustafa (2014). Yerel Yönetimlerde Rekreasyon Uygulamaları: Konya Örneği. *International Journal of Science Culture and Sport* , 2, 211-223.
- Kozak, Nazmi; Kozak, Meryem A.; Kozak, Metin (2011). *Genel Turizm: İlkeler-Kavramlar*. Ankara: Detay Yayıncılık.
- Köktaş, Şükran Kılbaş (2004). *Rekreasyon: Boş Zamanı Değerlendirme*. Ankara: Nobel Yayın.
- Kuscer, Kir (2011). Determining Factors of Mountain Destination Innovativeness. University of Ljubljana Faculty of Economics, Yayımlanmış Doktora Tezi, Slovenya.
- Leith, Patricia M.; Austin, Debra Lea; Robertson, Jillian (2008). Leisure, Recreation, and Wellness. *The World of Recreation and Fitness Leadership*. Amerika, Sport Book Publisher.
- Lynch, Merrill (2016). *Leisure in Retirement: Beyond the Bucket List*. Bank of America Corporation.
- Marshall, Catherine; Rossman, Gretchen B. (2006). *Designing Qualitative Research*. Amerika: Sage Publishing.
- Martorella, Peter H. (1996). *Teaching Social Studies in Middle and Secondary School*. Amerika: Prentice-Hall.
- Mason, Peter (2011). *Tourism: Impact, Planning and Management*. İngiltere: Butterworth-Heinemann.
- McLean, Daniel; Hurd, Amy (2012). *Kraus' Recreation and Leisure in Modern Society*. Amerika: Jones and Bartlett Publishers.

- Mowatt, Rasul A. (2017). A People's History of Leisure Studies: Early 1700s to the Late 1800s. *Annals of Leisure Research* , 20 (4), 397-405.
- Mutluay, Gündüz (2009). *Çanakkale*. Çanakkale: Çanakkale Valiliği.
- Nagle, Garrett (2005). *Tourism, Leisure and Recreation*. İngiltere: Nelson Thornes Ltd.
- Neuman, W. Lawrence (1997). *Social Research Methods*. Amerika: Allyn & Bacon.
- Olsen, Wendy (2004). *Triangulation in Social Research*. Causeway Press.
- Öz, Ebru Kadriye (2014). Otellerde Sunulan Rekreasyon Hizmetlerinin Müşteri Memnuniyetine Etkisi. Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi, Antalya.
- Özdemir, Gökçe (2008). *Destinasyon Pazarlaması*. Ankara: Detay Yayıncılık.
- Özel, A. Esra (2004). Çanakkale İli Doğal ve Kültürel Potansiyelinin Turizm ve Rekreasyonel Kullanım Yönünden İncelenmesi. Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi, Çanakkale.
- Öztürk, Yüksel (2013). *Destinasyon Yönetimi*. Ankara: Anadolu Üniversitesi.
- Özükan, Bülent (2003). *Bozcaada-Gökçeada*. İstanbul: Boyut Yayın Grubu.
- Robinson, Peter; Luck, Michael; Smith, Stephen L. (2013). *Tourism*. Birleşik Krallık: CABI.
- Russell, Ruth V. (2013). *Pastimes: The Context of Contemporary Leisure*. Illinois: Sagamore Publishing.
- Sandıkçı, Mustafa; Günay, Fatih (2012). Rekreasyon Alan ve Faaliyetlerinin Turizm Talebine Etkisi: Afyonkarahisar Örneği. 13. Ulusal Turizm Kongresi, Antalya-Türkiye, 6-9 Aralık 2012, 1257-1278.
- Schwarzenegger, Arnold; Chrisman, Mike; Coleman, Ruth (2005). *The Health and Social Benefits of Recreation*. Kaliforniya: State of California Resources Agency.
- Seggie, Fatma Nevra; Bayyurt, Yasemin (2015). *Nitel Araştırma: Yöntem, Teknik, Analiz ve Yaklaşımları*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Sevil, Tuba; Şimşek, Yıldırım; Katırcı, Hakan; Çelik, Onur; Çeliksoy, Ali (2012). *Boş Zaman ve Rekreasyon Yönetimi*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi.

- Sezgin, Orhan Mesut (2001). *Genel Turizm ve Turizm Mevzuatı*. Ankara: Detay Yayıncılık.
- Skanavis, Constantina; Sakellari, Maria (2011). International Tourism, Domestic Tourism and Environmental Change: Environmental Education Can Find The Balance. *Tourismos: An International Multidisciplinary Journal of Tourism* , 6 (1), 233-249.
- Soininen, Mira (2015). Development of a Tourism Destination: Erbil the Capital of Kurdistan, Iraq. Lahdi University of Applied Sciences Tourism Faculty, Yayımlanmış Lisans Tezi, Finlandiya.
- Şimşek, Ali (2012). *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi.
- Tombul, Musa (2015). *Çanakkale Kültür Envanteri*. İstanbul: Zero Prodüksiyon.
- Torkildsen, George (1999). *Leisure and Recreation Management*. Londra: EBSCOhost.
- Tribe, John (2004). *The Economics of Recreation, Leisure & Tourism*. İngiltere: Elsevier.
- Tütüncü, Özkan (2012). Rekreasyon ve Rekreasyon Terapisinin Yaşam Kalitesindeki Rolü. *Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi* , 23 (2), 248-252.
- Tütüncü, Özkan; Aydın, İpek (2014). Toplum ve Açık Hava Rekreasyon Faaliyetleri: ABD Örneği. *Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi* , 25 (1), 118-120.
- University of New England (2013). *Audit Fieldwork*. İngiltere: UNE.
- Usta, Öcal (1997). *Turizm*. Ankara: Altın Kitaplar.
- Usta, Öcal (2012). *Turizm: Genel ve Yapısal Yaklaşım*. Ankara: Detay Yayıncılık.
- Verbeke, Myriam Jansen (1982). *Leisure, Recreation and Tourism in Inner City*. New York: Pergamon Press.
- Wani, Showkat Rashid (2002). *Population and Sample*. Hindistan: University of Kashmir.
- Weaver, David; Lawton, Laura (2002). *Tourism Management*. Avustralya: John Wiley & Sons.
- Wichasin, Pimmada (2007). A Study of Thai Woman as Health Tour Participants in Relation to Lifestyle and Leisure Practice. Bournemouth Univesity, Yayımlanmış Doktora Tezi, İngiltere:.

- Woldeyohannes, Hanna (2016). *A Case for the need for Standards for Older Adult Recreation Programs*. Kanada: Ontario Trillium Foundation.
- Wray, Kerry; Booth, Kay (2010). *Attitudes Towards Commercial Recreation on Public Conservation Lands*. Yeni Zelanda: New Zealand Department of Conservation.
- Yıldırım, Ali; Şimşek, Hasan (2004). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yıldız, Gamze (2015). I. ve II. Rekreasyon Araştırmaları Kongrelerinde Sunulan Bildirilerde Yararlanılan Teorilere İlişkin Bir İnceleme. III. Rekreasyon Araştırmaları Kongresi, Eskişehir-Türkiye, 5-7 Kasım 2015, 24-31).
- Youell, Ray (1994). *Leisure and Tourism*. İngiltere: Pitman Publishing.
- Yurtseven, Rıdvan; Yurtseven, Ebru (2002). *Gökçeada: Yeşil ve Mavinin Özgür Dünyası*. Çanakkale: Gökçeada Belediyesi.

İnternet Kaynakları

- American Recreation Coalition. <http://www.funoutdoors.com/node/view/1201>, (Erişim Tarihi: 13.01.2018).
- Çanakkale Travel. <http://www.canakkaletravel.com/galeri/anzak-koyu.html>, (Erişim Tarihi: 22.08.2018).
- Dilek, Umur. <http://livelovethank.com/yildizkoy-gokceada-deniz-gunes-muzik-ve-yildizlar>, (Erişim Tarihi: 27.08. 2018).
- Kültür ve Turizm Bakanlığı. <http://www.canakkalekulturturizm.gov.tr/TR,70582/arkeoloji-muzesi-merkez.html>, (Erişim Tarihi: 21.08.2018).
- Oxford. <https://en.oxforddictionaries.com/definition/time>, (Erişim Tarihi: 02.02.2018).
- Pehlivan, Deniz. <https://www.birhayalinpesinde.com/en-guzel-bozcaada-plajlari-nerede-denize-girilir>, (Erişim Tarihi: 23.08.2018).
- Rota Nereye. <http://rotanereye.com/gokceada-koyleri/>, (Erişim Tarihi: 27.08.2018).
- Trudeau, Pierre Elliot. <https://cdsbeo-www-schools.azurewebsites.net/stmarychs/wp-content/uploads/sites/491/2016/01/PLF4C-PPT-CH4.pdf>, (Erişim Tarihi : 30.01.2018).

UNESCO. <http://www.unesco.org.tr/Pages/125/122/UNESCO-D%C3%BCn%C4%B1-Miras%C4%B1-Listesi>, (Erişim Tarihi: 18.07.2018).

UNWTO. <http://cf.cdn.unwto.org/sites/all/files/docpdf/terminologydm.pdf>, (Erişim Tarihi: 16.07.2018).

www.statista.com. <https://www.statista.com/statistics/516280/share-of-households-that-own-a-passenger-vehicle-by-country/>, (Erişim Tarihi: 01.19.2018).

Diğer Kaynaklar

Çanakkale Belediyesi (2008). *Çanakkale Kent Rehberi*. Çanakkale: Çanakkale Belediyesi.

Çanakkale İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü (2018). *Yerli ve Yabancı Konaklama İstatistiğı*. Çanakkale.

Çanakkale İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü (2018). *Çanakkale İlinde Bulunan Müze ve Örenyerleri Toplam Ziyaretçi Sayısı*. Çanakkale.

Department of Sport and Recreation (2016). *Sport and Recreation and Public Health*. Avustralya: Government of Western Australia.

Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü (2016). *2016 Yılı Korunan Alan İstatistikleri*. Ankara: Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü.

Eceabat Belediyesi (2011). *Eceabat*. Eceabat: Eceabat Belediyesi.

EPA (2016). *Meeting Community Needs, Protecting Human Health and the Environment: Active and Passive Recreational Opportunities at Abandoned Mine Lands*. United States: EPA.

National Centre for Culture and Recreation Statistics (2001). *The Social Impacts of Sport and Physical Recreation: An Annotated Bibliography*. Avustralya: Recreation and Sport Industry Statistical Group.

NSW (2008). *Sport and Recreation for Children and Young People in Out-of-Home Care*. Avustralya: NSW Department of Community Service.

Sport Commission (2017). *Ausplay 2017 Report*. Australia: Sport Commission.

The Outdoor Foundation (2017). *Outdoor Participation Report*. Washington: Outdoor Foundation.

The Physical Activity Council (2018). *2018 Participation Report*. USA: The Physical Activity Council.

TÜİK (2018). *Turizm Geliri, Gideri ve Ortalamam Gece Sayısı*. Ankara: TÜİK.

UNWTO (2017). *2016 Annual Report*. İspanya: World Tourism Organization.

UNWTO (2018). *Understading Tourism: Basic Glossary*. İspanya: Word Tourism Organization.

Western Reserve Land Conservancy (2014). *Passive-Active Recreation*. Ohio: Western Reserve Land Conservancy.

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler

Soyadı, Adı : TURGUT, İnci

Uyruğu : T.C

Doğum Tarihi ve Yeri : 01.06.1992 / Bakırköy

Telefon : 05373815421

E-mail : inci.turgut92@gmail.com

Eğitim

Derece

Eğitim Birimi

Mezuniyet Tarihi

Yüksek Lisans

Lisans

Turizm İşletmeciliği ve
Otelcilik Yüksekokulu

16.05.2016

Lise

İş Deneyimi

Yıl

Yer

Görev

2013

Kolin Hotel

Aktivite Resepsiyon (Stajyer)

2014

Parion Hotel

SPA Resepsiyon

2015

Jelly Organizasyon

Animatör

2016

Soulmate

Barista

Yabancı Dil

İngilizce ve Japonca

Yayınlar